המודיע

בטאון אגודת ישראל העולמית — ירושלים

בס"ד יום ד' עו"ש, פ' קרח כ"ז סיון ס"ו (4 ביולי 86)
דף היומי: בבלי — גיטין צ'; ירושלמי — שקלים כ'

שנה ל"ז גליון 10524
80 אג"ח כ' מע"מ

האחיות: לא נחריף את השביתה המצב בבתי החולים מחמיר

גדולי ישראל הורו שאסור לאחיות לשבות ★ שר הבריאות מכנס בדחיפות את כל מנהלי בתי החולים ★ עובדי מד"א שבתו 4 שעות וממשיכים בעיצומים ★ עובדי המינהל והמשק בביה"ח שובתים היום

אחיות בתי החולים החליטו לא להחריף בשלב זה את שביתתן ובמחלקות יוותרו, כפי שהיה עד כה, אחות אחת.

האחיות קראו לשר הבריאות לפעול לחידוש המו"מ.

האוצר כבר הודיע, כי לא יקיים מגעים עם האחיות, טרם יחזרו לעבודה סדירה.

יצויין כי גדולי התורה ופוסקי ההלכה הורו לאחיות ששאלו, כי השביתה אסורה לחלוטין.

שר הבריאות מרדכי גור אמר כי גם מצב החולים וגם מצב הרופאים מתחיל להיות בלתי אפשרי, ובעקבות זאת תצטרך הממשלה לקבל החלטות בישיבתה ביום א'.

מר גור ציין, כי יקבע את עמדתו לקראת ישיבת הממשלה לאחר כנס מנהלי בתי החולים, שייערך היום יום ד'.

שר הבריאות הורה לכנס את מנהלי בתי החולים לכינוס חירום, כדי לקבוע דרכי התארגנות בבתי החולים.

עם זאת הטעים, כי לפי הדיווחים שקיבל מבתי החולים, פרט לאלה של קופ"ח, יכול המצב הנוכחי להמשך לפחות עד יום א'.

מר גור מסר, כי אי אפשר יהיה להמשיך במצב הזה, לדבריו, הממשלה מוכנה להיכנס מיד למו"מ, אך לא לשבור את התכנית הכלכלית ולהחזיר את האינפלציה. כן מוכנים לדון על כל הנושאים הייחודיים של האחיות, ובחלק מהדרישות מוכנה הממשלה לתמוך.

"הגיע הזמן שהאחיות יישבו לשולחן המו"מ ותיגמר השביתה".

עובדי מד"א ממשיכים בעיצומים שנקטו במשך השבוע החולף ולאחר השביתה הכללית שהיתה בצהריים במשך 4 שעות — הם אישרו את ההנחיות באמבולנס אחד. ניידת אחת לטיפול נמרץ הוצבה בכל מחוז.

עם זאת, לא היססו העובדים השובתים לחוש למקרי אסון וגם במהלך השביתה יצאו לסייע לנפגעי תאונות דרכים ולמפל בטבע בבריכה.

למשבר במערכת הבריאות מצטרפים היום עובדי המנהל והמשק בבתי החולים, שהכריזו על "שביתת אזהרה" במשך 24 שעות.

העובדים מוחים על תנאי העסקתם ושכרם וכאמור הם החליטו שהיום לא יופיעו לעבודה.

יעקב יצחק קוזלובסקי — בני ברק
ראזא יהודית שטרן — תל אביב

מאורשים

בס"ד, כ"ו סיון תשמ"ו

משה קניגסברג — גבעת שאול — ירושלים
חיה אסתר רוזנפלד — בני ברק

מאורשים

בס"ד, אור לכ"ז סיון תשמ"ו

רבני ערים ישתתפו בעצרת המחאה בליל שבת בפ"ת

יביעו הזדהות תושבי הארץ הדתיים במאבק העקבי למען השבת

מאת כתב המודיע

תושביה הדתיים של פתח תקוה נערכים בכחות רעננים להמשך המאבק על חומת השבת ודמותה היהודית של העיר, עם בואם של רבני ערים לשבות את השבת עם תושבי העיר ולהביע בכך את הזדהות כלל הצבור הדתי בארץ במאבק המתמשך.

השבת יתארחו בפתח־תקוה הרבנים הגאונים, הרב יצחק יד־לברשטיין — רבה של רמת־אלחנן כ"כ. הרב יעקב פנחס שיד — רבה הראשי של כפר־מבא. הרב יוסף חיים בלוי — רבה של אשקלון. הרב יוסף אביבי — רעננה. הרב משה אושפיזאי — רמת־גן.

הרבנים ידרשו בבתי־הכנסת ברחבי פ"ת וישתתפו בעצרת הגדולה לכבודה של השבת בליל ש"ק בביהכנ"ס הגדול בשעה 10.30 צפויה נהירה המונית לש־

(המשך בעמוד אחרון)

6.5 מיליון ש"ח יחולקו לכל הישיבות מהתקציב הייחודי

יועבר לפי גולגולת במשך 9 החודשים שנותרו בשנת התקציב ★ החודש תשולם לישיבות תוספת של 10%

מאת סופר "המודיע"

ועדת הכספים של הכנסת אישרה סכום של 6.5 מיליון שקל חדש (4.33 מיליון דולר) אשר יחולק לכל הישיבות והכוללים מתוך התקציב הייחודי הקואר ליציני.

יו"ר ועדת הכספים, ח"כ הרב אברהם יוסף שפירא, אמר, כי התקציב יחולק לכל הישיבות לפי גולגולת וככל הנראה הוא יועבר מדי חודש, במשך 9 החודשים שנותרו בשנת התקציב הנוכחית. הסכום שאושר הוא כ־50% מכלל התקציב הייחודי, הרב שפירא הביע את שמחתו ושביעות רצונו על כך שהישיבות יוכלו לקבל עתה סכום נכבד, בהתאם למספר תלמידיהן, וזאת ללא עיכובים ושחיקת ההקצבות כפי שכבר קרה בעבר.

יו"ר ועדת הכספים הטעים, כי בנוסף לכל אלה תשולם כבר בחודש זה לישיבות תוספת של 5.8 אחוזים להקצבה הרגילה, וזאת בעקבות עדכון תוספת היוקר והסיכום של הרב שפירא עם האוצר, לפיו תעודכן ההקצבה לישיבות בכל פעם שתהיה תוספת יוקר במשק.

לפי סיכום זה, לא יהיה עוד צורך לחכות 3 חודשים עד לעדכון ההקצבה החודשית, וגם החודש, עם העדכון במשק — מעודכנת מיד גם ההקצבה לישיבות.

מלבד עדכון זה, תשולם החודש לישיבות תוספת חד־פעמית של 4.2 אחוז, כתוספת מיוחדת לחודש יולי, עבור הפרשים שהצטברו.

עם תוספת זו, מגיעה התוספת להקצבה לישיבות ולכוללים עבור

(המשך בעמוד אחרון)

הנהלת אגודת ישראל העולמית מוקיעה החרם על מוסדות חרדיים ע"י הסוכנות

פעם ראשונה שארגון יהודי עולמי קיבל עקרונית החלטה גזענית

מאת סופר "המודיע"

הנהלת אגודת ישראל העולמית התכנסה אתמול בירושלים לדיון ממושך ונוקב בדבר ההחלטה האחרונה של עצרת הסוכנות היהודית, "להפסיק את ההקצבות למוסדות חרדיים שאינם מוגדרים על ידיה כ'ציוניים'".

הרב יהודה מאיר אברמוביץ, יו"ר הועד הפועל העולמי, עמד על חומרתה של החלטה זו, שריח של גזענות נודף ממנה. יתר על כן, דוקא בימים שמנסים למתן את הקיטוב בין דתיים ללא דתיים, מצאה הסוכנות שעה זו כשרה לעודד סערה חדשה נגד היהדות החרדית, לקפח את מוסדותיה החינוכיים ולנסות להכריח הורים חרדיים לחנך את ילדיהם נגד השקפת עולמם.

בדיון ממצה, בו השתתפו כל הנוכחים, עברה כחוט השני ההדגשה, שמוקד הבעיה הוא לא הענין הכספי, הפסקת התקציבים, משום שהיהדות החרדית תוכל בעזה"י לכסות בעצמה את הצרכים החינוכיים של ילדיה, כשם שדאגה לכך מאז ומתמיד. הבעיה העיקרית היא, שזו הפעם הראשונה שארגון יהודי עולמי קיבל עקרונית החלטה גזענית. במשך השנים, מוסדות חילוניים היו מקפחים תמיד את היהדות החרדית, אבל הקיפוח לא היה מעוגן בהחלטה מפורשת ורשמית כפי שהדבר נעשה עתה ללא תקדים.

צויין גם, שהיהדות החרדית מחתה בשעתו נגד החלטת האו"ם, שהכריזה על ההסתדרות הציונית כארגון גזעני. עתה באה החלטת עצרת הסוכנות היהודית כאילו לאשר את נכונותה של החלטת האו"ם.

בדיונים ובויכוחים השתתפו הרבנים הה"ה: י.מ. אברמוביץ, פ. הורוביץ, א. הירש, ד. וינברג, ח. רינשמוק, ש.ז. זוננפלד, ש. לורינץ, ת.מ. קנופף, ק. שכטר, י. שפיגל וב. שצ'רנסקי. כמרכז השתתפו הרב ד"ר יצחק לוין מניו־יורק חבר הנשיאות של אגודת ישראל העולמית והרב חיים יעקב ליווים, מנכ"ל מרכז אגודת ישראל באנגליה.

בסיום הדיונים נתקבלו החלטות על צעדים נמרצים שינקטו נגד ההחלטה מבישה זו של עצרת הסוכנות. הוטל על ועדה מצומצמת להוציא לפועל את ההחלטות תוך קיום קשר עם מרכזי אגודת ישראל בתבל. חברי הועדה המצומצמת, הרבנים הה"ה: י.מ. אברמוביץ, א. הירש, פ. הורביץ, ש. לורינץ, מנחם פרוש, י. שפיגל וב. שצ'רנסקי.

תחזית מזג האויר

תחזית מזג האויר להיום: חם ויבש בפנים הארץ ובדרום.

הטמפרטורות הצפויות: ירושלים 19-29, השומרון 19-31, תל אביב 20-29, באר שבע 17-34. (עתי"ם).

ספרים קונים בתפוצה!

הדלקת הנרות

	עש"ק	מוצ"ש
ירושלים	7.11	8.32
תל־אביב	7.29	8.32
חיפה	7.23	8.34
באר־שבע	7.26	8.24
מוצ"ש לשיטת ר"ת		9.03

תפוצה רשת שיווק ארצית לספרי קודש
בני ברק רח' חזון איש 15 טל. 709078
ירושלים, רח' מלכי ישראל 6 טל. 288067

יצחק מאיר צישינסקי — בני ברק
בת שבע וולך — מונסי — ניו יורק

מאורשים

בס"ד, אור ליום שישי כ"ז סיון תשמ"ו

יעקב לדרר — חיפה
חיה איראם — ציריך

מאורשים

בס"ד, אור ליום שישי כ"ז סיון תשמ"ו

פרופ' מרווין גוטסמן, מנהל מחלקת לב ב"הדסה" - ל"המודיע": "הדרג המדיני הבכיר חייב לטפל במשבר האחיות - המצב בבתי החולים קשה ומסוכן"

התמרמרות בקרב האחיות על מה שהן מגדירות: "סילוף מאבקן". אומרות: "אם לא יחול שינוי — יסגרו מחלקות ובתי חולים גם ללא שביתה" ★ הצדדים מתבצרים בעמדותיהם והמו"מ במבוי סתום.

מאת סופר "המודיע"

"הדרג המדיני הבכיר ביותר, ראש הממשלה ושר האוצר, חייבים לטפל אישית וסידית במשבר האחיות ולהכנס לעובי הקורה כולל עיסוק בפרטים. המצב בבתי החולים קשה מאד — וכבר ישנם סימנים ברורים לסיכון חיי אדם". דברים אלה אמר אתמול הפרופסור מרווין גוטסמן, מנהל המחלקה הקרדיולוגית ב"הדסה" מבכירי הרופאים בארץ בעל שם ומוניטין עולמיים בשיחה עם סופר "המודיע".

פרופ' גוטסמן הדגיש, כי בתי החולים, הצליחו אולי, בקושי רב ובמאמץ אדירים, להתגבר במשך כשבועיים, על שביתת האחיות. אולם, האחות בבתי החולים היא נכס שלא ניתן לוותר עליו ואם לא יוחזר מיד המצב שהן תוכלנה לשוב לעבודתן — אי אפשר יהיה בכלל לתפעל את בתי החולים.

לדעת הדובר, עיקר הבעיה טמונה בחוסר ההדברות הישירה.

ובמצב שנוצר היום אין מנוס משיחה ומגעים ישירים בין ראש הממשלה ושרי האוצר והבריאות עם האחיות השובתות כדי למצוא פתרון למצוקתן.

בתשובה לשאלה על העזרה שמגישים המתנדבים לבתי החולים, אומר הפרופ' גוטסמן כי אכן ישנם גילויי התנדבות למופת. אולם, התנדבות זו מאפשרת לבתי החולים לקיים שרותים אלמנטריים עוקפים כהגשת אוכל, החלפת מצעים ותפעול סביבתי. את החלק הסיעודי המקצועי יכולות לתת רק האחיות המקצועיות, אשר רכשו ידע ומיומנות מיוחדים — והדבר הזה נמנע מן החולים.

סופרנו מציין כי בבתי החולים השונים עוסקים הרופאים בעבודת סיעוד וסיעוד עד כמה שידם משגת, אולם הרופאים בעצמם קובעים כי הם אינם מסוגלים למלא תפקידי האחיות וכי הם

(המשך בעמוד ב)

מחבל נהרג בהיתקלות עם סיור צה"ל

בהיתקלות בין כוח צה"ל למחבל ביום ד' בלילה, באיזור המתחון שבדרום לבנון נהרג מחבל.

הכוח שהיה בסיור שיגרתי, הבחין במחבל, התפתחו חילופי אש, במהלכם נהרג המחבל. (עתי"ם).

בית מדרש גבוה דאמריקה בא"י
בית מדרשו של רבנו הגדול מרן הגאון ר' אהרן קוטלר זצוקללה"ה

במלאת ארבע שנים להסתלקותו של מורנו ורבינו מרן הגאון
ר' יוסף חיים שניאור קוטלר זצ"ל
ראש ישיבת לייקווד
יתקיים אי"ה כנס זכרון ביום ד' לפרשת חוקת
בשעה תשע בהיכל ישיבתנו הק' רח' סורוצקין 14 ירושלים
תפילת ערבית בשעה 8:40
בכבוד רב
הנהלת הישיבה

גלאט כשר
GLATT KOSHER
TELAVIV HILTON הילטון תל־אביב

במלוננו קיימת מחלקה נפרדת כשרה למהדרין "גלאט כשר", לאירועים, כנסים וסמינרים, תחת השגחתה הקפדנית והמיוחדת של הרבנות לתל־אביב יפו.
בהנהלתו של הר"ר מנחם קליין שליט"א.
המטבח והכלים מיוחדים (גם בצורתם) למחלקה ועברו הכשרה וטבילה כדין.
כל המוצרים בהכשרים הטובים ביותר כמו בד"ץ "העדה החרדית" ירושלים ורב לנדא בני־ברק.
למחלקה שני משגיחים קבועים יר"ש וחרדים.
רמת הכשרות השירות והסגנון המפואר של הילטון נשמרים עד לפרט האחרון.

הילטון תל־אביב
גלאט עם חמישה כוכבים
גן העצמאות, תל אביב 63405, (03)244222

ישיבת "אמרי יוסף ספינקא"
מיסודו של כ"ק אדמו"ר הגה"צ רבי יוסף מאיר כהנא זצוק"ל מספינקא
בנשיאות בנו אדמו"ר הרה"צ רבי מרדכי דוד שליט"א
בעיה"ק ירושלים תובב"א

שבת במירון
לכבוד הילולת בעל העטרת צבי מזידיטשוב

לקראת יום י"א תמוז, יומא דהילולא של מרן הגה"ק איש אלוקים קדוש הקדשים שר בית הזוהר בעל העטרת צבי מזידיטשוב זצללה"ה זי"ע, ובהתאם למאמר הגה"ק מקאמארנא זי"ע, שהילולת העטרת צבי היא כעין הילולת רשב"י במירון (לפי הרמז הידוע של הגה"ק ממונקאטש זצ"ל: מלו להי אותי — מלו להי ר"ת ל"ג בעומר אותי ר"ת י"א תמוז)

נעלה אי"ה בשבת אחים יחדיו באתרא קדישא מירון בשבת קודש פרשת חוקת (ה' תמוז) הבעל"ט להעלות זכרו הטהור לשפוך שיח בתפלה ותחנונים לפעול ישועות בכל העניינים
למשתתפים יובטח אי"ה אש"ל מלא, לנרשמים עד יום שלישי (א' תמוז) הבעל"ט
פרטים מלאים: טל. 02-240914 02-283719 03-781682
הרשמה: בירושלים: במשרדנו רח' סלנט 16
בבני ברק: גולדשטיין חידושי הרי"ם 7

מבצע פרסים ענק של "טוב-טעם"
כל אחד זוכה!
המבצע בעיצומו
אספו 15 תויות
ממבחר מוצרי טוב טעם
(אך ורק מהמוצרים שפורסמו במודעות)
והביאו אותם למשרדי
"פרסום פרידמן"
רח' ר' עקיבא 112 בני ברק
או למשרדי "פרסום אקספרס"
רח' הישיבה 2 ירושלים
ותקבלו אלבום תמונות נאה
ותשתתפו בהגרלת הפרסים הענקית

חדש — מאיטליה
שרשרות וצמידי זהב
מדגמים מרהיבים ומרהיבי עין
במחירים נוחים ובתשלומים
המבצע לשבועיים בלבד
קינד את גוטמן
בני ברק, רח' ר' עקיבא 76 (בפסג')
טל. 702885

חכם בא לעיר
לאור בקשת תושבי שכונתינו נענה לנו הרה"צ המפורסם פה מפיק מרגליות תרף בקש"ת
רבי שמואל שמעלקא רובין שליט"א
כ"ק אדמו"ר מטוליצא מזעסט לאורנץ (פאר ראקוויי) נ.י.
לשבות אצלינו בש"ק פרשת קרח הבעל"ט
התפילות ועריכת השולחנות בבית האולפנה ברח' הרב פרנק 38
ידידיו ומעריציו
בבית וגן

המסורה חבקוק 5 ירושלים
יצא לאור! חדש!
הספר "מטבעות של אש" חלק ב'
מאת ר. פרידמן
★ — ★
ניתן שוב להשיג את הספר
"אור החיים הקדוש"
הפצה: מ. אברמוביץ, רח' קוסלר 5, ב"ב

בית מסחר לספרי קודש "מישור"
רח' ר' עקיבא 124 בני ברק
חודש הספר התורני
נשארנו במקום במרכז בני־ברק
והמחירים ירדו פלאים
הנחות מקסימליות בתשלומים נוחים
פתוח כל יום בין השעות 22 — 17
נ.ב. השנה ויתרנו על דוכן בתל־אביב (לרגל המצב)

הועד הבינלאומי של
המרכז הרפואי צאנז
קרית־צאנז, נתניה.

בריך מתייך לשלם
מקדמים אנו בברכה נאמנה ובתודות בבואו את פני מעלת כבוד הרב
הגאון המפורסם לשם ולתהלה חריף ובקי פאר מקדושים שלמזרח
סגולה כשית הרה"צ
רבי שלמה גולדמן שליט"א
רב ור"מ קהילה קדושה צאנז ביוניברסיטי
חתנא דבי נשיאה כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א
ונו"ב הרבנית החשובה שתליט"א
לרגל ביקורם בארצה"ק להשתתף במעמד הנחת אבן הפינה של ביה"ס לסיעוד ע"ש טסלר שליד המרכז הרפואי
ברוכים הבאים בשם השם
ההנהלה

תשל"ו-תשמ"ו
שנת העשור למרכז הרפואי צאנז
בית החולים לניאדו

ישיבת יד שלמה אשדוד
מפעלי נופש והבראה באשדוד
הרינו לבשר לציבור מכרינו הנופשים הל"ו שגם השנה נקיים אי"ה
ימי נופש והבראה
במבניה הנאים של יד שלמה.
והשנה בהנהלתה המקורית של הרבנית שולה מלול.
בכשרות כל המוצרים למהדרין מן המהדרין.
ותוך אוירה חרדית ושקטה ושירות אדיב ומהיר
ימי הנופש יתקיימו אי"ה בתאריכים י"ב-כ"ו אב (17-31 באוגוסט)
את תנאי הנופש הנוחים והשיפורים החדשים ניתן לקבל כל יום בשעות ובטלפונים דלהלן בלבד
לפנה"צ 9.00-12.30 055-21676 בערב 21.00-23.30 03-788552
או בכתב לת.ד. 2033 אשדוד
מספר המקומות מוגבל!

כולל שומרי החומות
לצדקת רבי מאיר בעל הנס
ממלכת התורה והחסד בארץ ישראל

הרחיבי מקום אהלך
ויריעות משכנותיך יטו

בשבח והודיה להשי"ת שמחים אנו להזמין את כל ידידינו ואוהדנו להשתתף
בהנחת אבן הפינה
לבית הכנסת המרכזי
"נחלת עזריאל יהודה"
במעמד גדולי ישראל, חברי הבד"ץ
ראשי ישיבות שליט"א ידידים ועסקנים מהארץ ומחו"ל
שיתקיים בעזה"י ביום רביעי ב' תמוז תשמ"ו בשעה 6
ברחבת קרית שומרי החומות ברמות

הסעות לאירועים כמפורסם במודעות

בס"ד
התוועדות עולמית
זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו
ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה
ברגשי גיל ושמחה מתכבדים אנו להזמין את כל ידידי תומכי ואנשי כוללנו להשתתף
בחגיגת חנוכת הבית
למעון הורים — בתי מחסה לקשישים
בהשתתפות גדולי ומאורי הדור שליט"א
מרן הגאב"ד ובית דיננו שליט"א
ואורחים נכבדים מהארץ ומחו"ל
שיתקיים בעזה"י ביום שלישי לס' חוקת א' תמוז תשמ"ו ב־5 אחה"צ
ברחבה שממול המעון, סנהדריה המורחבת רח' מעגלי הרי"ם לוין
בכל האירועים מקום מיוחד לגברות

ביום חמישי לפנה"צ:

סיור במוסדות ובמפעלי החסד של כולל שומרי החומות בירושלים

סיור מקיף ומפורט במוסדות ובמפעלי החסד של כולל שומרי החומות לצדקת רבי מאיר בעל הנס בירושלים, יתקיים ביום חמישי הקרוב, ג' תמוז (10 ביולי 86 למספרם) בשעה 10 לפנה"צ.

הסיור מיועד לרבנים ואישי ציבור, ראשי, גבאי ועסקני הכולל מהארץ והאורחים מחו"ל, ומטרתו לאפשר למשתתפים להתרשם מקרוב משרשרת הפעולות והמעשים, בבחינת "אינה דומה שמיעה לראיה".

היציאה לסיור נקבעה מרחבת כולל שומרי החומות בבתי אונגרין, שכונת מאה שערים, בעזרת כלי רכב מיוחדים שיועמדו לרשות הסיור.

היעד הראשון יהיה בכנס מישיבות הכולל שם יתקבלו האורחים ע"י ראשי ולומדי הכוללים, משם ימשיכו לקריה שומרי החומות בשכונת סנהדריה המורחבת בצפון ירושלים, המסוכה למעון הורים — בתי מחסה לקשישים, בו ביקרו כבר האורחים ביום שלישי, בעת חגיגת חנוכת הבית.

היעד הבא של הסיור — קרית שומרי החומות בשכונת רמות בצפון ירושלים, שם יבקרו האורחים כבר ביום רביעי, בעת הנחת אבן הפינה לבית הכנסת המרכזי "נחלת עזריאל יהודה".
מהקריות ישובו האורחים לבנין הישיבות, הכוללים ומפעלי החסד בבתי אונגרין, שם יתקבלו בתשואות על ידי ילדי התמוד של ת"ת שומרי החומות ובחורי הישיבה לצעירים. הסיור יסתיים בשתיית "לחיים" בבנין תלמוד תורה "שומרי החומות".
בקריות ובמוסדות התורה יוכלו האורחים להתרשם מקרוב מההתפתחות הכבירה, ישוחחו עם המשתכנים, הרבנים ותלמידי החכמים, ויעמדו על הנעשה במפעלים אלו לתפארתה של ירושלים.

התפתחות מרשימה ברשת הכוללים של כולל שומרי החומות לצדקת רבי מאיר בעל הנס

מאות האורחים מהארץ ומחו"ל, גבאי ועסקני הכולל, יבקרו במוסדות התורה ויתרשמו מקרוב מהתפתחותם והתרחבותם

התפתחות והתרחבות מר־שימה בכמות ובאיכות ניכרת ברשת הכוללים הגדולה של כולל שומרי החומות לצדקת רבי מאיר בעל הנס בירושלים.

בחינות פנימיות נערכות מדי חודש והמצטיינים זוכים למילגות ולפרסים מיוחדים. על ידי ההצט־יינות בבחינות, יכולים אברכים הנבחנים בימי "בין המצרים" לזכות גם ב"משכורת 14" ואפילו ב"משכורת 15"...

מאות האורחים מהארץ ומ־חו"ל, ובראשם חבר האמרגים, גבאי, עסקני וידידי כולל שומרי החומות, יבקרו כמהלך אירועי ההתוועדות העולמית, בשבוע הבא, במוסדות תורה אלו, הפרו־סים ברחבי העיר, ויוכלו להתרשם ולעמוד מקרוב אחר התפתחותם והתרחבותם.

לקראת אירועי ההתוועדות העולמית

הופיע ספר המייסדים לתורמי מעון ההורים של כולל שומרי החומות

ספר המייסדים של כולל שומרי החומות לצדקת רבי מאיר בעל הנס בירושלים מופיע בימים אלה, לקראת אירועי ההתוע־דות העולמית, שיתקיימו בשבוע הבא בירושלים.
30 מספרי המייסדים יוענקו לתורמים ולנדיבים, שבעזרתם הוקם מעון ההורים — בתי מחסה לקשישים, בשכונת סנהדריה המורחבת בירושלים.
כמו כן הוכן "ספר הזהב" ו"ספרי הזכרון", בהם יוחקקו שמותיהם של מייסדי ומחזיקי מעון ההורים. ספרים אלו יוצבו בחדר האורחים החשובים שבמעון.

ש. בן דוד

אלקא דמאיר ענני נא

א.

130 שנה של פעילות עטורת תהילה
שנים שבהן ליהדות מוסר אשר כמו לא יסולא
130 שנה בהן לא פסקה התפילה
"אלוקא דמאיר ענני־נא.

ב.

ערב שבת בין השמשות
בארצינו, בגולה, בכפרים ובעיירות
אם יהודיה להדליק נרות מתכוננת
לקופת רבי מאיר מטבע לצדקה משלשלת
ובשפתה היא מלטפת כבת אלפי שנה
אלוקא דמאיר ענני־נא.

ג.

ובירושלים בכל השכונות
יושבות משפחות משפחות
אבותיהן בתורה שוקדים ימים ולילות
וקיומן על מוסד שומרי החומות.

ד.

וכבר דובר ונודה רבות וגדולות
על מצות תמיכה בתלמידי חכמים בישיבות
את השותף הנפלא שבין יששכר לזבולון
נושא במשך 130 שנה כולל שומרי החומות
במופת ובארגון.

ה.

130 שנה במסכת שזורה של חסדים
מתן ממון וסיוע לכל הנצרכים
ואף בפאת ירושלים שם מקים אלמנה ויתום
גם שם כולל שומרי החומות עוזר ומסייע עדתם.

ו.

צדיקי עולם יסדוה לפני 130 שנה
גדולים יסודי עולם גדלוה במשך 130 שנה
מנהיגי הדור הזה מובילים את הכולל בזו התקופה
וממשיכים ויובילוהו למען מחוזר הקודש
[illegible] התפילה אלקא דמאיר ענני נא
עד בואו גואל צדק במהרה.

כל גדולי ישראל

קוראים לתמוך ולסייע לביסוס והרחבת

כולל שומרי החומות
לצדקת רבי מאיר בעל הנס

הצטרף למסייעים ולנדיבים למוסדות הקדושים

קרית שומרי החומות שכונת רמות ירושלים

הודעה חשובה

הרינו להודיע בזה, כי המרא דאתרא

הגאון רבי **מנחם מנדל פוקס** שליט"א
רב דקריתנו

עונה לקהל בביתו ברמות בכל יום
בשעות 8-9 בבוקר, 1-2.15 בצהרים, 4.30-6 אחה"צ

וכן בכל עת במקרים דחופים

שיעורי תורה

המתקיימים בבית הכנסת בקריה כסדרם מפי הרב שליט"א
בימים א' עד ה' בשעות 8.15-9.15 בערב — גמ' עיון
וביום שלישי בשעות 9-10.45 ביורה דעה ח"ב בעיון.
כמו כן מתקיים בראשות הרב, כולל ערב לתושבי השכונה

הודעה חשובה לאורחים

שבאו להשתתף באירועי ההתוועדות העולמית

ביקורים וסיורים

1. המעוניינים להשתתף בסיור במוסדות ומפעלי הכולל ביום חמישי, מתבקשים להודיע למשרדי הכולל.
2. המעוניינים בסיור במקומות הקדושים בירושלים, מתבקשים לפנות למודיעין ההתוועדות.

מודיעין

הודעה דחופה לבאי ההתוועדות העולמית

לרשות האורחים הופעל מודיעין
במשך רוב שעות היממה בכל עניני התוועדות והכולל

טלפונים: 283864, 287774
להשאיר הודעות בקבלה — מלון רמת תמיד — 824414
או איתורית 224341 מספר מנוי 414 לבקש את ר' משה יוסף
או מספר מנוי 1159 לבקש את ר' נפתלי

"יותחזינה עינינו" — — —

מבזקים מביקורי אורחים חשובים באתרי הבניה במעון הורים ובקריה ברמות

האדמו"ר מסאטמר שליט"א, נשיא הכולל בביקורו במעון הורים. לידו ראשי הכולל בירושלים הר"ר חיים שורץ, מגבאי הכולל בלונדון

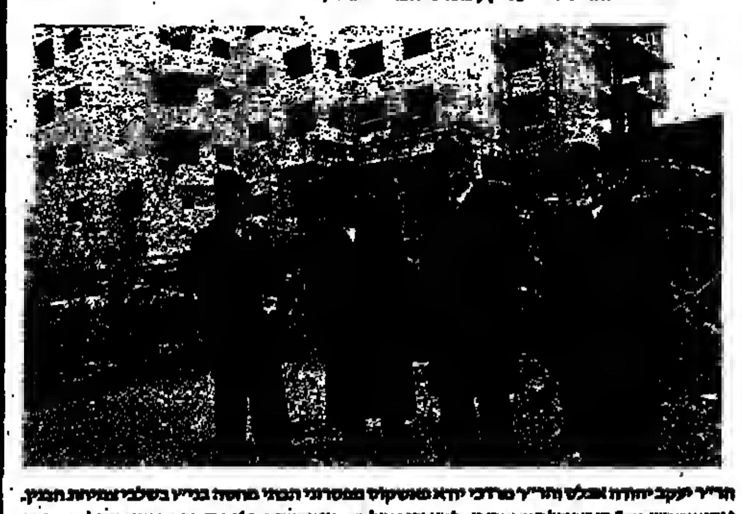
הר"ר יעקב יהודה זאבלט והר"ר מרדכי יודא מאשקאוויץ מגבאי הכולל בביקור במעון הורים בשלבי עבודות הבניין. [illegible]

ידידי הכולל הר"ר צבי ליפשיץ ומנהל בתי מחסה הר"ר אפרים שאנפעלד בהתחלת הבניה. לצדם הר"ר ה.ש. דעמ, מנהל הפרויקט

הר"ר שמואל שטיינמלר והר"ר יהושע הולנדר מגבאי הכולל בנ"י והר"ר יוסף הרצל הי"ו מאנטווערפן בביקורם בבתי מחסה בעת הבניה. בצד נראים הר"ר שלמה שניצר ולהבחל"ח הר"ר נחום שלמה ענגלשראט ז"ל

חברי ההנהלה מירושלים וניו-יארק בהתייעצות חזה לעבודות הגמר של מעון הורים

הר"ר אברהם שייכנבר מראשי קהילת וינה שליחו האישי של נשיא הכולל האדמו"ר מסאטמר —לטכס עצות לפיתוח מוסדות הצבור והצדקה

המבקרים עם בני מרן ה"דעת סופר" זצ"ל מלונדון בעיצומה של בניית הקריה ברמות

התפתחות מרשימה של ישיבה לצעירים מהרי"א הכהן של שומרי החומות

הצלחה מיוחדת מורגשת בישיבה לצעירים מצויינים מהרי"א הכהן שהוקמה לפני כשנתיים כהמשך לתלמוד התו־רה של שומרי החומות, אשר שמו יצא לפניו ברמתו הגבוהה, ולא־חר שהורים רבים הביעו זה מכבר את רצונם בהקמתה בהמשך לת"ת.

הקמת הישיבה באה הודות למאמציו של הרה"ח מוה"ר צבי אריה ליפשיץ, ידיד ההנהלה בארצות הברית, אשר החליט להנציח בדרך זו את זכר רבו הג־דול, רבי יוסף אלימלך כהנא זצ"ל, אב"ד ק"ק אונגוואר, אשר היה מנשיאי הכולל. הרצ"א ליפשיץ דואג לצרכי החזקה והתפתחות הישיבה.

בחורף שעבר התקיימה בחינה פומבית בחומר הנלמד ע"י רבני ירושלים ובנוכחות הנהלת הכולל. התלמידים גילו ידיעות מפליאות ביותר והנוכחים התרשמו מהמ־סירות ומהכחות הרבים המושק־עים בתלמידים הן ע"י צוות הר־מ"ים והמשגיחים מן המעולים ביותר, בהתמדה, בשקידה. חינוך למידות מובחרות והן ביראת שמים.

בזמן הפסח נפתחה כתה נוספת של צעירים מצויינים, אשר עתידם מובטח לגדול לגאון ותפארה במסגרת הישיבה.

ממלכת התורה והחסד בתנופת התרחבות

קרן אור זוהרת לעצמה דרך.
מבין ענני עבותים היא פולחת, חודרת ומאירה לעולם כולו.
האור מתפשט ופורש אלומותיו לכל עבר.
אורה של ממלכת התורה והחסד — כולל שומרי החומות לצדקת רבי מאיר בעל הנס, שכתמיד נמצא בתנופת התפתחות והתרחבות — המגיע לעוד פינות רחוקות ומאיר על פנינים נוספות בכתר הזהב של מוסדותיו ומפעליו בירושלים.
ההתוועדות העולמית, שתיערך בימים הקרובים בירושלים, תציב זרקור שיאיר כמה מפנינים אלו: חנוכת מעון הורים — בתי מחסה לקשישים בשכונת סנהדריה המורחבת, המסמל את המשך ההרחבה מפעלי החסד של כולל שומרי החומות, והנחת אבן הפינה לבית הכנסת המרכזי "נחלת עזריאל יהודה" בקרית שומרי החומות בשכונת רמות 04, המהווה עוד ציון דרך בהקמת מרכזי תורה ותפילה בעיר הקודש.
ימים אלו יעמדו בסימן האירועים המרשימים של ההתוועדות העולמית, אשר ירשמו דפים זוהרים נוספים בספר העשיה העשירה של כולל שומרי החומות, שהוא מהגדולים והותיקים ביותר בארץ הקודש ומשרת כמעט את כל החוגים בציבור.
פעילות הכולל מקיפה כיום את כל רבדי העולם התורני והעדה החרדית, הן בכמות והן באיכות, כפי שיוכלו להיווכח האורחים הרבים והקהל הגדול שישתתף באירועים.
ואם לא פעם ההצטנעות והבריחה מפרסום יפה לעניינים שכאלה, לא כן הוא, כאשר מדובר במלכה של ממש בעולם התורה והחסד, ממלכה הצורכת סכומי עתק, הן להחזקתה השוטפת והן להתפתחותה והתרחבותה המתמדת.
על כן מן הראוי לפרסם עושי מצוה, כדי שניתן יהיה לשתף את "היכולתיים" בחדוות העשיה והיצירה.
ההתוועדות העולמית תחזק ותרחיב את השפעת האור האדיר הבוקע ממגדלור עצום זה של תורה וחסד, ותהיה מנוף להמשך תנופה ועשיה רבת פעלים, כדי להרבות כבוד שמים לכבודה של תורה והיהדות החרדית כולה ולתפארתה של עיר הקודש והמקדש.

קובץ תורני מופיע ע"י כולל חושן משפט של שומרי החומות

קובץ תורני מרשים ביותר יצא לאור בימים אלה על ידי אברכי כולל חושן משפט של שומרי החומות, המנוהל בראשות הרה"ג רבי שניאור זלמן שווארץ שליט"א.
הקובץ, רב הכמות והאיכות, דומה יותר לספר מאשר לחוברת, ואת גם בזכות כריכתו הקשה.
התוכן עשיר ומגוון, החל מכתבי יד של גדולי הדורות כגון רבי שלמה קלוגר רבי אברהם טיקטין ורבי צבי מיכל שפירא וצוקלל"ה, אשר עובדו והוארו על ידי אברכי הכולל, הכל בעניני חושן משפט, ועד לשאלות ותשובות מגדולי הפוסקים ובראשות מרן הגאב"ד שליט"א.

בקובץ קונטרס מיוחד על עניני מכירת חמץ, בו מרוכזים סוגים רבים של קנינים (אם לא כולם) וכן מאות מראי מקומות.
בחלק החידושים — חקרי הלכה ופלפולי ראורייתא — מר־פיעים חידושיהם של ראש הכולל והאברכים, הרב יקותיאל יצחק עהרנטל, הרב ירוחם פישל אדלר, הרב משה אריה ראזנברג, הרב פנחס כהנא, הרב אהרן יצחק שווארץ, הרב יעקב פריימן, הרב משולם לבל, הרב נתן פוקסברונר, הרב שלמה יצחק קליין הרב משה יחיאל הכהן ראמה.

ש. בן דוד

נדבכים בחומת

(המשך מעמוד ס)

כאל אדם מן המניין ולא כמי שיצא מן המחזור.
בנושא זה שמנו רגש מיוחד. יש צוות בעל הודעה פסיכולוגית תודית מובהקת שיבין לרוחו של דייר בית ההורים, כשהמגמה לתת הרגשה שלא יצאו מתוך מעגל החיים המסודר אלא פשוט עברו דירה לאותה סביבה חברתית, לאותו מיבנה קהילה.

אחת הבעיות בבתי אבות היא דמי הכניסה הגורמים שמישהו בהנהלה יחכה ליציאה... אצלנו יהיו רק דמי כניסה סמליים וגם זה לא לאורך ימים.

2 וחצי מיליון דולאר, תקציב שנתי לממלכת התורה והחסד, המכילה 15 כוללים, תלמוד תורה, ישיבה לצעירים, מפעלי חסד למענקים שונים, מרפאות, חברת דיור פעילה, קופות גמ"ח, מסעדה תופשית (הידועה גם בשם פריינ קיטשן...) טיפול שיניים, מתן תמיכות לכל התפתחויות החיים למן בריה וחתונה עד תלילה טי־פול רפואי והיום גם בית אבות משוכלל "בבתי אונגרין נכנם התחשב עם טלית ויוצא עם טלית". זורק לעברנו אחד ממשתתפי זה השיח.

מערכת שוקקת חיים ופעילות המבטיחה את רענונו של אחד מן הוותיקים בכוללי ירושלים שהיום עומד בפני זינוק גדול קדימה.

ש. בן דוד — סיפור

אורו של רבי מאיר

ישיבה מפורסמת היתה לו לרבי עקיבא בבני ברק, מכל עבר נהרו אליה תלמידים לשתות בצמא תורתו של התנא האלוקי, רבן של בני הגולה.
יום אחד, הגיע אליה יהודי כפרי ועמו בנו הצעיר.
— "מהגליל העליון אנחנו", הציג עצמו. "מטבריה, רצוני לשוחח אישית עם ראש הישיבה", הוסיף בלחש.
הגבאים סרבו: "ראש הישיבה, רבי עקיבא, שקוע בלימודו, ואינו יכול לשוחח עם אלפי התלמידים הוריהם. לכן נתמנו אנו, הגבאים, לשוחח עם כל תלמיד ולבחון אותו ואנו המחליטים, אם הוא ראוי להתקבל לישיבה או לא. רק במקרים נדירים ניתן להגיע לרבי עקיבא".
הכפרי נותר לעמוד, מהורהר כולו. ניכר היה שהוא שרוי במ־צוקה.
אך הנער הצעיר ניגש בבטחון ללומדים. הוא היה מרשים בחי־צוניותו. יופיו העדין שיקף טוהר נפשו. הנער הקשיב מעט לסוגיה שעסקו בה וכמהרה השתלב בו־ויכוח ההלכתי. השיחה הפכה לו־ויכוח שהלך והתלהט. פיו של הצעיר הפיק מרגליות. היקף ידי־עותיו היה מדהים. בבהירות, בעמקות ובחריפות ניתח את הסו־גיות.
הגבאים התקרבו אף הם והא־זינו לתסיסה שעורר הנער בחי־דושיו. גדולי הלמדנים נסחפו לפלפול עם הנער הצעיר, ומש־תלפו השעות בויכוח, עד ל"ראה והב בסופה", הסכימו לחזונתי האב והובילוהו לרבי עקיבא. הוא ביקש מהאב להכנם ללא הבן.
רבי עקיבא קיבל את היהודי הפשוט מטבריה בלבביות ובחד־מימות. דומה כאילו ראה כבוד גדול לשוחח עמו. אכן: "במקום שאתה מוצא גדולתו, שם אתה מוצא ענוותנותו". היהודי ביקש לספר על עצמו:
"אני נכדו של נירון קיסר. שה־גמרא מספרת עליו בקצרה. הזמן היה לפני חורבן בית שני. הארץ נשלטה ע"י מלכות רומא וכשטפוד לנירון שפרץ מרד באיי, החליט לדכא את המרד בחוזקה ולהעניש את היהודים. למרות שלא התכוון למלחמה בהיקף גדול. העדיף לצאת בראש החיל אישית. הוא שמע רבות על היהודים וביקש להכירם יותר.
ללא התנגדות הגיע עד לי־רושלים המבוצרת. חילו התפרס מסביב העיר וכיתר אותה. כאן עבר הקיסר שרשרת ניסים, עליהם מספרים חז"ל. הוא גם שוחח ארוכות עם גדולי תורה הנצורים, והתפעל מעמקות דעת תורה, וראה לפתע את כל מהלך חייו באור אחר. גם לגבי היהודים הבין שהוטעה עד כה.
בקיצור, הוא עזב כנשאי את צבאו וכס מלכותו, גלה למקום סתר ושם עשה את הצעד הגדול בחייו: הוא התגייר:
"אני נכדו של נירון", המשיך היהודי לאחר הפסקה קצרה. דומה היה שהוקל לו, לאחר שגולל קו־רות משפחתו. "הבאתי את בני, שנפשו חשקה בתורה. דומני שמ־רוצים כאן מידיעותיו, אך אני מפיל תחינתי לפניך, אנא, יתמסר נא הרבי באופן אישי לבני".
"הן אף הרבי הוא בנם של גרים", אמר בלחש... ולכן יבין יותר לנפשו... והרי מבך היה סיס־רא, שנלחם עם דבורה בעמק מגידו... והריני מבקש מהרבי שיאמצהו באהבה".
הכפרי התמים נשק לידו של רבי עקיבא ודמעות התרגשות זלגו מעיניו בשומעו את המילים החו־מות, שיצאו מפיו הקדוש של רבי עקיבא. בלב רגוע נפרד מהבן וחזר הביתה. הוא קיבל ברכתו של רבי עקיבא, שהבטיח לשמור בסוד יחוס הבן, ולגלות לו זאת כשיבין שהגיעה השעה.
ואכן, רבי עקיבא התמסר לחי־נוכו של הצעיר, שכונה בין תל־מידים "נהוראי", כי הוא האיר עיני כל תלמידי הישיבה בבהירות מחשבתו. שמו היה אמנם נחמיה, אך מה שבלט באישיותו היה בהי־רות בלימוד והשקפה ולכן כונה כך.
הבחור הצעיר היה לגדול התלמידים, בין עשרות אלפי התלמידים בישיבה של רבי עקי־בא.
השנים חלפו. הבחור חזר לטבריה, שם לימד שעורים בק־ביעות לפני בעלי בתים וצעירים רבים ששתו בצמא דבריו. פרנסתו היתה כסופר סת"ם.
תקופת חיים חדשה נפתחה בחייו עם ביקורו של רבו האהוב, רבי עקיבא, בטבריה. ללא מלווים הגיע, כשהוא מבקש לנוח ולהי־תרפא בחמי טבריה. האולי היתה לו מטרה אחרת?!
רבי עקיבא נהג לטבול לעיתים קרובות בימה של טבריה, באומרו, שבארה של מרים טבור שם ואשרי המוצא אותה וטובל בו.
שעות ארוכות התבודדו הרבי והתלמיד במוליכים ביערות למרג־לות ההרים, שירדו מהצפון עד לשפת הכנרת, שם שוחחו בדברי דודין.
משהתעייפו, נכנסו לאחת המערות להסתתר מהשמש היוק־דת. שם המשיכו בשיחתם בדברי התורה ושקעו בעולמות אחרים, מתוך שכחת סביבתם (כשהרומ־אים צמאי הנקמה הרגו את רבי עקיבא באחד מעשרת הרוגי מל־כות, הצליחו תלמידיו ליטול גופתו ולקבור אותו במערה המפוגה מתודתו).
עתה ישבו השניים במערה השיחה נתגלגלה כך:
"הזוכר אתה, כשאביך הגיע לפני שנים ושוחח עמי בנפרד על סוד שהסתיר מפניך. עתה הגיעה השעה שאגלה לך את הסוד שהופקד בידי. הכובש הראשון של ירושלים היה נירון קיסר, הוא הכין את המערכה לכיבוש, כך שהוא הגורם הראשון לחורבן בית המקדש. בגלות נפשו זנח הכל, התגייר ולמד תורה בקדושה עד סוף ימיו".
"אתה בן מחור, בן לנירון קיסר. איני מספר לך זאת להכאיב לך, שכן, גר אמיתי מתנתק מתורשתו השלילית והריהו כתינוק שנולד. אך, אחד התנאים לקבלת התורה הוא זה "המכיר את מקומו". ולכן ראוי לך לדעת תפקידך: עליך לתקן עיוות מכבך. בני, בכל דור יש אישיות הראויה להיות משיח אם הדור ראוי, לך הכוחות המתאי־מים. כצל זאת".
"רוח אפינו משיח ה'" — ראשי תבות מאיר.
רבי עקיבא קם על רגליו והגי־לד בהתרגשות כתב סמיכה: "רבי מאיר שמך"!
רבי מאיר קיבל בהתרגשות את דברי רבי עקיבא, ואכן כחייל נאמן לדבר, ראה תפקיד חייו להציל את העם ובעיקר את הנוער היהודי בגשמיות וברוחניות.
ניסים עצומים ליוו כל צעד בחייו: "אלוקה דמאיר ענני", הפך למושג. "רבי מאיר בעל הנס" נקרא.
כשעזב את העולם, זקן ושבע ימים, הבטיח רבי מאיר, שכל אדם מישראל הנותן צדקה לעילוי נשמתו, הוא יפעל עבורו ממרו־מים.
אף היום עומד כולל שומרי החומות לצדקת רבי מאיר בעל הנס (רמבעה"ן) עם שורה של מפעלי ומוסדות תורה, המבדיל צדקה לעילוי נשמתו עשה טובה עבור רבי מאיר ויקבל כסגולה בדוקה ומנוסה ברכה שיתמלאו בקשותיו.
רבות הן הנשים הצדקניות שלפני הדלקת נרות שבת, בתורת קודש, נותנות צדקה לעילוי נשמת רבי מאיר ובטוחות הן. שחסד ה' ישרה על בקשותיהן, ברכה לה' יאיר בני ביתן באור התורה.

כתובת משרדי הכולל

1. משרד ראשי — רחוב מאה שערים 75, ירושלים טלפונים 287774, 228606
2. מעון הורים — רח' מעגלי הרים, טל. 827951, 813080
3. מטה אירועי ההתוועדות העולמית ומשרד יחסי ציבור רחוב מלכי ישראל 5, טלפון 249954, 248572
4. מודיעין 24 שעות ביממה לאורחי ההתוועדות טלפון 824414 או איתורית 224341 — מנוי 1159

להלן רשימת 14 הכוללים של כולל שומרי החומות שהיקפם הוא ללא ספק מהגדולים בעולם כולו:

השם	ראש הכולל/מטרות	מקום הלימוד
1. כולל הוראה	מרן הגאון רבי ישכר דב גולדשטיין שליט"א ראש ישיבת חתם סופר — שומרי החומות	בית זופניק רח' שטראוס 26
2. כולל כתב סופר	הרה"ג ר' חיים פקשר שליט"א	בית הכנסת כתב סופר
3. כולל מצויינים	הרה"ג ר' רפאל בייער שליט"א	ישיבת המתמידים בתי ורשא
4. כולל "דברי יואל"	ע"ש רשכבה"ג נשיא הכולל מרן הקוה"ט רבי יואל טייטלבוים זצוקל"ל אדמו"ר מסטמאר	ביהמ"ד הדיין מפאפא
5. כולל שקודים	הרה"ג ר' נפתלי פרנקל שליט"א	בית הכנסת חתם סופר
6. כולל מתיבתא	הרה"ג ר' יעקב מנחם מנדל יודוביץ שליט"א (הוראה מעשית)	ביהמ"ד הדיין מפאפא
7. כולל מתמידים	הרה"ג ר' משה מאיר פראג שליט"א (נפצע ע"י ערבי בשער שכם, השי"ת ישלח דברו וירפאהו)	ביהכנ"ס כתב סופר
8. כולל ש"ס	הרה"ג ר' אלתר אליהו רובינשטיין שליט"א	בית הכנסת באלאנטא
9. כולל ציון	הרה"ג ר' יצחק איידיק כהנא שליט"א	בתי נייטין
10. כולל חושן משפט	הרה"ג ר' שניאור זלמן שווארץ שליט"א	ישיבת המתמידים
11. כולל בקיאות	הרה"ג ר' שניאור זלמן שווארץ שליט"א	בית הכנסת משאקאטע רח' יונה
12. כולל חתם סופר	הרב ר' שלום לייב אייזנבך (מאגד 3 כוללים של שיעורים בנושאים שונים)	ביהכנ"ס חתם סופר
13. כולל משכימי קום	הרב אלימלך בלוי (לימוד ותפילות ובקשות לפני עלות השחר)	ביהכנ"ס חתם סופר
14. כולל חצות הלילה	הרב ישעיהו בלוי (חבורות ושיעורים של זקנים ונערים עד חצות לילה)	בית הכנסת חתם סופר

הושט י"ד — לי"ד הכוללים

י. שפיגל

השמאל היורד לחיי המדינה

נודה ולא נבוש, כי לא פעם כאשר אנשים השמיעו את ההגדרה "מאפיה שמאלנית", השולטת במוקד ציבורי זה או אחר במדינה, נטינו גם אנחנו בסתר־לבנו לחשוב שזו הגזמה, כי זו טענה הגובלת בדמגוגיה, שאנשים ממציאים אותה במשקל נגדי למיני הכללות אחרות, כמו "הפאשיזם הימני" או "התומייניזם החרדי", אך מי שעוקב אחרי ההשתלשלות שאנו עדים לה בזמן האחרון — מן הנמנע ממנו שלא יגיע למסקנה, כי זה גם נכון...

לא מכבר יצא העתון "הארץ", אחד ממבצרי השמאלנות הרדיקלית, במאמר שכותרתו אמרה כי "החרדים מסכנים את המדינה", ואפשר היה להעתיק כותרת זו בשינוי אחד בלבד: "השמאל מסכן את המדינה", אבל במקרה הזה, לא בהגזמה, לא כנסיון להלך־אימים ולהטיל פחד בציבור, אלא בדבר אמתי וממשי, שהרי אם נלך צעד אחר צעד נבדוק תחומים ונושאים בזה אחר זה, נמצא, כי ההרס שהוא משלים הופך להיות בעיה לאומית ממדרגה ראשונה. אנו אמנם בעלי הגדרה חרדית, אבל אנו יושבים בסירה אחת, ואיננו יכולים שלא להיות מודאגים מהעובדה, כי הללו הולכים והורסים את המדינה בהדרגה אבל בבטיחה.

השמאל מחזיק את המדינה בגרונה ובצוארה. הבעיה היא איננה וירשובסקי, אלוני, שריד ופלד: לאלה יש בסך־הכל ייצוג יחסי קטן בכנסת, ואין כוחם אלא בהעלאת הצעות חוזרות ונשנות של אי־אימון בממשלה, שרוב גדול של הקואליציה מסיר אותן אוטומטית. הבעיה היא שהשמאל, כרעיון הרסני, ניהיליסטי, השולט על מפלגת העבודה ועל המערך; השמאל השולט שלטון ללא־מצרים על כל כלי־התקשורת במדינה, על הממלכתיים, שצריכים להיות קנין הציבור כולו. ועל עתונים כלליים שבכל השנים התבטאו בקו מאוזן ומרכזי, והפכו כיום לשופרות־השמאל לכל דבר, כשהם מוחזים רק חלקה מצטמקת לדיעות יותר כלליות. השמאל מטיל את אימתו ופחדו על כל מי שמעיז להשמיע דיעה אחרת משלהם, לרבות היועץ המשפטי שעד כה לא מכבר היה הרע המוב ביותר שלהם, ולרבות גם נשיא המדינה שאיננו משדר הפעם על הגלים שלהם.

השמאל פועל לפי מקטיקה ידועה של מכיני הפיכות, כאשר הם טורחים להחזיק את המדינה כולה במתח מתמיד, רעש וסערה; כל שני וחמישי מפוצצים פרשה חדשה; כל כשלון שיש למדינה, ואין מדינה שתינצל מכך, מנוצל על ידם בתאוותנות גלויה כדי לגרות יצרים, להסית ולשסות את הציבור; הם מנצלים בצורה מלאה את כלי־התקשורת המכהדים להם על אפו ועל חמתו של הציבור; הם מכתירים כל מסע בסיסמאות מנמלצות של שמירת ההגינות, האמת, הצדק והיושר, אך אין כמוהם מי שרומסים כל ערך אנושי נשגב ואמתי, ופניהם לכיוון אחד ויחיד: שינוי תפיסה יסודי ביחס לאופיה של המדינה מעמדה וצביונה, דבר שאותו הם מבקשים להשיג באמצעות האנדרלמוסיה וההמהומה, וכבר ידוע, כי זו דרך הקומוניזם בשלב קדם־מהפכני. להכין את הרקע שהכל רע, הכל מושחת, הכל מאום, לפי הכלל שככל שיהיה רע יותר — כך יהיה טוב יותר לאלה שרוצים לבצע את ההפיכה.

*

את ההפיכה הזו מבצעים עתה מתחת לאפם של ראש הממשלה, מר פרס, וקבוצה קטנה מהשרים התומכים בו, כמו מר רבין ומר בר־לב. הם התגלו השבוע כמי שהם במיעוט מבוטל כמעט בסיעת מפלגתם בכנסת. הסיעה הזו קיבלה ברוב מוחץ החלטה למען הקמת ועדת־חקירה בפרשת השב"כ, למרות התנגדותו המפורשת של ראש הממשלה, למרות החלטת הקבינט הממשלתי המצומצם, למרות קריאת נשיא המדינה [illegible] השרים ובניגוד להצעה [illegible] של שר המשטרה, והחלטה זו, ולא חשוב אם הקדים או לא, מסתים כל האלמנטים של הרס, של תבוסתנות, של תישום מסוכן בנושאים שהשתיקה בהם יפה, תשובה חזיונית מאין כמוה לבטחון המדינה, שלא לדבר כבר על ערעור מוחלט של סדרי־שלטון מקובלים, משמעת אלמנטרית של מפלגה המהווה עמוד־תווך בקואליציה ובממשלה וגישה ציבורית אחראית לענינים שעליהם תקום ועליהם, חלילה, המדינה עלולה ליפול.

מידת ההתפרקות וההפקרות שיש בהחלטה זו לגבי נושא הבטחון; מלבד הצפצוף על יסודות של משמעת המחייבים מפלגה קואליציונית, היא חמורה ביותר. אין אולי טעם להביא לעיון זה את דבריהם של יצחק שמיר, משה ארנס, אריאל שרון ואחרים ממחנה הליכוד, הנפסלים אוטומטית בשל שייכותם הפוליטית, אבל אישים מהמערך עצמו, כמו נשיא המדינה, חיים הרצוג, ראש הממשלה, שמעון פרס, השרים יצחק רבין, חיים בר־לב ואחרים התבטאו בסגנון אחר, כי הנזק לבטחון המדינה, כאחד התחומים הרגישים והעדינים ביותר, שכבר נגרם, הוא חמור ביותר, ושבעתיים יהיה נזק זה אם אכן תיערך עוד חקירה. אנשי השב"כ ייקראו להעיד, וכדי להגן על עצמם יהיו נאלצים לחשוף סיפורים, השאיים ומודיים שאסור להם להיוודע לעולם.

את כל הטענות הללו דחה הרוב בסיעת המערך בשתי ידים. גישתם האחראית של אישים אלה נדחתה בפסקנות, ובמקומה ניצחה הגישה של אסכולת שריד־וירשובסקי־פלד, שדובריה במערך הם שחל, רמון ועוד אחרים, אסכולת ההתפקרות, ההסתה, המריבות והמדנים, המתח המתמיד והסערה הבלתי־נפסקת, שרק לצורך התפאורה מלבישים אותה אדרת של "ייקוב הדין", אבל גם זה הוא חלק מן השקר המאורגן, הגם וההגזמה. אין כאן לא בקשת אמת וצדק, כי אם סערה לשם סערה, קנמוד לשם קנמוד, כדי להתיישר עם השמאל ההרסני, היורד לחיי המדינה.

ראש הממשלה עשה השבוע חשבון עם סיעות השמאל שהגישו הצעות אי־אימון בממשלה על רקע הפרשה האמורה. הוא פירם דברים דכים מהשתלשלות העניינים, נימק היטב למה הלכה הממשלה בדרך בה הלכה, הבלים מקרים חמורים של כתיבה מופקרת ושלוחת־רסן, אך הוא לא ידע, כנראה, כי עדיף היה מבחינתו אילו השמיע את הדברים בחוג מפלגתו וסיעתו, לפני שהוא מטיף מוסר לאחרים. 22 מחברי סיעתו, שהרימו ידיהם בעד "ועדת חקירה", הצביעו למעשה נגדו, הבהירו לו כי מפלגתו, ככל שהדבר בא לידי ביטוי בדעת הסיעה בכנסת, אינה הולכת עמו בנושא כה יסודי, כה חיוני וכה רגיש בעניני המדינה.

*

לאן תותר השמאל ולאן הוא מבקש להגיע? קשה להצביע אולי על מחוז־חפץ מוגדר שלו, לבד מהעובדה שהוא פועל הכל כדי להרוס את הקיים. מבחינתנו, מתחיל הכל מה"ענין הדתי", ואין כל פלא שהמיפוס עכשיו על נושא השב"כ בא מיד לאחר ההפלגה הארוכה על מוס השיסוי נגדנו, שהוא אנטי־דתי כולל, למרות האשליה שמדובר "רק" בציבור החרדי, אשליה לה נתפסים הרבה מן המחנה הדתי־לאומי, בעיקר בגלל התכסיס בו נוקטים חלק מהשמאלנים, כאשר הם משתמשים יותר במתח "חרדי" כדי לתקוף בנסות שלא היתה כדוגמתה.

ואמנם, העדות החותכת ביותר כי השמאל רואה בסערה המתמדת במדינה מטרה לעצמה, מצויה בתחום הדתי. כאשר נעשו נסיונות להביא מעט הרגעה בציבור, בעקבות הפרשה האפלה של פגיעות וחילול בתי־כנסת וספרי־קודש, ואת ע"י אישים כנשיא המדינה, ראש הממשלה ועוד גורמים, התקהלו מיד הפגנות של השמאל, שיצאו בלאו מחולט לפיוס וקראו תגר, במגנון פוגרומי ממש, על נסיונות ליצור רגיעה ולהפר בכך את המזימה שלהם להרעיש את המדינה ולהחזיקה במתח בלתי־פוסק. כאן התרחבה החזית גם לעבר סופרים וכותבים, מלבד כותבי השיטנה הקבועים, אשר אפילו התימרו "לנתח" במה "מזיק" הוא למדינה, אם יבואו לידי הסדרים עם הדתיים, אם, חלילה, יבואו במשהו לקראתם באופן שיתרום להרגעת [illegible]

פעמים רבות נאמר, שאם רוצים לבדוק את הדופק המוסרי של העולם, צריך לראות זאת עפ"י היחס שלו לעם ישראל, ואולי כך הוא הדבר בעולם הקטן שלנו, שאם רוצים לעמוד על הדופק המוסרי של החברה הכללית, צריך לראות את יחסה לענין הדתי, ליסוד התורני הבלתי־ניתן להפרדה מהעם ולציבור הדבק באמונת באמונה ובשמירת המצוות. המסע האנטי־דתי הנמרץ המתנהל בארץ בתקופה האחרונה משקף נאמנה את כל הפרצוף המסוכן ההרסני של השמאל, התותר בצורה בלתי־נלאית לשנות יסודות וגישות בכיוון של הרס מוחלט, והוא מנסה את כחו תחילה בחוליה התלשה ביותר, שהיא, בעצם החוליה האחרונה היוצרת עוד זיקה כלשהי בין המדינה לבין הדת היהודית.

*

תמימים במחנה הדתי שיפשפו ידיהם מנחת לנוכח ההשתתפות הגדולה ב"עצרת האחדות" שערכו השבוע בירושלים, ביוזמת תנועת הקיבוץ הדתי. ויש כאלה שמאמינים באמת, כי במפגנים מסוג זה יעברו על הפערים המתרחבים כל כך בין שומרי־תורה לבין חילתיים ויעצרו את ההדירה אל הפירוד המכאיב והמסוכן כל כך.

וזהי טעות מאין כמוה. ודוקא השמאלנים קוראים את המפה טוב יותר. אנו יודעים היטב, כי מבחינת מנין הקולות בבחירות — השמאל הקיצוני הוא כמיעוט מזהיר, אבל הוא הולך ומחזק מבחינת הקיטוב בין דתיים וחילוניים. רובו של הציבור, כידוע, לא רק שאיננו דתי אלא הוא חסר יסודות אלמנטריים של ידע דתי, והבורות היא הקרקע הנוחה ביותר לזריעת־ההרס של השמאל. לא בכדי הוא מתחיל את מהפיכתו בנושא הדתי, כי הוא יודע שאחרי זה יגרר אחריו הציבור כפרי בשל. העובדה שייתקל בהתנגדות גם מצד חילוניים מתונים יותר, לרבות במפלגת העבודה. רק תסייע בידיו, כי בך יכורך את אלה עם ה"ריאקציה הדתית" ויוכל לטעון כי כלתמתו היא ל"שחרור כללי" מכל מיני אנכרוניזמים למען יסוד "ההכרה החדשה" שעליה בישרה הציונות.

ובאותה שעה שבה תגנו האנשים התמימים מסביב ל"עצרת האחדות", התנהלה בתוך בנין הכנסת אחת מפעולות־ההרס החמורות ביותר. לא נגד "בריונות חרדית", לא נגד "תומייניזם הדתי־קיצוני", אלא נגד הדבר האחד והיחיד שעודנו קושר בין דת ומדינה, ענין השיפוט הרבני. בבנין הכנסת, בחיפוי היו"ר שלמה הלל, נערך כנס של ארגוני נשים נגד בתי־הדין הרבניים, נושא הנמצא דרך־קבע בדגלו של השמאל ההרסני, כאשר הדברים המושמעים בו חמורים ביותר, ואחת מגמתם וכוונתם: לשנות את המצב ולבטל את בלעדיות ההלכה בחוקי האישות במדינה.

כנס שכזה מהווה חתירה שאין כדוגמתה תחת שלטון־החוק במדינה. אילו היתה קמה קבוצה ומארגנת כנס, לא בבנין הכנסת, אלא במקום כלשהו כדי להעליל עלילות על השיפוט האזרחי ולהשמיץ שופטים היתה קמה מהומה רבתי במדינה, ואולי אפילו היו מעמידים לדין את המארגנים ואת הדוברים. כאן עומדים נודמים ונופפים שידם רבה במהומות "שמירת שלטון החוק" בפרשת השב"כ, ובתוך בנין "בית המחוקקים" מארגנים ומנהלים אקט של ידוי אבנים במערכת שיפוט והחוקים שהכנסת עצמה חוקקה אותם, ואם היתה דרושה למישהו הוכחה על צביעותם של אלה — בדברם על הסכנה לשלטון החוק — די לו בכך.

אבל זהו רק חלק אחד, קטע קטן, ממזימה רחבה הרבה יותר. הם רוצים עתה לקצור את קציר הזרות התילתיים שנטלו במדינה, לא רק כדי להשיל את המדינה לגמרי מכל זיקה לנושא הדתי, אלא כדי להעבירה לפסים חדשים שלא ידענום, "מדינה דימוקרטית־חילונית", אמנם כן, בדיוק לפי הנוסח של אש"ף, ואת גם בלי שנקשור כרגע לכך את העובדה שהתוגים הללו הם מהידידים הטובים ביותר של ערפאת ומנהלים בלי הרף מסע למען התקרבות אליו ולמען הקמתה של מדינה פלשתינאית.

הכל יודעים, כי אלה מציעים "רק" מדינה פלשתינאית לצד המדינה היהודית, אש"ף, כידוע מאמנתו המפורסמת, דוגל הוא במדינה אחת, "חילונית־דימוקרטית". אבל [illegible] שהוא יכול בינתיים לעשות הפסקה במלחמתו, שהוא יכול לחסוך הרבה דם והרבה כסף ומאמץ, שכן הניהיליזם השמאלני המשתלט יותר ויותר במדינה, כאשר יוסי שריד שולט בגו הרבה יותר משמעון פרס, מוביל מאליו, אפילו בלי רצון מחולליו ומנהליו, ל"אידיאל" של ערפאת: "מדינה חילונית־דימוקרטית". השמאל יורד לחיי המדינה היהודית, מסכן את קיומה, ואת בלי מליצות, אלא בפועל ממש.

הרב שמחה אלברג, ניו־יורק

שיקום אגודת ישראל בא"י - כיצד?

אגודת ישראל שנוסדה לפני קרוב לשמונים שנה, נטלה על עצמה משימות היסטוריות שעד היום לא פגה אקטואליותן. גם כיום, למרות מרחק־הזמן, למרות כל המאורעות המסעירים והטראגיים שהתרחשו, ובתוך זה שואת ששת המיליונים, למרות הקמת מדינת ישראל, עדיין מוטל על אגודת ישראל למלא ולהגשים את כל התפקידים היסודיים אשר עוררו את נחיצותה וחיוניותה ההיסטורית.

מה הוא הדבר המרכזי העומד ביסוד האידיאה של אגודת ישראל? מה היה הכורח ההיסטורי אשר הביא את היהדות האורתודוכסית, זו שבמשך הרבה דורות הסתגרה בד' אמות של בית־המדרש, להופיע ולהתייצב לפתע על בימת המדיניות העולמית בתוך גוף ארגוני עצמאי־נפרד שמטרתו להיות תמיד מוכן לצאת למאבק נגד כל אלה הרוצים באמצעות "יהדות" חדשות וכל מיני "אידיאות" להשתלט על היהדות היהודית ולהכניס בלבול־כוחות לעולם המושגים הדתי? ובמיוחד מתעוררת השאלה, מהו העיקר המרכזי והיסודי של אגודת ישראל, אותו חייבים לשמור תמיד ללא כל סטיה ופגיעה?

אבל לאמתו של דבר, כל השאלה על רעיונה המרכזי של אגודת ישראל היא מיותרת, מפני שכל כוחה ועצמתה של אגו"י היא בכך, שאין היא מייצגת אידיאה מיוחדת. היא הרבה יותר שומרת אידיאה מאשר אידיאה בעצמה. היא יותר תפסלנית של רעיון מאשר רעיון. אחרים, אלה שמייצגים דוגמאות מודרניות ותילתיות מתבססים על "אידיאות". אלה צריכים למצוא הגדרות לאידיאולוגיות שלהם. רק אלה שרוצים להמציא דבר־מה "חדש", נאלצים לתעות הרבה בעולם־התוהו כדי למצוא "אידיאה". ואילו אגודת ישראל, היא עצמה מהווה כימוי לאידיאה הנעלה ביותר, שכן אגודת ישראל משמעה תורה בכל תקפותה; אגודת ישראל משמעה מצוות בכל המחייבות שבהן. לאגודת ישראל יש תפקיד אחד ויחיד מאז נוסדה ועד עצם היום הזה, להפוך את התורה, תמיד ובכל מקום, לישות חיה ופועלה. שאיפת האגודה היא שאיפת התורה. רעיונה המרכזי של אגודת ישראל עומד על כך, שהיא אינה מכירה באידיאות חדשות. ומה יכול כבר להיות אידיאל קדוש ונעלה יותר, מאשר להיות שומר נאמן העומד על המשמר למנוע כל סילוף של הצורה היהודית ההיסטורית, לא לתת לחלל אפילו בקוצו של יו"ד מן ההלכה המקודשת, ואת תמיד ובכל מקום שבו מצוי כלל ישראל.

*

אגודת ישראל התקוממה נגד שלטון הזמן והמקום. התחדש שבה היה, כי קמה להתמודד נגד כל גישה תמיכין של כניעה לתנאים של מקום ולנסיבות של זמן ומציאות. בזה ממוך הא' הית' של הרעיון האגודאי. הסטיה הקלה ביותר, חיוך קלוש לאילוצי־התקופה, מהווה כבר פגיעה חמורה ברעיון הזה. אין מאורע בעולם, יהיה המזעזע והמרתיק־לבת ביותר, אשר יוכל לחייב שינוי, ולו הזעיר ביותר, באידיאה הקרויה אגודת ישראל. ולמה? מפני שסטיה מהרעיון האגודאי פירושו סטיה מתורת־השם שאף אחד איננו בעלים עליה ואיש איננו מוסמך לעשות בה שינויים או לחולל בה תמורות.

הנגוד החזק ביותר שהביא להקמתו של ארגון חרדי חזק, תחת דגלה של אגודת ישראל, היתה הציונות, אשר כישפה את ההמונים ואף חדרה לשורות היהדות הנאמנה. הרעיון הציוני הביא סכנה לקיום הרוחני של היהדות, בצורתה המקורית והייחודית. הציונות סייעה במידה רבה להולדתו של הרעיון האגודאי, אם ניתן לכנותו כרעיון בפני עצמו. אחד הממרות הראשיות שלמענן נוסדה אגודת ישראל, היתה לנהל מאבק בלתי־נלאה נגד הציונות, אשר בתוך־תוכה היא אינה רק מטרה מדינית, אלא גם מהפיכה חילונית. ברעיון הציונות, בתפיסה המסולפת שלה לגבי היהדות, ובעיקר בהנעת־הכזב, שלה כי ניתן לבנות יהדות רק על מולדת, ללא יהדות, וללא התוכן המסורתי ההיסטורי העתיק שלה — ראתה אגודת ישראל סכנה לעתיד הרוחני של עם ישראל, ואכן למען זה יצאה אגודת ישראל אל הרחוב היהודי כדי להזעיק ולהזהיר את העולם היהודי שלא ללכת שבי אחר אידיאה תהות־אמתה ששמה "ציונות".

וחייב להיאמר בבירור, לא נאבקו בציונות מפני שראינו בה חלום־שוא או פנטזיה שאינה ניתנת להגשמה. לא לשם כך פתחה אגודת ישראל, בראשות אבירי התורה, במאבק הגורל בכפירת־נפש נגד הציונות. אילו מדובר היה בתופעה חולפת, באידיאה זמנית שצצה והעלתה בכהירות־הבזק, שאיננה אלא חלום נבוב של החיים, לא היינו נתקלים בחרדה כזו ולא היתה מתעוררת סערה כה גדולה בקרבנו. נהפוך הדבר. דוקא משום שחששנו וחששנו, כי הציונות מסוגלת להגשים את עצמה ולהפוך למציאות, דוקא לכן חרדנו חרדה כה גדולה עד שקמנו והתארגנו למאבק נגדי.

המאבק נגד הציונות לא איבד לכן את תוקפו גם כיום, כאשר רעיון הציונות כבר איננו חלום אלא קרם עוד וגידים בדמות של מדינה. בהקמת המדינה לא רק שסכנת הציונות לא נעלמה אלא להיפך, הסכנה התגברה עוד יותר. שכן מאז החלה הציונות לפעול בכוח של מדינה, מדברת כמושגי מלוכה ולכן גדלה השפעתה ויכולתה לחדור לחוגים רבים ורחוקים — החזקה כשיעור שלא היה בידיה לפני כן. ושאיפת הציונות, כאמור, לא היתה רק להגיע לכיח לאומי עצמאי, אלא גם להחריב הרבה מיסודות האמונה. הציונות מיפחה אמונה כחבת שעל ברכיה גידלו דורות חדשים, אמונה האומרת כי עם ישראל יכול להתקיים ללא תורה וכי מדינה לבדה יש בה כדי לקיימו. אבל מן ההיסטוריה ומן המציאות אנו יודעים, כי בלי מדינה התקיים עם ישראל אלפיים שנה, אמנם בגלות, בתנאים קשים ומרים, אבל ארצות של תורה נוצרו בכל הגלויות שגלינו אליהן. ולעומת זאת, כמה מוטעה הוא להאמין כי עם ישראל יכול להתקיים רוחנית ופיזית רק עם מדינה ושפה.

*

תקומת המדינה — בלי להיכנס עתה לשאלה מה צריך להיות יחס אגודת ישראל אליה — העמידה אותנו בפני דילמות תמידות שלא בנקל אנו יכולים לפתור אותן. אבל חייב להיאמר בבירור הרב ביותר: המדינה לא עשתה את הציונות כשרה יותר כמלוא הנימה. בין מדינה לבין ציונות, שהן אמנם כתאומים, קיים הבדל גדול, מדינה, אם רק תכיר בריבונות התורה בכל פינות החיים היהודיים ובכל תחומי הדת היהודית, נקבלנה בשתי ידים, ואילו מ"ציונות", בתור שיטה כפרנית, נתנער תמיד ונתרחק אלפי מילין.

מדינה איננה יכולה ואסור לה שתסנוור את עינינו, ועלינו לדעת, כי יותר מתמיד, מהווה ההשקפה הציונית סכנה חמורה ליהדות המסורתית, כי לציונות יש כוח של מדינה, ומאז שיש בידיה כוח זה בוקע מגרונה קול של נצחה. ולכן עומדים כיום בפני אגודת ישראל תפקידים כבירים. עליה לשמור את המדינה מפשיטת־דגל רוחנית. היא חייבת לסייע בבנין החיים היהודיים־התורניים במדינה ובאותו זמן לא לשכוח ולא לחדול מלהצביע על תמרותיה ומגרעותיה התמורים ולהיאבק בכל הכוח נגד השקפת־הציונות שהמדינה מבוססת עליה.

אנו יודעים היטב כמה קשה הוא להחזיק ברופק הביקורת העצמית, שלא ליפול לתחושה של ההפלגות מגוזמות ולא לשכוח שאגודת ישראל איננה מפלגה ככל המפלגות הבנויות ומבוססות על מאניפולציות וקנוניקומבינות פוליטיות. אגודת ישראל נושאת בגאון את שמה. שם שמבטא את המהות שהיא מגלמת. רעיון אגודת ישראל הוא קידוש שם שמים בכל מעשה, כבוד שמים בכל פעולה. אם חסרה מידת לשם שמים בעמרת אגודת ישראל היא שוב אינה זכאית לשאת את בגדי־הקודש אגודת ישראל. תנועה זו קמה תוסרה למען המסורה הקדושה, כדי להכריז על רעיון מלכות־שמים בכל מקום שהיהודי נמצא בו. ואם חסר היסוד של קידוש ש"ש בפעולותיה, שוב אין היא ראויה להיקרא בשם שנתקדש על־ידי קדושים וצדיקים. אגודת ישראל הוא שם קדוש שאסור להללו בשל חשבונות קטנטניים או למען רווחים פוליטיים, ומי שאינו מוכן להתעסק במשמע העמוק של אגודת ישראל, אין לו הזכות לדבר בשמה ובוודאי לא לשאת את כתר ההנהגה תחת דגל אגודת ישראל. תנועה זו היתה קרוב לשמונים שנה קודש־הקודשים של כלל־ישראל גדול. היא הכריזה באגודת חגיגי תלהב באזני קהל גדול את הרעיון של "אין עוד מלבדו" והבהירה לכל ההמונות, כי רק חוקי־התורה הנצחיים צריכים להסדיר את חיי היומיום של היחיד ככו של הכלל, כי אין התיחודים ושום נסיבות־זמן אין בכוחן לשנות את יסודות־התורה, המחייבים בצורה מחלטת כל יהודי ויהודי בכל מקום שהוא נמצא.

ולכן מצערת ומכאיבה עד מאוד העובדה העגומה ומעציבה כי בנין כזה של קודש־קודשים נחרב בארץ־ישראל בתקופה קצרה, הוא על ידי איזה טיטוס־רשע מודרני, אלא על־ידי יהודים מתוכנו, יראים ושלמים, שבסמי־ידיהם פוררו את האידיאל האגודאי הקדוש, הסירו את העטרה של אגודת ישראל, חיללו את שמה והובילו לאסון התורה שגרם חרפה ובושה ובו בזמן גם למק רוחני חמור וגרם לחלק גדול מכלל־ישראל.

*

ירידתה הנוראה של אגודת ישראל בארץ ישראל גרמה לזעזוע פנימי קשה אצל כל אגודאי שהתנועה בעיניו היא אידיאל קדוש שעמו נשם ואשר מוכן היה להיאבק בכל מסירות־הנפש למען הגשמתו. בשביל האגודאי המסור לא היתה אגו"י מקור שממנו ניתן לשאוב רווחים גשמיים. לא תאוות־הכסף ולא תאוות־הכבוד דירבנו אותו להחזיק בקרנות מזבחה של אגודת ישראל. אלא דחף פנימי לחזק את עצמו ברוחניות, והרות לכך לסייע בעיצוב הצורה הרוחנית של עם ישראל — זה היה כוח־הברזל אשר קישר אותו לאידיאה הנשגבה הזו ששמה אגודת ישראל. ולכן האכזבה גדולה ועמוקה. כאב־נשמה עמוק מחלחל בכל אחד הרואה כיצד אגודת ישראל כמעט ונמחקה מאופקה של ארץ־ישראל, כשדוקא בה חיוניותה היא כה גדולה, כשדוקא בה עליה לעמוד על המשמר יומם ולילה, לשמור על הגבולות ההתנכ"ם שלא יטושטשו, הגבולות העוטרים הבית בסכנה חמורה האורבת להם. אין עוד ארץ כאר"י. שההיה כל כך זקוקה לאגודת ישראל חזקה, מאורגנה, מבוצרת ומכושמעת. אגודת ישראל שתעבוד ותזעיק ללא הרף על הסכנה הנוראה של תילול הדת בהרבה, הרבה שטחים של החיים היהודיים בתוכה.

ומה גרם למצב שאגודת ישראל השלך "מאיגרא רמה לבירא עמיקתא" (חגיגה, ה)? הכרח לתפש אחר הסיבה ולהתחקות אחר החיידקים הראשונים שהביאו בהדרגה לחורבנה של אגודת ישראל. "הנה זה היה עון סדום אחותך... יד עני ואביון לא החזיקה" (יחזקאל טז, מט). הנביא מאבחן את חטאת סדום כתוצרון החסר. ונשאלת שאלה קשה: בסדום הלא היתה רציחה: "ויאמר ה' זעקת סדום ועמורה כי רבה..." חז"ל אומרים: "על עסקי ריבה" (סנהדרין, קט.), הרגו אדם על אשר נתן פרוסת לחם לעני. "ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאד", אומרים חז"ל: "רעים בגופם וחטאים בממונם" (שם), וגם נאמר עליהם: "אנשי סדום אין להם חלק לעולם הבא" (שם). ואם כן, אם הנביא רוצה לפרט כחטאה של סדום, הוא מזכיר רק את רוע־לבם, את אכזריותם וחוסר־אנושיותם בסירוב לתמוך בנזקק? אומר על כך הסבא מסלובודקה: יחזקאל הנביא מזכיר רק את הסיבה. את ההתחלה ואת הסימפטום הראשון להתפתחות השחיתות הסדומית. הדבר לא התחיל מיד ברציחה וגזל. הדבר ההתחיל לכאורה בדבר קטן, בסירוב לעזור לזולת. לא בבת־אחת נעשה אדם לאיש־כרים. לא ברגע אחד נהפך אדם לשטן, לדמות חייתית המאבד את צלם־האלוקים שלו, עד כדי רציחת אדם בגלל שהוא פורס מלחמו לרעב כדי שיוכל להחזיק את חיותו. הדבר מתחיל ב"קטנות". הוא לא הרצה לסעוד עני ואביון. אבל לא בכך נגמר התהליך. עבירה רעה אחת גוררת את השניה. שלילה אחת מפעילה שלילה אחרת עד שהאדם שוקע בהדרגה לתהום, עד שהוא נהפך לאיש־סדום טיפוסי. הדברים המופלאים הללו אינם רק הגות מוסרית, כי מציאות החיים מצביעה לנו בבירור כמה נכונה היא הקביעה המוצקה הזו של הסבא מסלובודקה.

"הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין" (סוטה, ב.). מה היתה הסיבה שהשפיעה באורח עצמאי על כך שתיעשה לסוטה ותשקע ביוון הטומאה? שתית היין. הרי שגם חכז"ל לימדונו כי כדי לקבוע את האבחנה הנכונה, חייבים לתפש את הסיבה הראשונה שהביאה להתפתחות התהליך מאוחר יותר.

אגודת ישראל היא כיום קרועה ושסועה. כבת אחת פנה הודה, פנה זיוה. נעלם ממנה הברק הקסאי שליווה אותה שנים ארוכות, כאשר עמדה במדריגה גבוהה. כאשר פרחה ושגשגה והבהרה הזהר למרחקים ונשמע היטב. קולה הגיע לכל העולם והתקבל בכבוד ובהערכה. כקול משמים. וכמה עצום הוא הניגוד לעומת המצב כיום. מי יכול להאמין באפשרות טראגית כזאת? וכי זמן עבר מאז היתה אגודת ישראל בתפארתה, היתה לה השפעה, דברה נשמע והיה מקובל בשורותיה שלה כמו גם בשורות של חוגים אחרים. בבת־אחת נהפכה לחורבה. כולם זועקים במרירות ובצער: אגודת ישראל, אבל אגו"י באר"י היום כמעט ואיננה. היא לא פעילה, כמעט משותקת. גלה כבוד מאגודת ישראל. כולם פחים ומדברים על אודות מחלתה אבל לא מתפשים תרופה למחלתה המתפשטת. נכון, המצב רע. אין מנהיגות. אין מועצת גדולי התורה פעילה. ועולה השאלה, מה צריך לעשות כדי להחזיר עטרה ליושנה, להחזיר לה את הברק האבוד? ולכן אני אומר, כי בכדי שנוכל לרפא אותה, חייבים תחילה לדעת מה היא המחלה. מהי הסיבה או מה הן הסיבות שהביאו אותה למשבר הנוכחי. אם נדע את הסיבה היסודית לירידתה נוכל גם לדעת מה הביא להתפתחויות האחרונות, אם נדע את הסימפטומים הראשונים נוכל גם למצוא את התרופה האמתית שבה אפשר יהיה לעצור את הניוון הבלתי־מבעי שלה.

*

וייאמר כאן בכל הגילוי ובכל הבהירות, הסימפטומים הראשונים שהביאו מאוחר יותר לתוצאה הטראגיות התבטאו בתופעה הפתאומית של הסיעות, החוגים, הקבוצות וההתאגדויות בתוך אגודת ישראל. לשם מה דרושות סיעות וחוגים נבדלים בתוך אגודת ישראל? אפשר להבין היטב את תופעת הסיעות במפלגות החילוניות. היא נובעת שם כחילוקי־דיעות עמוקים מבחינה אידיאולוגית. יש לפעמים שתהום פעורה בין קבוצה אחת לשניה. מפא"י ומפ"ם אינן מסוגלות למצוא יחד על מרכבה פוליטית אחת. כך הוא הדבר בין הסיעות בתוך הליכוד וכדומה להם. לכן נאלצה הציונות להתפלג לכמה חלקים. אפשר אפילו להבין את המזרחי מחולק לכמה חלקים, כי יש חילוקי־דיעות רעיוניים ואין שם סמכות שתאמר את המלה האחרונה, אין למזרחי מרות של גוף רבני אשר דעתו תתקבל על כל הסיעות שלו. שונה היא אגודת ישראל, כי באם נוצרים הבדלים אידיאולוגיים, הלא יש לה את מועצת גדולי התורה, שדעתה והכרעתה מתקבלת כפסק, אם כן, לשם מה נתוצות סיעות נפרדות. כלום חילוקי־דיעות אידיאולוגיים גרמו להקמת הסיעות הנפרדות? האם הבדלי־דיעות עקרוניים דחפו ליצירת שיטות ומתכונת הסיעות בתוך אגודת ישראל? בוודאי שלא זו היתה הסיבה, כי היסוד של אגודת ישראל היה בנוי תמיד על סמכות מועצת גדולי התורה שדעתה מכריעה ומוחלטת.

היווצרות הסיעות היתה אסון ממש לאגודת ישראל. הרבה מאד כן המחלוקות שהיו הן תוצאה ישירה ממשטר הסיעות. כיום קיימות בתורה ארבע סיעות שלימות, ונשאלת השאלה בכל חריפותה: איזה הבדלים אידיאולוגיים קיימים בין סיעה זו לאחרת? כל ההבדל נערך ב"מי בראש" של הסיעה. האם בשביל זה כדאי היה להביא אש של מחלוקת ממש אל תוך קודש־הקודשים? ואין כל פלא שאנו מצויים כיום במשבר כה חמור, כי במקום שבו יש מחלוקת שם מצוי הבעל־דבר: "הנהו בי תרי דאיגרי בהו שטן, דכל בי שימשי הוו קא מינצו בהדי הדדי..." (גיטין, נב.). "ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל" (דברים לג, ה), כותבים רבותינו בעלי התוספות: "כשישראל יחד באגודה אחת, אז הקב"ה מלך עליהם, אבל בשעת מחלוקת כביכול הם עושים כאילו אין הקב"ה מלך עליהם". הדברים מבהילים ממש. מה יכול להיות גרוע יותר ממחלוקת, אם התוצאה היא ש"אין הקב"ה מלך עליהם". כלום יש עוד עונש גדול כזה? מה יכול לקרות לה עוד לאגודת ישראל אם היא נמצאת במצב מתמיד של מחלוקת? ומי גרם למצב זה, הרי זה משטר הסיעות שנוצר כדי להשביע את רצונם של החוגים העומדים מאחריהם. אנו יודעים היטב מה הן התוצאות של מחלוקת: "בית שיש בו מחלוקת סופו ליחרב" (מס' ד"א, פ"ט). הנה, אכן, משלמים אנו מחיר יקר. מה עלה בגורלה של אגו"י באר"י? היא נהפכה לחרבה, ושוב יש לומר, יעודנו ההיסטורי היה להתאחד. "לא תתגודדו, לא תעשו אגודות אגודות, אלא היו כלכם אגודה אחת. וכן הוא אומר ואגודתו על ארץ יסדה" (ספרי, ראה).

יודע אני היטב, כי עסקני הסיעות היו להם כוונות טובות, להשיג כספים עבור מוסדות התורה שלהם. אבל מי זקוק לכסף, כאשר הבית בוער, ולבד כואה, האם אי אפשר היה להשיג כסף בלי סיעות? אבל דבר אחד חייבים לדעת, המחלוקת היא האסון הגדול ביותר, ויש שגם ספר־תורה עולה בה באש. "מעשה בבית הכנסת של טבריא... שנחלקו בו, עד שנקרע ספר תורה בחמתן, והיה שם רבי יוסי בר קסמא ואמר, תמה אני אם לא יהיה בית הכנסת זו עבודת כוכבים..." (יבמות, צו:). ומה יכול להיות גרוע יותר אם במחלוקת נקרע ספר תורה וזה מביא לעבודה זרה. ולכן אין שום היתר או הצדקה בחלוקת האגודה לאגודות אגודות, ובוודאי שאין צרכים כספיים יכולים להצדיק יצירת סיעות. ולכן, הצעד הראשון להצלת אגודת ישראל הוא ביטול הסיעות.

*

יודע אני שבהשתמשי בבימוי מרחיק־לכת שאגודת ישראל היתה קודש־קודשים, אני עשוי לעורר השתאות אפילו בתוך השורות העצמיות של אגודאים. ולכן הייתי רוצה להבהיר בכמה מלים את ההשוואה הזו. חז"ל אומרים: "שבעה דברים צוה רשב"י לרבי יהושע בנו... ואל תכנס לביתך פתאום וכ"ש לבית חברך" (פסחים, קיב.). מנין נלמדת הלכה זו? כותב שם רש"י, בשם המדרש (ויקרא): "רבי יוחנן כי הוה מעייל לביתא מנענע משום שנאמר ונשמע קולו בבואו אל הקודש". הדרי מיד צצה הקושיא: הפסוק "ונשמע קולו" נאמר הלא בכהן הגדול בהיכנסו ביוהכ"פ לקה"ק, ומנין ההוכחה מכאן שגם כל יהודי כשהוא נכנס לבית רגיל יהיה חייב באותו דבר? משיב על כך הסבא מסלובודקה, כי בזה שחז"ל השוו בין בית יהודי לקודש־הקודשים, הם ביטאו כוונה עמוקה. כי אכן, אפשר שבית יהודי יהיה כבחינה של קה"ק. כי קודש הקודשים נתקדש הודות לארון שהיה שם, ובכל בית יהודי שבו עומד ארון עם תורה, מקום שבו לומדים תורה, מקום שבו מצוות התורה נשמרות בתכלית הזהירות, בית כזה שווה לקודש־הקודשים.

גדול ועצום הוא כוח התורה המסוגל להדביק בקדושה ארץ־ישראל גם חלקים מחו"ל. ואם יכולה חו"ל, בכוחה של תורה, לקבל קדושה מקדושת א"י, הרי גם בית יהודי, בכוח התורה, מסוגל ליהפך לקודש־קודשים, אם יש בו ארון, אם מתגורר בו חפץ חיים. מובן לכם למה ניתן גם לומר, כי אגודת ישראל, שהחפץ חיים הפיח בה נשמה והשפיע עליה מצדקותו הגדולה, ולא רק הוא, אלא גם הרבי מגור זצ"ל, רבי חיים עוזר זצ"ל ועוד הרבה גאונים וצדיקים, אשר התגודדו במקדש אגודת ישראל, — יכולה בזכאית גם היא להיקרא קודש־הקודשים של כלל־ישראל.

מ. להב

מדינה דו־לאומית

רבות מן המזימות שחרשו עלינו אויבינו בשנות הגלות הארוכות, הולכות ומתגשמות במדינה העצמאית, בלי להכנס למניעים ולשיטות המקבילות להפליא למתחולל אצלנו — הרי תכליתן אז ועתה נראית זהה ממש. משאת נפשם של הגויים מאז ומעולם — במישרין או בעקיפין, בגלוי או בסתר — היתה להכחיד את עם ישראל מתחת השמים. רק השיטות התחלפו לפי הנסיבות ההסטוריות המשתנות — פעם בדרכי נועם, על ידי פיתויים להמרת דת או פריצת החינוך היהודי באמצעות חוקי "סובלנות" למיניהם; לעיתים באמצעות חוקים משפילים שהגיעו עד להגבלת נישואין וצמצום המשפחה היהודית, ולבסוף אף בהשמדה הפיזית בתקופת השואה.

מדינת ישראל, באמצעות מערכת החינוך שלה ובלחצם של גורמים אינטרסנטיים המסתתרים מאחורי מעטה אידיאולוגי מזויף — צוברת תאוצה רבה בהשגת מה שלא הצליחו טובי האנטישמיים בעולם. הכחדת היהדות בבתי הספר וצמצום העם בגלל מחדלים חברתיים — הירידה וההתבוללות — או עיוותים חוקיים — בצוע הפלות — עשויים להצליח ר"ל במקום שנכשלו אויבינו.

החדשנית שבמזימות שטרם מנוסחות בצורה שהצליחה להוליך שולל את הקשת הרחבה של אנשי דתיים שמאלנים בקרבנו — והיא הקמת מדינה חילונית, דמוקרטית, דו לאומית, בפלשתינא (א"י). אין ספק שהאידיאולוגיות של השמאל בארצנו עולות בקנה אחד עם הצעה זו, ורק חישובים פוליטיים פרגמטיים כותעים ממנו להזדהות בגלוי עם אש"ף וגרורין. ומכיוון שכך — פועל שמאל זה בדרכים שהיו נקוטות אצל היבסקציים למיניהם — הסוואת המטרה האמיתית במחלצות שקריות, לקוטות מתוך מילונים של חופש, קדמה ואחדות. רק כך אפשר להבין את היד האחת העומדת מאחורי האופוזיציה הסוטלית המשולבת בתחומי הדתכת חילול שבת, מפגשים עם ערבים, עקידת יהדות בחינוך ופריצת גדרי צניעות.

הנה השתבש משהוא כתכנית שפעלה "לא רע", החרון ההולם שתקפו גם חוגים חילוניים בעקבות חילול בתי הכנסת, הולידו אצל הממסד השלטוני פחד — מוצדק כמאה אחוזים — מבייזת שניה העומדת בשער, הם קראו — שומו שמים! — להדברות ולהתחשבות הדדית איש ברעהו, ולא בושו להוכיח כי גם רגשותיהם של הדתיים בארץ ראויים להתחשבות. שסאי השמאל, אשר ראו כיצד מזימתם עשויה להכשל, לא בחלו בנקיטת שימוש תומיניסטית קיצוניות, אנטי הומניות, ודתו על הסף כל נסיון של הדברות. ואת — באמצעות שופרותיהם הנאמנים — העיתונות האנטישמית בארץ והרדיו הממלכתי (אשר אספה עלובה של שמאלנים במרכז ירושלים הפכה בפיו ל"עצרת נגד האלימות החרדית").

ואמנם הולך ומתעודד הרושם שגם הפעם יעשה השמאל את מלאכתו של אש"ף — תהיה כאן אולי מדינה דו־לאומית, אבל לא של ערבים ויהודים, אלא של יהודים מצד אחד — וחטיבת רקוחה מישראלים — כנענים — מתבוללים — "מגוירים" — מצד שני. ומכיוון שכך — חייב ה"פלג" היהודי לדעת מי שייך לו ומי לא. זו הסיבה שהצעת משרד הפנים לציין גיזות בתעודת זהות לא נפסלה על הסף בקרב חוגים רחבים ורחבים. בדיוק כשם שמצוי בתעודת הזהות הישראלית סעיף ה"לאום" — במה גוענו! — כך רצוי, סוברים רבים, שיצויין בה מי יהודי ומי אולי לא כל כך. צדקני הצביעות הנאורה אינם יכולים לטעון כי יש כאן אפליה למובה של הזרם האורתודוכסי — משום שהרישום, על פי ההצעה, יחול על כל הגיורים. אין זאת שערוריה, כלשונם. שערוריה היא העובדה שכל וכישה של סכבב כדורסל מעבר לים, המחזיק בתעודת גיור מזויפת, שלציונים נשלחה אליו בדואר. שערוריה היא הנסיון להצר את זכותו של יהודי בארץ לדעת אם אדם הנוסף למשפחתו הוא יהודי או לא. מכיוון שבגלל חולשה פוליטית לא השיגו הדתיים גיור כהלכה — מתברר כי נרשמים גם גיורים שאינם כהלכה, או גויים שלא גוירו כלל, וחופש המצפון פורשו גם החופש לגלות שקר חיוף בגיור.

צוד וחולציין, הקומיסרים לעניני העם היהודי, יודעים יפה מאד כוונתם, כי להתקבל כחברים לקיבוץ עין גרי, או ככנרים ל"מועדון חברים" בהילמון — קשה יוהד מאשר להכנס לעם ישראל. גם שם, כדי להגיע לרפת ולבריכה נדרש המועמד לעמוד בסדרת מבחנים ובדיקות ואף להמציא שכתה בבליצים על אישיותו. היהודי בארץ — כפ"י הצעת הרישום — מסתפק במידע מינימלי אשר עשוי לאפשר לו לבדוק מי הוא הרב המגייר.

מקהלת המתנגדים — כך נראה — תנקה את ההצעה באיבה, מה גם שאולי מבחינה הלכתית דוקא יש בה טעם לפסול, בהיותה מכירה לגר את גרותו — דבר שפוסקי הלכה כלבד יכריעו בו. אבל עצם הדיון בנושא העלה מחדש את ההדרדרות בענין רישום לא יהודים כיהודים, ואם לא יתנו הרשויות המוסמכות את דעתן על הבנין, יגדל הלחץ לרישום בקהילות נפרדות — דבר שיביא את הקץ לאחדה הרופפה בעם; תיווצר, חלילה, מדינה דו־לאומית, אשר בלי כל קושי וקל לנחש מי ישמש בה יסוד להמשך קיומו של היהודי — ומי חלילה יסבב באוהדה המוזה הימנית שמסביבנו.

חוגים מדיניים

דוד אבן

השמאלנים במערך מדברים נגד שמיר ומתכוונים לשמעון

כך הסבירו יועצי ראש הממשלה את "נאום ההגנה" שנשא פרס בכנסת בעקבות ההצעות לאי אמון ★ "אינני רוצה להאשים אף אחד מהדרג הפוליטי", אמר פרס, בעוד עיני העתונאים מופנות לעבר שמיר. "לי כדרג מדיני אין שום דבר להסתיר ואני מוכן להחקר בפני כל ועדה משפטית" ★ שמיר: "כל הענין נודע לי רק לפני כמה חודשים" ★ הליכוד והמערך מתכוננים לאפשרות שהבחירות יוקדמו

"סקירת העתונות" שמסר ראש הממשלה, שמעון פרס, למליאת הכנסת ביום שני, בתשובה להצעות לאי אמון בממשלה, נראתה תמוהה לרבים מהשרים וחברי הכנסת. האם באמת חושב ראש הממשלה שכל המאורעות והתאריכים הקשורים בפרשת השב"כ אינו ידוע למישהו? האם רק לו יש תיק עתונות מסודר?

אך יותר מזה. פרס חזר ואמר מספר פעמים, כי הוא שמע על כל הענין רק לאחרונה, לא היה מעורב כלל בפרשת אוטובוס 300 בעת שאירעה, אין לו מה להסתיר וכי הוא מוכן להחקר בפני כל ועדה שיחולט עליה.

"ארוע האוטובוס היה ב־12 באפריל 1984 ...התמניתי ראש ממשלה בספטמבר 1984... פגישה ראשונה שלי עם ראובן חזק (סגן ראש השב"כ לשעבר — ד.א.) היתה ב־29 באוקטובר 1985... לא התבקשה התערבותי בכל הנושא הזה... לא היה לי מושג על מה שקרה, מבחינה משפטית, כי גם אני קראתי עתונים כמו כולם... לא היה לי מושג שיש האשמות לכאורה על עדויות שקר... לי כדרג מדיני אין שום דבר להסתיר. פעלתי בתום לב, באחריות, לפי החוק, לפי התפקיד, ואם יוחלט על ועדת חקירה משפטית, אלך לועדה, או לכל חקירה אחרת... אינני מאשים אף אחד מהדרג הפוליטי. זאת לא חובתי. אני רק אומר שאת ההאשמות יש לברר באופן שיוסר ספק, וכמה שנוגע לי, אין לי ספק שאין לי כל רצון לטשטש משהו ואינני רוצה ללכת עם זנב של סימני שאלה".

מדוע ראה שמעון פרס צורך להגן על עצמו בדבקות כה גדולה, בשעה שכל ההאשמות מוטחות מצד השמאלנים במפלגתו דוקא כלפי ממלא מקומו, שר החוץ, יצחק שמיר?

ובכן — שתי תשובות בדבר. משקיפים מדיניים אומרים, כי הדרך המובה ביותר להחלץ מהמצב המסובך שנוצר, כאשר מצד אחד הקמת ועדת חקירה עלולה להוביל לבחירות חדשות, ומצד שני המערך איננו יש לו ראש, היא לנקוט בשיטה של "שב ואל תעשה". כל מה שראש הממשלה יכול לעשות, איפוא, לומר לכנסת, הוא "סיפור המעשה" בצירוף ההדגשה, שאינו קשור כלל לפרשה.

● מי ניצב בראש ה"מקהלה"?

אך ליועצי ראש הממשלה יש סיבה מובה נוספת לדרך זו של הצגת הענין. הם חושדים, כי תוך כדי הטחת ההאשמות נגד יצחק שמיר, והדרישה להקים ועדת חקירה, החליטו גורמים שמאלנים לנצל את ההזדמנות כדי לפעול נגד פרס. הם מסתמכים על כמה התבטאויות של גורמים אלו וכן על העובדה, שבעוד ובתחילה היו השר משה שחל וכמה משפטנים בראש דורשי ועדת החקירה, הרי אחר כך שונה ה"מון" ומפלגות "שינוי", "ר"צ" ו"מפ"ם". יחד עם השמאלנים במערך. ניצבו בראש "מקהלת" דורשי החקירה.

"הם מדברים נגד יצחק ומתכוונים לשמעון" — אמר אחד מיועצי ראש הממשלה בחיוך. "אבל לא נעשה להם את העבודה קלה יותר".

ה"סוף" הזה הוגנב גם לדברי ראש הממשלה, כאשר נשאל על דעתו בענין האפשרות להקדמת הבחירות. בעוד ח"כ מיכה רייסר, יו"ר מחלקת האירגון של הליכוד, הודיע שמפלגתו מוכנה להתחיל במערכת הבחירות "תוך יממה". לא נשמע שמעון פרס מלהיב במיוחד לכך. הוא הוכיח, כי לדעתו צריך לקיים את הרוטציה בעוד 3 חודשים ולהעביר את ראשות הממשלה לליכוד בצורה מסודרת.

ראש הממשלה יודע היטב. כי מערכת בחירות עלולה לגרום לדרישה מחודשת במפלגתו לבחירת המועמד לראשות הממשלה. "פצעים" ישנים עלולים להיפתח ואז הבראה "המגוהץ" של מפלגת העבודה, לצורה הפרוד ב"תרות". עלול להגהין. מריבות שנסתמו עשויות להתלקח וכרגע, בלי שום ספק, המצב הנוכחי עדיף לשמעון פרס על פני מאבק חדש עם יצחק רבין. מיהו גור, ואולי מועמדים נוספים, על ראשות מפלגת העבודה.

הנה כי כן, בקושי אפשר להבין מדוע חוששים יועצי פרס. שהשמאלנים מתכוונים לראש הממשלה ולא לממלא מקומו. הם גם מזכירים את דבריה של חה"כ ת. גרוסמן (מפ"ם) השבוע בכנסת: "אין לי הסבר לכך ומדוע נתן ראש הממשלה יד להליך אומלל זה, שהוא ביסודו לא מוסרי וגם לא חכם". ועוד דברים שהשמיעה כלפי פרס. או את דברי ח"כ מרדכי וירשובסקי (שינוי): "חומת המגן שהעמידה (ראש הממשלה) יפה מאד... אך היא הרוסה". וח"כ ש. אלוני (ר"צ): "הקבינט עם יועצים משפטיים... אחד חברי של ראש הממשלה... ההליכו שלשלטון החוק במדינת ישראל הוא נמיש".

● שמיר: המשמיצים יתביישו

האם כאמה יוקדמו הבחירות? קשה לצפות לכך בצורה רצינית כרגע. אך כולנו יודעים שכדור שלג קטנים רק בהתחלה הדרך. אף אחד לא יכול לדעת מה יקרה, אחרי שבליכוד התחייבו שהם מוכנים לבחירות "תוך יממה". ובבנין הדבוק הרנה בבחירות את מה"ל במפלגת העבודה, עדי כרגע. הנבצא במכשיקו. מה שצריך לקחת בחשבון, ששמעון פרס יעשה הרבה כדי למנוע בחירות עכשיו ו"פיצוץ" הרוטציה. דבר שייק הוא יאשם כאחראי לו.

סביר להניח, שעד לפרסום החלטה מלאה ומפורטת יותר של בג"צ לא יקרה כלום. אחרי ההחלטה. או אחרי הרוטציה — כל האופציות פתוחות.

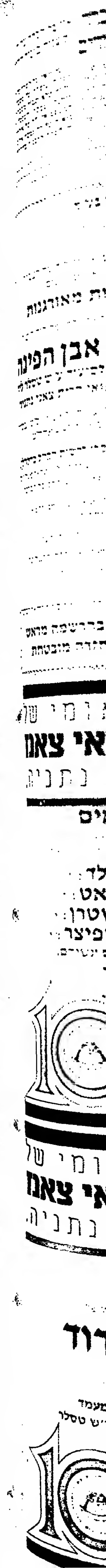

ד / מדרגות האדם

הסבא מנובהרדוק

לא נוכל להבין את המושג "נובהרדוק" מבלי לשמוע מעט על הצדיק הנפלא — אשר ייסד בה את הישיבה הגדולה ונעשה לאביהם ורבם של מאות ואולי אלפי תלמידים תוך תקופה קצרה הלא הוא הגאון הצדיק רבי יוסף יוזל הורוביץ אשר כונה במשך הימים בשם הנלבב "הסבא".

ראש הישיבה רבי יוזל היה בנו של רב העיירה קורטוביאן, רבי משה. עוד מילדותו נכרו בו תכונות של עמקות, אמונה תמימה ויראת שמים זכה, אך נוסף על אלה ניכר בו אומץ לב מיוחד וקיצוניות בהתרחקות מכל עניני העולם הזה.

הוא חונך וגודל ככל בני התקופה ההיא לתורה וליראה, וכבר בצעירותו שימש כר"מ בישיבה, שהיתה בבית המדרש שבעיירת מגוזיז.

בגיל שמונה עשרה נשא אשה, אשר התיתמה מאביה, מיד אחר אירוסיה. כך שנמנע ממנו להיות סמוך על שלחן חותנו וללמוד תורה, כמקובל באותם ימים, נאלץ אחרי נשואיו לשאת על כתפיו הצעירות את כלכלת ביתו ובית חותנתו שהיה מרובה בנפשות צעירות. האברך הצעיר נכנס בלית ברירה מיד לעובי הקורה ונשא את פרנסת האלמנה והיתומים על שכמו.

רבי יוסף יוזל פנה לעולם המסחר, הוא יצא תדירות לערים הגדולות לקנות סחורה ולנהל מקח וממכר ולעיירות תבואות גם הגיע לעיר המסחר "ממל". והנה באחד מביקוריו בעיר זו פגש ביהודי נכבד שרבים גם הכירוהו כבר אז, כגאון גדול בתורה, בשם רבי ישראל סלנטר אשר ברבות הימים נודע כאב ויוצר שיטת המוסר. עיניו הטהורות של רבי ישראל צדו מיד את האברך רבי יוסף יוזל.. הוא מצא חן בעיניו, אחרי שהזמינו לשיחה אישית בעניינים העומדים ברומו של עולם, גם בקשו להשתתף בשיחותיו ודרשותיו שהוא מרצה לחבורת אברכים. מעתה גם נמשך רבי יוסף יוזל אל רבי ישראל כאש לנעורת, ומאז היה האברך רבי יוסף יוזל משתדל להמצא בממל יותר ויותר לא לשם מסחר. אלא בעיקר לשמוע את שיחותיו של רבי ישראל.

בשלש עשרה שיחות של מייסד המוסר השתתף רבי יוסף יוזל ובפעם השלש עשרה חש כי חל מפנה בחייו, ומתוך דיונו קיצוני ואמיץ לב החליט לבצע את מחשבות לבבו מאז: לעזוב חיי שעה להלוטין ולהתמסר אך ורק לחיי עולם. הוא הודיע למשפחתו כי החליט למשוך את ידיו מעסקיו ולעבור לדור ב"ממל", כדי ללמוד אצל הגאון והצדיק רבי ישראל סלנטר.

מופלא היה הדבר, אך בבת אחת ביצע רבי יוסף יוזל את השנוי. כפי אשר הוא בעצמו נסח את הדברים בשנים הבאות בספר "מדרגות האדם":

"במציאות יכול האדם להחליף עצמו ברגע אחד, ולא שהיכולת הזו היא דבר מעלה באדם... אלא דבר מוכרח הוא לכל אדם, אם לא יתחלף ברגע אחד לא יתחלף לעולם! — כי מפני מה לא יתחלף הרגע? מפני שאינו יכול לעזוב דרכו, גם ברגע השני יטען כך, וכן ברגע השלישי, ועד מתי יזכה? עד אשר יתפנה מה־סדרות המפריעים לו? זה ודאי שלא יתפנה!..."

רבי יוסף יוזל החליט לעשות את השנוי מיד, והוא עשהו, עם כל הכאב שבדבר, ועם כל הקושי שלו ושל בני ביתו — קיים את מאמר הגמרא "אין התורה מתקיימת אלא במי שמשים עצמו אכזרי על בניו ובני ביתו כעורב". ואכן היונה נעשתה לעורב, הוא עזב הכל ויצא לעיר "ממל" למסור את גופו ונפשו ללימוד תורה ומוסר.

אך בינתיים ניסו מן השמים את הצדיק ושבר גדול עבר עליו, זוגתו הצעירה נפטרה פתאום. רבי יוסף יוזל שוב לא היה יכול לטפל בעצמו בילדיו הקטנים, בפרט לא בתינוק הרך בן ששה החודשים שנולד ימים אחדים לפני פטירת אשתו — האמנה הצעירה, כל תכניותיו בעבודת ה' כמעט נגוזו, אך קרובי משפחה שידעו כי לא יסוג מהחלטתו, נטלו את הילדים וגדלו אותם בבתיהם — כדי שאביהם הגדול, שעוד בילדותו העידוהו גדולי הדור למנהיג בישראל, יוכל להוסיף ולעלות בדרך העולה בית א־ל.

רבי יוסף יוזל חש מאז שאיפה אחת ויחידה: לעלות, לטפס להרקיע שחקים. מרבו רבי ישראל סלנטר קבל וגם הרגיש זאת בעצמו, שבשעה שאדם נמצא בין אנשים קשה לו להתרכז מאד בעבודת ה', ולכן החליט לעזוב את הכל ולגור לבדו...

והבא לטהר מסייעין אותו: בכפר קטן סמוך לממל מצא לו האברך מקום מתאים ובו קבע לו דירה קטנה. תוך ימים אחדים גם נמצא מי ששמח לעזור לו לבצע את מחשבתו ולהגיש לו בבדידותו מעט אוכל ומשקה מדי יום. ושם בהיותו בודד עם נפשו ועם ספריו, כאשר גם הדאגה לקיום גשמי לא הוטלה עליו, הצליח בתכניתו. בתוך חדרו הקטן עלה בידו להתנתק עולם ומלואו עלה ונתעלה, וברוב המעת לעת עסק בתורה, בספרי מוסר ועבודת ה'.

איש אלוקים

מנחם גץ

שירת חייו של מרן הגאון מהורנוסטייפל זיע"א

פרקים נבחרים מתוך ספר

המוני יהודי ירושלים מלווים את ארונו של הסבא מנובהרדוק עם העלאת עצמותיו לארץ ישראל משמאל ליד הארון נראה מרן מהורנוסטייפל זיע"א (מסומן בחץ)

אך הנסיונות לא עזבוהו גם שם. מבקשים הם הצדיקים לישב בשלוה, אך מן השמים אין מניחים להם.

— כעבור תקופה של יותר משנה, נאלץ לעזוב את חדרו ומקומו בגלל עלילה והלשנה של קבוצת משכילים. הללו לא יכלו לשאת התעברות של קדושה בעולם, אף מיהודי הסגור בחדרו. פרישותו המופלגת של הצדיק היתה לצנינים בעיניהם, ואכן משטרת הכפר שבאה להרוס את הגדר שהקיף את ביתו הקטן איימה עליו בענשים חמורים אם ימשיך לדור כאן, וחייבו אותו לשוב לחברת בני אדם.

כמובן שרבי יוזל נאלץ לקבל את הפסק — פיקוח נפש דוחה, הוא אכן יצא ממקום בדידותו, אבל שאיפתו לחזור ולהתבודד בהזדמנות הראשונה היתה גדולה מן הראשונה.

באותם ימים נשא רבי יוסף יוזל אשה שניה, ממשפחה פשוטה ובלתי מוכרת אשר הסכימה לכל התנאים הקשים שיעמיד בפניה באשתו של צדיק ופרוש, מתבודד ומתרחק מכל הבלי העולם. הרבנית היה, האשה החדשה, ידעה היטב מה קשה תהיה דרכה בחיים, אולם הכל הכל נראה לה כדאי וכלבד לזכות בבעל צדיק, תלמיד חכם מופלג שיראתו המופלאה קודמת לחכמתו. הוריה, אנשים יראים לדבר ה' אוהבי תורה הסכימו אף הם לדרכה של בתם, והבטיחו לפרנס תמיד את חתנם האברך הצדיק, כדי שלא יפרע בדרכיו בעבודת ה'.

בתקופה זו נהג רבי יוזל להסתגר בבית־בדידות — שבנה לו זוגתו — במשך כל ימות השבוע. ורק לשבת קודש שב הביתה. יום שכלו קודש היה לו השבת, יום שבו לא כח שיחה בטלה בכלל, אלא עסק בתורה ובמוסר, ובני ביתו התבשמו מנוכחותו כלבד.

מדי פעם היה רבי יוסף יוזל גם נוסע אל גדולי התורה ושוהה במחיצתם לבירור ענינים העומדים ברומו של עולם ולליבון שאלות בתורה במוסר ובהנהגת עבודת ה'.

— כך נהג תקופה ארוכה, עד שפעם בשנסע לביקור אצל אחד מצדיקי הדור פגש ברכבת סוחר יערות בשם רבי גרשון צירינסקי ורבי יוזל שלמרות התבודדותו היה נעים שיחה מאד, [אם החליט לשוחח] קשר עמו קשר שיחה.

היהודי שהיה עסקן גדול ועשיר מופלג התקסם מאישיותו הנפלאה של רבי יוזל ועד מהרה הביע את נכונותו לבנות לו בית לבדידות באחד מיערותיו ואף לפרנסו ולהביא לו את מזונו בזמן הבדידות. הוא הבטיח וגם קיים, רבי יוזל נכנס לבית הבדידות ובמעט לא יצא ממנו, רק לתפילות הימים הנוראים אותן התפלל בבית הכנסת בעיירה הסמוכה ליער.

בבית בדידותו זה לא הפריע את רוחו ולא כלכל את דעתו שום דבר מעניני העולם, שום ענין גשמי לא היה קיים במחיצתו, וכל כלו נעשה קדש לעליה במדרגות התורה, מבלי להעיף מבט החוצה אל עולם החומר, צרכי הגוף המועטים, כאמור, סופקו לו על ידי רבי גרשון, במסכם, ורבי יוזל עלה מעלה מעלה כך נהג במשך תקופה של כעשר שנים.

מפעם לפעם אף זכה בית בדידות זה לביקור של אחד מגדולי הדור, שבא לשוחח עמו בדברי תורה ויראה והתיעצות. אף "החפץ חיים" בא פעם לבקר את רבי יוסף יוזל בבדידותו, שכן גדולי הדור העריצו את גדלות תורתו, את הדבקותו המופלאה ואת יראת ה' שבו, ובעיקר את דעתו הנחושה והאיתנה שאינה ניתנת לפשרות.

גדולי תורה רבים שידעו את קצה ערכו צפו בכליון עינים, מתי יצא צדיק מבדידותו? מתי ירביץ תורה ברבים? מתי יפתח את דלתות ביתו ויפיץ מאור עבודתו הקדושה לתלמידים? רוב גדולי הדור סברו אז כי לא עת להסתגר, הימים ימי שלטון ההשכלה ההורסת כל חלקה טובה, החושך מכסה ארץ וערפל לאומים, רבים וטובים מבני הנוער היהודי נתפשים ברשת החינוך הכפרני ונתקים מתורה ויהדות, רח"ל. האם עתה עת להחריש בעת כזאת ולהמתין שרוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר?

ויכוחים עזים התקיימו בין רבי יוזל ובין גדולי התורה, עד שלבסוף הצליח הגאון הצדיק רבי שמחה זיסל מקלם, אף הוא מגדולי הדור בתורה ובמוסר שנעשה אחר כך לידידו של רבי יוזל, לשכנע אותו לצאת ולרדת אל העם.

וכך היה אומר רבנו לאחר שנים:

"גם אלה שהתנגדו לדרכי פרישתו של מורי הסבא ידעו כי כל מטרתו היא אחת: עבודת ה', ומשום כך היום כמעט שלא נשאר ממשיך לשיטת נובהרדוק שכן קשה עד מאד היא האמת".

וכיון שירד רבי יוסף יוזל מן ההר אל העם, הוא נרתם מיד לפעולות נמרצות בהפצת תורה ויראת ה'. בעיר קובנה היתה קרן מיוחדת של הנדיב הידוע חיים להמן, שמטרתה היתה ליסד כוללים לאברכים עמלי תורה ברחבי רוסיה, בראש הקרן עמד הגאון הצדיק מגדולי המוסר רבי יצחק בלזר מפטרבורג, ורבי יוזל העמיד את עצמו לשרות המפעל הקדוש.

ואכן, באישיותו המופלאה, גדלותו העצומה, נחישות דעתו, ובחן הטבעי שהוענק לו מן השמים, הצליח למשוך אברכים רבים לעבודת ה', מהם תלמידי חכמים מופלגים. בעיירות שונות פתח כוללים לאברכים וישיבות לצעירים, ובתקופה קצרה הצליח להשריש כלבם תשוקה עזה ללמוד וללמד, לגדול ולגדל את הדור, והחדיר בהם שאיפה להרבצת תורה בישראל.

מבית לבית בכל עיר ועיירה, עבר רבי יוסף יוזל לחפש תלמידים ונשמות לתורה, וכשהיתה מתקבצת לו קבוצת נערים, יסד מהם ישיבה קטנה.

בדרך כלל היה נקבע מקום הישיבה בבית המדרש של העיירה והתלמידים לנו בבתי הוריהם. אך לאחר שהקים רשת מסועפת של ישיבות מעין אלה, החליט רבי יוזל על פתיחת ישיבה גדולה מרכזית, אשר אליה יעברו בוגרי כל הישיבות הקטנות, עם תבנית מחושבת כי ישיבה גדולה זו, תהווה המרכז לכל תנועת הישיבות והכוללים שהקים, ואמנם כיון שהוקמה הישיבה על תילה היא משכה, תוך פרק זמן קצר, תלמידים מכל רחבי רוסיה ומכל חוגי היהדות התורתית.

הבחורים שהגיעו לישיבה המרכזית היו כבר ברובם בשלים ללימוד עצמי, ותלותם בר"מ ומגיד שיעורים היתה מעטת, אבל רבי יוזל חלק גם בחורים אלה לקבוצות קבוצות, ובראשות כל קבוצה העמיד אחד מן הבחורים המבוגרים, שהצטיין בחכמתו ויראתו, שישמש ראש החבורה. כך או כך ובדרך זו למדה החבורה תמיד יחדיו. ביחד חזרו על השיעור אשר שמעו מראש החבורה, שאלו וענו, הקשו ותירצו, בנו סברות והפריכום וכל סכין היתה מתחדדת בירך חברתה.

כשם שהתקין רבי יוזל חבורות כלימוד גפ"ת כן גם התקין חבורות בלימוד מוסר ובראש כל חבורה, בחור שהיטיב ללמוד מוסר וגם לקיימו — ושיטה זו היתה חידושה של נובהרדוק.

ספרי המוסר היסודיים בהם הגו בנובהרדוק היו "חובות הלבבות" של רבנו בחיי אבן־פקודה תלמיד הרשב"א, והספר המופלא "בחינת עולם" לרבי ידעיה הפניני — ספר שהוא תורת כלו במליצות נפלאות המוכיחות את אפסיות העולם הזה וערך החיים הנצחיים, ומעורר את הלב לשאוף להזדכך ולהתקדש כדי לעבור את הגשר הצר של העולם הזה, ולהגיע לחוף מבטחים של העולם הבא — דרך אשר "נובהרדוק" מצאה בה את מאווייה.

בחורי חבורת המוסר שנו את דברי הספרים, דנו בהם ואף התווכחו זה עם זה בקשר לדרכי ההנהגות היוצאים מהם, ומנהג קבוע היה לתלמידי נובהרדוק לרשום את מעשיהם יום יום בפנקס, כדי להרבות בחשבון נפש, ובעת התקבצות החבורה ללימוד מוסר העלו כל אחד את בעיותיהם אשר עברו עליהם, הם דנו בהם בהתלהבות וקבעו אם אכן נהג בעל המעשה כדין אם לאו, והסיקו מסקנות כיצד לנהוג בעתיד על־פי התורה בבעיות דומות.

בימים אלה היה בית המוסר דומה לבורסה (שוק) ובשם זה גם נקראו אסיפות אלה בין בני הישיבה, קבוצות קבוצות היו מתויינות בקולי קולות ב"בורסה", מתווכחים ודנים בעל־פה על פרקים שלמים מספר "חובות הלבבות", שכן הלימוד בספר זה היה חלק בלתי נפרד מחיי הישיבה, עד שאף האשה שנהגה לכבס בהתנדבות את בגדי הבחורים והיתה באה לקחת ולהחזיר את הכביסה, ידעה פרקים נבחרים מספר חובות הלבבות בעל־פה...

כך ובדרך זו חינך "הסבא מנובהרדוק" — כפי שכבר כינוהו בעולם היהודי אז — את תלמידיו, עבודה מלאה עשה בחינוכם, חשבון הנפש מושלם, דרישה עצמית עד קצה גבול היכולת, כך בלימוד התורה, וכן בעבודת ה', כך בין אדם למקום וכן במידות והתנהגות בין אדם לחברו.

לעומת זאת — ההתנצחויות היתה בנובהרדוק בתחתית הסולם. תלמידיה לא נתנו לב למראה חיצוני כלל, הם בזו לכל עניני העוה"ז ולהתנהגות שעניינה מציאת חן בעיני הרחוב. "קידוש ה'" — אמרו הנובהרדקאים זהו רק עבודת האדם והתגברותו על יצרו הרע. הפנימיות עיקר והחיצוניות טפל, הגוף הוא הלבוש לנשמה אשר בעזרתו מקיימים את התורה והמצוות, אולם בשום אופן אינו עיקר, ולכן אין לשים לב לדרישות הגוף יותר מן ההכרח.

נאה דרשו ונאה קיימו: פת במלח תאכל, מים במשורה תשתה, על הארץ תישן — ובתורה אתה עמל — אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם... כך ממש, פת במלח, מים במשורה — ועמלים בכל לב בתורה, כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה.

*

כאלה היו הנובהרדקאים, ולקבוצת בחורים זרים ומשונים מעין אלה, מתלווה עתה יתום צעיר בן אחד עשר אשר נענה לשם יעקב ישראל, יחד הם מתרחקים מעולם של ילדות, מאמא אוהבת, מאחים יקרים... הם הולכים לישיבה — לישיבה השונה והנפלאה.

יעקב ישראל משתלב יפה בישיבה הקטנה אשר בעיר נובהרדוק, עד מהרה הוא מתרגל לסגנון החיים: והגית בו יומם ולילה, הוא מתחיל לצעוד בפרוזדור לעולם האמיתי — ויותר על כך, נפשו של הסבא נקשרת בנפשו של הנער.

"לאזט אים צו רוהן" — "הניחוהו לנפשו, נער זה עוד יהיה מגדולי ישראל ומנהיגיו" — כך ענה הסבא למשגיח הרוחני בישיבה, אשר התאונן פעם על הנער שאינו מקדיש מספיק זמן ללימוד המוסר, ואף הגאון הצדיק רבי אלתר שמואלביץ (אביו של הגר"ח שמואלביץ ראש ישיבת מיר) ששימש אז כר"מ בישיבה לצדו של הסבא הגן על הנער: "מובטחני בנער זה שיורה הוראה בישראל"...

אחרי שנים רבות בחודש סיון שנת תשכ"ג כאשר המטוס שהעלה את עצמותיו של הסבא מרוסיה לארץ ישראל הגיע לשדה התעופה בלוד באיחור ביום הששי סמוך לכניסת השבת, שלח מרן זיע"א את מאות המתפללים ברחובה, לביתם, כדי שלא יבטלו עונג שבת, ואילו הוא מתעודד להשאר בשדה התעופה לבדו כדי לשמור על הארון במשך כל יום השבת, והוא מתבטא:

"לי אין ברירה אחרת כי הרי ממנו ממורי ורבי קדוש זה למדתי תורה ויראה"...

לימים, יעקב ישראל הקטן גדל היה, אך בחורי הישיבה הכירו את גדלותו והעריצו את "הסטייפלר" — כפי שכנו אותו בחבה — כבר בימים ההם.

הבחורים שזכו להביאו מבית אמו אל היכל הישיבה, לא ביטלו את הדרישה, בהזדמנויות רבות נהגו להתפאר כי הם הם שהעלו בחכמתם את דג הלויתן, הם שזכו להביא את מי שעתיד להיות גדול הדור בדור האחרון לישיבתם, את מי שעתיד להיות "איש האלקים" — לבין הנובהרדקאים.

פעמיים כלבד בכל מחצית השנה היה הנער חוזר לביתו בהורנוסטייפל כדי שלא להכביד בהוצאות למחייתו על אמו העניה, ואילו לתעניות הבר־מצוה שערכו לו חבריו בישיבה ביום ט' תמוז שנת תרע"ב, הגיעה אמו לנובהרדוק כדי לברך את בנה שהתמסר כלו לתורה ועבודת ה' בברכת מזל טוב חמה.

כל הזכויות שמורות למחבר.

גאולת עולם

(המשך מעמוד ו')

ולא אוסיף לדרוש עוד". היתה זו כשגגה היוצאת מפי ביקש לשים לב לדיבוריו כי "זו הדרשה האחרונה ששמעתם מפי השליט, כעבור ימים אחדים נפל למשכב, חלה אנושות, ונטרפה לו שעתו מלעלות לארץ חמדה. ביום כ"ה כסליו תרמ"ז השלים את נפשו הגדול לאלקים. צדקה עשו בני משפחתו אחריו בשעתם, ביזמתם לזכות הרבים בחיבוריו הקדושים, שהאירו עיני חכמים בהלכה למעשה, ועיני צורבים ובעלי תריסין בסוגיות. צדקה עשה אתנו הגרשי"ב סופר לאריי"ש שהציל מתהום הנשיה והגיש לנו את ספר הדרשות, ספר רב מדות (380 עמ' גדולים כפולים טורים) שיש בו כדי לפרנס רוח כל שוחרי תושי"ה בדברי אגדה המושכין את הלב ומפשטים מתוכו כל עקומומית. יישר חילו. א. ספרן

הגרלות
והפתעות
היכן
בבזאר הגדול
פרסים במודעה בעמ' לוח

פאות אלגנט
מודיע על
פתיחת קורס
מזור ל־3 חדשים
לפאנות ותספורות
מיוחדות
הסלון פתוח
ללקוחות הנכבדות
בין השעות 8־5 כל יום
לפי הזמנה בטלפון 867666
רמות ג' 1317/3

הכל לגן
ירושלים, מאה שערים 7
משחק זכרון תנכי
משחק דידקטי
מרהיב ביופיו
מעולה באיכותו
עשוי מפלסטיק
קשיח
במחיר מבצע!

מכירה שאסור להחמיצה
בגדי תינוקות
יחודיים
עבודה עצמית אקסקלוסיבית
באו לראות ולקנות
המכירה במוצש"ק כ"ח
בסיון ברח' דברי יחזקאל 3,
בית וגן, ירושלים, דירה 1
בין השעות 9־11.30
ובימי השבוע בתאום
טלפון 02-422431

המודיע הצעיר

אנו פוגשים

מראיינת שולמית

פגשנו אותן בעיצומן של החזרה למסיבת הגמר. קבוצת בנות, מסיימות כיתה ח', בירושלים. לא אמרנו להן שהדברים מיועדים לפרסום בעיתון — ולכן הן שוחחו בחופשיות וללא מעצורים. משום כך, נחליף רק את שמו־תיהן בשמות בדויים, כדי שלא לגרום להן לחשיפה בלתי־מתוכננת.

— האם אתן עסו־קות לגמרי בחזרות, או שאתן זוכרות את הסיום הקרב ובא? — שאלנו.

הן אפילו התפלאו על השאלה — זוכרות, ועוד איך: הן השיבו. אדרבא, העובדה שסדר־היום שונה לגמרי מן הרגיל — גורמת לנו להרהר מדי יום בזה שאנו בעצם בימים האחרונים בבית הספר. גם האווירה בשעת החז־רות היא אווירה אחרת מאד מזו שאנו רגילות אליה — וגם היא תורמת לתחושת הסיום.

— הפרידה קשה לכן? התשובה היתה כמעט אחידה: מאד מאד. מדוע? — שאלתי. הן התקשו בני־סות הדברים. "אנו קשו־רות מאד לבית הספר" — השיבה חני, ובקי נכנסה לדבריה: "זה לא רק זה, תחשבי על זה שנכנסנו לכאן באמת בקטנות קטנות צמודות לסינורה של אמא, ואנו יוצאות מכאן נערות — במלוא מובן המילה. קשה להפרד ממקום שבו קנינו לעצמנו כל כך הרבה, ונהפכנו לבני אדם". רינה מוסיפה אחרי הרהור: "ואל תחשבי שזו מעין התרפקות של הימים האחרונים בלבד. באמת קשה לנו להפרד מכאן".

התפלאתי. וכי לא היו בבית־הספר דברים שלא אהבתן? אסתר אומרת בהחלטיות: "היו, בוודאי שהיו, אבל זה לגמרי לא קשור". דבורי מוסיפה על דבריה: "גם בבית ישנם דברים נעי־מים יותר ונעימים פחות. נו, אז לכן מישהי לא אוהבת את ביתה? בית ספר הוא הבית השני שלנו. אנו מבלות בו כמחצית מן הזמן שאנו ערות בו".

הדי השירה בקעו מכל עבר. בנות מסויי־מות ערכו חזרות־עצמיות למחול. האח־רות הכינו תלבושות למסכת. התענינו במסיבת־הגמר, ושמענו שהיא תערך במתכונת רחבה באולם הופעות. "זו נראית לכן צורה מתאימה לסיום בית הספר?" — שאלנו. הן השיבו כמעט במקהלה: "יש לזה חסרונות, האו־וירה במסיבה כזו היא לא מספיק אישית ולב־בית, אך בכל זאת העדפנו אותה". מה משמע העדפנו? — "התייעצו גם איתנו וגם עם אמהותינו בקשר למסיבה". חיוך של הפתעה הופיע על פני. "בכלל", — הן הוסיפו כשהבחינו בו, "בית הספר שלנו הוא דמו־קרטי מאד. מתחשבים בנו בכל ענין, שומעים גם את דעתנו, מסבירים לנו החלטות וזו אולי אחת הסיבות שאנו חשות כאן כבמשפחה גדולה".

באיזו תחושה אתן צועדות לסמינר? — התענינתי. הבעות הפנים הרצינו מיד, הופיעו גם כמה קמטים על המצח. לאה ענתה ראשונה: "אנחנו מפחדות". בתיה אמרה: "מתוחות מאד מאד". גיטי השיבה תשובה יפה: "הן צדו־קות, אבל מי שעזר לנו להגיע עד כאן — יעזור לנו גם בהמשך". ועל דבריה הוסיפה צביה: "בעצם, בבית ספר הכשירו אותנו לצעוד הלאה בצעדים בטוחים — ובכל זאת..." מה כל כך מפחיד אתכן? — שאלתי. התשובות ניתכו עלי: "הלימודים הקשים", "העומס", "העבודות", "המורות החדשות", "הבחינות", ומעל לכל: החברה. "יש לנו כיתה נהדרת, וחבל מאד שהיא תתפרק. במיוחד כשפנינו מוע־דות לשני סמינרים, ופי־רושו של דבר שיש בנות שכמעט תיפרדנה לגמרי.

יש בדעתכן לשמור על קשר ביניכן? "בוודאי" — השיבו חלק. "לא נראה לי שזה ילך" — אמרו אחרות. "נחכה ונראה" — סיימה נתמה בחיוך.

איך תבלינה את ימי החופשה? — הן סיפרו על מתנה לשבועיים, על תכניות משפחתיות, ובעיקר — על הכנה נפשית לקראת הסמינר. "עכשיו אנחנו בעמסי, אחר כך נהיה בסמינר, החופשה היא בדיוק הזמן של ה"באמצע" צריך להתכונן להתחלה החדשה".

פניתי לדרכי, והשיחה (שהיתה ארוכה בהרבה מן הכתוב) הותירה בי רשמים רבים. אכן, מתיל אל תיל.

רגע, חושבים!

חשבו, פתרו, ושלחו למערכת "המודיע" רחוב יהודה המכבי 5, ת"ד 1306, עבור "רגע, חושבים" 21. בין הפותרים נכונה יוגרלו פרסים.

1. מחצית החבית

לפנינו חבית שקיבולה אינו ידוע. היא מלאה מים עד שפתה, והוטל עלינו לרוקן מתוכה מחצית המים, לא פחות ולא יותר.

לשם כך הועמדו לרשותנו 3 משורות, המכילות 7, 19, ו־32 ליטר. מותר לנו להעזר בכלים אלה, אך איש אינו ערב לנו, כי החבית הגדולה מכילה מספר עגול של ליטרים. — יתכן ויש בה 140.28 ליטר, או אפילו... 127.333 ליטר!

בסוד נודע לנו, כי חבית כזאת מכילה לכל הפחות 100 ליטר, ולכל היותר 150 ליטר. ובכן — מה לעשות?

רמז דק: כמה שפחות חשבון, וכמה שפחות "לשבור את הראש": כך תמהרו לפתור!

2. אני, שכני ובנו

אני: אדוני השכן, בן כמה אתה?

שכני: מספר שנותי — כמספר שנות בני, בהיפוך הספרות.

אני: אין זה אומר הרבה — יש לכך המון אפשרויות!

שכני: ובכן — אתן לך רמז נוסף: לפני 5 שנים, הייתי גדול מבני בדיוק פי 4!

אני: חכה רגע! אם כן, אתה כיום בן...

— בן כמה?

3. 2 ×

עיינו בפרשת השבוע ומצאו:

א. שלושה פסוקים שמופיעה בהם אותה מילה פעמיים. באחד — ברציפות. בשני — בהפסק.

ב. שני מאכלים שאינם מעיקר הסעודה. האחד — לתיבול. השני — לקינוח או פיצוח.

ג. שני צמדי מקומות לגידול מזון.

אין פתרונה ופותרים, כי בגליון 17 לא היו חידות אלא ציורים בחידה.

בדרומו של המשולש האפריקני שוכנת מדינה גדולה ועשירה, מדי פעם כש"חם" שם היא עולה לכותרות. אם אשאל אתכם מהי המילה הבלתי מובנת המפורסמת ביותר בנושא, אתם תענו בודאי: "אפרטהייד".

כדי להבין אותה נסקר בקצרה את המצב החברתי, המדיני והכלכלי של דרום אפריקה.

דרום אפריקה היא מדינה עשירה במחצבים 2/3 מן הזהב הנכרה בעולם נכרה בדרום אפריקה (מחוץ לעולם הקומוניסטי). היא מייצרת יהלומים לתכשיטים יותר מכל מדינה אחרת, יש בה מכרות גדולים של אורניום, פחם, ברזל ופלטינה. לא פלא איפוא שהיא אחת המדינות המתועשות ביותר בעולם. גם החקל־אות תופסת מקום חשוב בכלכלה, מגדלים שם בעיקר תירס ומיני דגן. האקלים הנח של דרא"פ מתאים לגדולי הדרים וענבי יין. שמורות טבע מרהיבות עין מתפרשות ע"פ שטחים נרחבים וחיות בה מסתובבות בהן חפשיות. לכאורה מדינה עשירה ומפותחת שחייה צריכים היו להתנהל על מי מנוחות אלא שכאן נכנסת לתמונה הבעיה החברתית. כ־21.5 מיליון תושבים חיים בדרא"פ, מתוכם כ־15 מיליון אפריקנים שחורי עור, 4 מיליון לבנים ו־2.5 מיליון צבעוניים — ילדי תערובת. הלבנים מהווים כ־1/5 מן האוכלוסיה ואף על פי כן הם השולטים במדינה. הם יושבים ברב שטחה של המדינה ואלו לאפריקנים הוקצו אזורים מסויימים הנקראים "בנטוסטנס". חלק מן האזורים הללו הוא אמנם פורה אבל חלקם האחר יבש או הררי וקשה לעבוד. ה"בנטוסטנס" מפגרים מבחינה כלכלית וכיון שקשה למצא בהם פרנסה, נאלצים רבים מן הגברים לגור בערים שנבנו עבורם בסמוך לערים הגדולות, או בחוות שבהן הם עובדים. כך קורה ש"שחורים" רבים נאלצים להשאיר את נשותיהם ויל־דיהם למשך חודשים ב"בנטוסטנס", ולחפש פרנסה במקומות אחרים. ל"שחורים" אין זכות בחירה בערים אלא רק במולדת שלהם וגם שם רוב העניינים החשו־בים נמצאים בידי ה"לבנים". לאפריקנים אין יצוג בפרלמנט וממילא הם אינם יכולים להשפיע על הנעשה במדינה בדרך פוליטית. לאור כל האמור לעיל מובן על מה ולמה מתקוממים השחורים.

נקודה נוספת, חשובה ויסודית היא מדיניות ה"אפ־רטהייד" — הפרדה של הממשלה, הממשלה הדרום אפריקנית טוענת שעמיה השונים לא למדו לחיות אלו עם אלו וע"כ צריך להפריד ביניהם וכך יחיה כל עם את חייו שלו, לאמיתו של דבר זהו מנגנון שמקנה ל"לבנים" לשלוט על ה"שחורים" למרות שהם המיעוט.

ה"שחורים" מפגינים שוב ושוב כדי לבטל את ה"אפרטהייד" והממשלה יוצאת נגדם ביד קשה. נהרגים ונעצרים. בהפגנות אלו, מדוע א"כ לא נכנעת הממשלה לתביעותיהם? התושבים הלבנים חוששים שכאשר יקבלו השחורים זכויות הם ינקמו בהם על כל אותם שנים של עשק ולכן הם שומרים על מעמדם.

העולם הדמוקרטי "רודף הצדק" מפרסם חדשים לבקרים הודעות גינוי, יש מדינות שנוקטות בעצומים כלכליים נגד דרא"פ ויש מדינות שמבחינה כלכלית לא כדאי להן והן מסתפקות בהצהרות. על אלו נמניה ישראל. לישראל סיבה נוספת שלא לצאת בחריפות נגד ממשלת דרא"פ והיא 120,000 היהודים היושבים שם. במקרה וה"שחורים" יעלו לשלטון נשקפת ליהו־דים אלה סכנה. כיהודים מאמינים ברור לנו שכל מה שקורה בעולם קורה למען עם ישראל, מעניין לדעת מה טומנות ההתפתחויות בדרא"פ לעם ישראל.

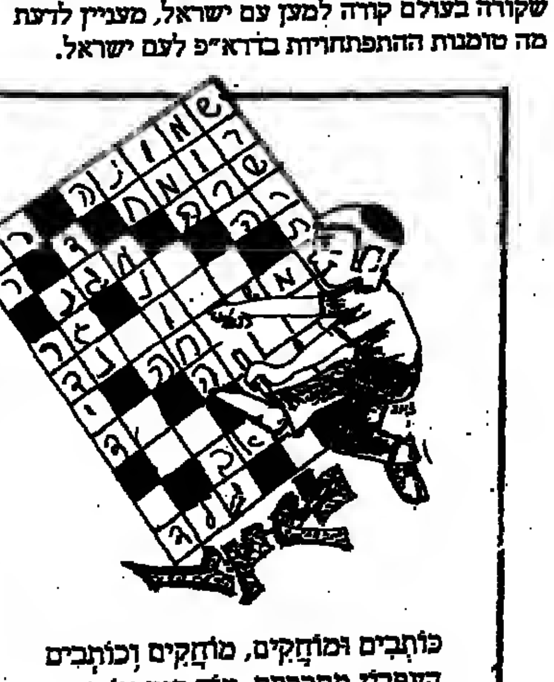

כּוֹתְבִים וּמוֹחֲקִים, מוֹחֲקִים וְכוֹתְבִים
הָעִפָּרוֹן מִתְכַּרְסֵם, עוֹד רֶגַע חוֹשְׁבִים
הַמִּשְׁבָּצוֹת מִתְמַלְּאוֹת הַשְּׁאֵלוֹת נִפְתָּרוֹת
הַהַגְדָּרוֹת הוֹלְכוֹת וְנַעֲשׂוֹת בְּרוּרוֹת.
כְּבָר גָּמַרְנוּ עִם כָּל הַמִּלִּים הָאֲרֻכּוֹת
נִשְׁאֲרוּ רַק מְעַט מִשְׁבָּצוֹת רֵיקוֹת.
אַךְ אוֹיָה! תְּקָר! הַמִּלִּים הַקְּצָרוֹת
הִתְחִילוּ לִגְרוֹם פֹּה צָרוֹת צְרוּרוֹת.
אֵין בְּרֵירָה, רַק לִמְחֹק עוֹד וָעוֹד
לַחְשֹׁב מֵחָדָשׁ, לְהִתְאַמֵּץ מְאֹד
כִּי גַּם מִלָּה קְטַנָּה וַאֲפִילוּ חֲלָלִים
בַּתַּשְׁבֵּץ מַמָּשׁ נִפְלָאוֹת מְחוֹלְלִים.

החינוך העצמאי אינו נהנה מ"הקצבות אדירות"

המישנה למנכ"ל הרב שמואל וינברג דוחה בתוקף את השיסוי הדמיוני נגד החנוך העצמאי ההולך וגדל — על אף התנאים הקשים שבו הוא מצוי בראיון לסופר "המודיע"

החינוך העצמאי נמצא בקו של עליה, גדל מספר התלמידים וגם מספר הכיתות גדל גם באחוז היחסי בתוך מערכת החינוך הכוללת בישראל. עובדה זו היא לרועץ ומשמשת נושא לקנאה מצד גורמים שונים המנסים בדרכים שונות להבאיש את ריחו ולקטרג עליו, כאילו נוהגת הממשלה כלפיו ביחס של אפלייה לטובה מצד משרד החינוך והרשויות המקומיות. הנושא הועלה לאחרונה על ידי דוברים מצד החינוך הממלכתי

חנוך לנער על פי דרכו

דתי שהקנאה מדברת מתוך גרונם, "החינוך העצמאי נעזר בהקצבות אדירות המגיעות אליו ממשרדי הממשלה ומהרשויות המקומיות" נאמר בקיטרוג זה שניתן לו פרסום רב בעתונים ובכלי התקשורת האחרים.

הדברים עוררו אצלנו פליאה רבה, לא פעם אחת שמענו מפי ראשי ומנהלי החינוך העצמאי, טענות וטרוניות קשות על קיפוח ואפלייה בנושאים שונים שנוהגים הרשויות כלפי זרם זה. שאלה זו הצגנו השבוע בפני המישנה למנהל הכללי של החינוך העצמאי הרב שמואל וינברג העוסק בבעיות התקציב.

שאלנו אותו, מה יום מיומים? מה נשתנה? האמנם באו ימים טובים, היינו אומרים כמעט "ימות המשיח"?

הרב וינברג שבאותה שעה התלבט בשאלה התקציבית המעיקה על החינוך העצמאי, היה מופתע לא פחות מאתנו מן הידיעות שפורסמו, לא היה יכול להרגע מרוב רוגז על עלילה זו. אמנם נכון הדבר, שהחינוך העצמאי גדל בשנת הלימודים תשמ"ו במספר התלמידים, נוספו למערכת 2500 תלמידים לעומת השנה הקודמת, גדל משום כך מספר הכיתות בעוד 64 כיתות, גדל גם מספר התלמידים הממוצע בכל כיתה, אולם ראה זה פלא, כל זה אירע על אף הקיצוץ הדרסטי שעשה משרד החינוך במסגרת הקיצוצים שלו באלפיים שעות שבועיות. והוא קובע "בהחלטיות, אין כל שחר

לדברי העלילה, כי החינוך העצמאי נעזר, בהקצבות אדירות, ההיפך הוא הנכון, יש לנו תביעות גדולות ממשרד החינוך והתרבות, והתביעות פורטו בהרחבה במסמך שהוגש לפני כמה חודשים לפני שר החינוך והתרבות מר יצחק נבון, במסמך זה התרענו על כך שמערכת החינוך העצמאי נכנסה לגרעון תקציבי עצום, גרעון המהווה נטל כבד המקשה על המערכת לתפקד כראוי.

במסמך מצביע המנהל הכללי של החינוך העצמאי הג"ר שרגא גרוסבארד, שבעקבות הקיצוצים של משרד החינוך והתרבות, נאלץ החינוך העצמאי להוסיף על חשבונו 2,500 שעות שבועיות ואת נוסף על 1,500 שעות בהתנדבות מצד ציבור עובדי ההוראה. כל זה נעשה כדי שהחינוך העצמאי יוכל לתת לתלמידיו מירב השעות ללימודי קודש.

ואין זו המעמסה היחידה שנפלה על ראשו של החינוך העצמאי. איש שיזנו רוחה בשאט נפש את הטענה, שהממשלה והרשויות המקומיות מרימות "הקצבות אדירות", ההיפך הוא הנכון, אומר הרב וינברג, בתזכיר זה שהיה לנגד עיניו של שר החינוך והגיע גם לידיעתו של ראש הממשלה, מצביע המנכ"ל על כך, שיש עוד שתי סיבות לגרעון העצום שנוצר אצל החינוך העצמאי ההולך ועולה למרות הקשיים הכספיים שבהן הוא נתקל. מערכת ההסעות של תלמידים גדלה אף היא, כיון שאין הוא יכול להחזיק בתי ספר בכל עיר ועיירה, ואת מפני קשיים אובייקטיביים, הוא חייב לדאוג למערכת הסעות מקיפה ומתוחכמת, זאת בעקבות דרישות מצד ציבור ההורים. גדל המעריך את החינוך העצמאי על כל מערכת אחרת, לא בגלל התנאים הפיסיים, כי אם בשל אופיו ותוכנו הרוחני, הורים שהתאכזבו מתוצאות החינוך במערכות אחרות, הגיעו למסקנה, כי רק בחינוך תורני השם את הדגש על חינוך לערכי היהדות, יוכלו [illegible]

דים. הורים אלה משלימים בהכרח עם התנאים הפיסיים הקשים שמהם סובלים חלק גדול מבתי הספר של החינוך העצמאי, הן במבנים והן בציוד הלימוד.

גידול במספר התלמידים והפחתה ב־2000 ש"ש

"על אף הגידול במספר התלמידים והכיתות הפחיתו לנו 2000 שעות שבועיות", מציין בהתמרמרות הרב וינברג, קבלנו את הגזירה מחוסר ברירה במסגרת הקיצוצים שקצץ משרד החינוך במערכת כולה. והיאך אפשר לומר שמזרימים לנו הקצבות אדירות. בתזכיר המפורט שהוגש לשר החינוך והתרבות יצחק נבון, מצביע המנכ"ל של מרכז החינוך העצמאי הגר"ש גרוסבארד, על כך שבתקציב הפעולות שמשרד החינוך מועיד לחינוך היסודי, חלקו של החינוך העצמאי הוא מיזערי, ועומד ללא כל יחס לחלקו של החינוך העצמאי במערכת כולה. לעומת היותו יותר מחמישית אחוז במערכת כולה מקציבים לו הקצבה לפעולות בשיעור עלוב של 2,701,7 אחוז מתוך תקציב הפעולות, ולפי חשבון זה מגיע לו תוספת תקציב בסכום של 2,426,243 שקל חדש. עובדה זו גורמת שפעולות חנוכיות רבות נמנעות מהחינוך העצמאי בגלל חוסר תקציב ותלמידי החינוך העצמאי אינם יכולים ליהנות מהן ככל ילדי ישראל, כך יוצא שהפעולות החינוכיות עם תלמידים, מורים והורים יוצאות מקופחות בגלל הסדר תקציב. לתזכיר צורפה רשימה ארוכה של פעולות שמוקצבת על ידי המשרד לפי מספר התקציבים שמסתכמת בסכום של 85 מיליון שקלים.

הרב וינברג מוסיף להדגיש, שהחינוך העצמאי מקופח במיוחד בנושא הבינוי והפיתוח, קיפוח זה נמשך לאורך שנים רבות, ולא פעם אחת הודו בכך ראשי משרד החינוך, ולא אחת הבטיחו לתקן עוול זה בהדרגה, אולם ההבטחות לא קויימו; הקיפוח נעשה בעיקר מצד הרשויות המקומיות שלא העבירו לחינוך העצמאי גם כספים שמפעל הפייס העניק עבורו.

עד היום הזה יש מספר בתי ספר שמתלבטים בקשיי דיור, ויש כבר מספר מקומות בארץ שבהם לא יוכל החינוך העצמאי לקלוט את כל התלמידים שנרשמו השנה מחוסר כיתות. למשל, באשדוד חסרות שש כיתות, בחולון נמצא בית הספר של החינוך העצמאי בתנאי דיור גרועים ביותר והוא נאלץ ללמוד בבתי כנסת, תחת כיפת השמים. אופייני לציין שלמרות תנאי הדיור הקשים שההורים יודעים עליהם, נרשמו השנה שבעים תלמידים חדשים לכיתה הספר בחולון. ברמלה, למשל נרשמו השנה 85 תלמידים חדשים. בית הספר הנמצא בשלב גידול מרגין, נמצא בבנין שאינו ראוי לתפקידו והחינוך העצמאי נאלץ היה להשקיע ממקורותיו שלו לצרכי שיפוץ מינימלי.

אמנם נכון הדבר, שיש מספר כיתות שאינן מאוכלסות מספיק, אולם החינוך העצמאי בניגוד למערכות חינוך אחרות, לרבות הממלכתי דתי מקפיד על הפרדה מלאה בין בנים לבנות, נכון הדבר, שהחינוך העצמאי מקיים יום לימודים ארוך בבתי הספר לבנים. אולם לא על חשבון תקציב המדינה הוא עושה זאת. חלק גדול מן התקציב בא מהכנסותיה של קרן החינוך לתורה שהיא המכשיר הכספי למימון תוספת של שעות לימודי קודש ובזכות ההתנדבות של ציבור המורים שהוא זכאי לכל שבח.

דוגמא אחרת של קיפוח ואפלייה מצד רשויות רשמיות, היא העובדה שפרוייקט שיקום שכונות, כמעט מחרים את החינוך העצמאי והוא ממשיך להורים הקצבות אדירות לכל בתי הספר הכלולים בפרויקט זה, אך החינוך העצמאי כמעט מודר הנאה מהן. מצב דומה קיים במדה מסוימת ופחות חריפה בהקצבות, שנותן משרד החינוך לתנביות הרוחה.

היתכן לטעון שהחינוך העצמאי נהנה מהקצבות אדירות? שואל הרב וינברג במדה גדולה של זעם.

יש לו להרב וינברג עוד טענה כלפי המקטרגים, אלה מערבבים מין בשאינו מינו, מזכירים בנשימה אחת הקצבות של משרד החינוך או של משרדי ממשלה אחרים, שמיועדות, אמנם, לציבור החרדי, אולם מעלימים את העובדה, שאין לכל אלה שום זיקה לתקציבו של החינוך העצמאי שתחום פעילותו מוגדרת אך ורק לבתי ספר בחינוך יסודי ולא בשום פעולה אחרת, תהיה חשובה ככל אשר תהיה. גם הקצבות שניתנו, בצדק, למוסדות חינוך על יסודיים של "בית יעקב" אין להם כל קשר לתקציבי החינוך העצמאי.

נראה הדבר שצרות העין כלפי גידולו של החינוך העצמאי והצלחתו החינוכית מעבירה את האנשים על דעתם כך שהם גם מערבבים מין בשאינו מינו כדי ליצור אוירה עוינת ורושם שלילי בציבור. אולם, הוא בטוח שראשי משרד החינוך וההתרבות המעודים בנושא לא יהיו מושפעים ממסע הסתה זה, שמצא לאחרונה את ביטויו החריף בכלי התקשורת. שר החינוך והתרבות מר יצחק נבון שבודאי למד את הנושא מפי העוסקים בו במשרדו ולפי הפירוט בתזכיר שהוגש לו לפני כמה חדשים, יגיע למסקנא, שלא זו בלבד שהחינוך העצמאי אינו מקבל יותר מאחרים, אלא אף מקופח וסובל מאפלייה שיש לתקן אותה.

הוא מביע גם תקוה שהציבור החרדי, שהוא חייב כל כך הרבה לחינוך העצמאי, שהציל רבבות רבים והחזיר עטרה ליושנה אצל רבים, ידע שעלילות הדברים נובעות מקנאה המטפחת שנאה, וידע את המחויבות שלו לחזק מבצר גדול זה של תורה בארץ ישראל, כדי שיוכל למלא את המשימה הקדושה שהוטלה עליו על ידי מיסדיו גדולי הדור הקודם.

מפי עוללים ויונקים

מ. אלירז / מכתבים לדרור / דע מה שתשיב

יחסנו ליהדות החולנית

כהבטחתי לך, הנני משגר אליך הפעם מעט חומר למחשבה במכלול הנושא החשוב והאקטואלי: "יחסי דתיים־חילוניים במדינת ישראל".

במכתבך האחרון הנך מזכיר את המצב העגום הקיים כיום במישור זה. מיצר אתה עד מאד על השנאה השוררת בין שני המחנות, וכרבים אחרים הנך שואף ליותר הדברות, הבנה וכבוד הדדי.

קודם שאתייחס לעיקר דבריך, הרשה נא לי, דרור, לחלוק על עצם קביעתך בדבר שנאה הדדית הקיימת כביכול בין היהדות הדתית ליהדות החילונית. תסכים עמי כי מתמצא אנכי בעשה בצבור החילוני, לא פחות, ואולי הרבה יותר, מאשר הכרותך שלך את הצבור הדתי. (הכרה הבנויה רובה ככולה על אינפורמציה סלקטיבית וחד צדדית המשווקת בארסיות רבה, באמצעות "שרותיה הטובים" של התקשורת הישראלית). חושבני כי לא אחטא לאמת אם אאשר את דבריך כי אמנם כן, לצערנו, קיים קיטוב עמוק בין שני המחנות; קיטוב, חילוקי דעות, אי הסכמה, וכו' וכו'. אולם השנאה עליה אתה כותב (והמלה הזו כשלעצמה מפחידה אותי מאד!) בשום פנים ואופן אינה "הדדית" שכן נושבת היא בעצמה רבה בכוון אחד בלבד: מצדו "השמאלי" של הצבור החילוני כלפי הצד הדתי, ולא ח"ו להיפך.

לצערי הרב, תופעה זו רחוקה מלהיות מקרית כלבד, שכן תופעה פתלוגית זו על כל השלכותיה, שרשים עמוקים לה בעבר הרחוק והקרוב. הנני מניח שבודאי קראת את כל אותם תאורי הזוועה על אכזריותו הסאדיסטית של "מלאך החבלה" "פרוכטנברים" (בנו של מנהיגה הנערץ והמפורסם של היהדות "הציונית" בפולין) מפלליו התעללויותיו בקרבנות השואה שנמסרו על הדם החרדי, וביחוד באנטר"ים רבנים וכו'. (סאדיזם, פרי השנאה אותה ינק בבית אביו "הציוני הדגול"...) הלא חרוטים הם בצפורן שחורה משחור, מבדה לה בדם קרבנותיו, בספר דברי ימי סבלותיו של עמנו.

ולידיעתך, פושע נתעב זה לא היה בודד במערכה. מתוך הכרותי את החומר הרב שנכתב אודות האימה שבשואות אנוש, הרי העדות הבלתי ניתנת לערעור (אף לא ע"י אותו סלפן שואה מקצועי תנך "השומר הצעיר") קובעת היא נחרצות כי רוב רובם של "היודנראטים" הידועים לשימצה, כחבריהם ה"קאפאיים", נמנו באופן הברור ביותר על מחנה החילוניות השמאלנית. לא נמנו עליהם, לא אנשי התנועה הרביזיוניסטית, ובודאי שלא אנשי היהדות המאמינה. ולהזכירך דרור, בתקופה ההיא עדיין לא דובר על "כפייה דתית" ו"כביש רמות" וה"תחנות" אף הם לא היו בחזרות...

וכבוך תנועת השנאה בעבר, כך נושבת היא בימינו אלה: עם כל ביקורתנו החריפה על החברה הישראלית ומתוני דרכה — עם כל הכאב, החרדה, ולעתים הזעם, שתופעה זו או אחרת מעוררות בנו — במחננו, כי מעולם לא שמעת מאישיות חרדית כלשהיא, יהא זה "הקיצוני" ביותר, ביטויי שנאה כדוגמת אלו המושמעים מדי יום ביומו כלפי הצבור החרדי. ואם בחוג שולי אכן קיימת הרגשת ניכור עמוקה, הרי זה כלפי הממסד החילוני וציניו. אולם בודאי שלא כנגד היהודי החילוני כפרט. השנאה המפורסמת של אנשי "מאה שערים" כלפי היהודי החילוני, אם אכן פורחת היא וערה, הרי זה בעיקר כמחוזם החולני של אנשי התקשורת הישראלית אלו התרים אחר כל פירצה דרכה יוכלו ללבות את אש המחלוקת ושנאת האחים, ולמען! — ב"אקשנם" במלאכתם הבזויה.

כל אותן סיסמאות מחרידות המתנוססות בראש כל חוצות, כ"ידדום כל רוס" "חומייניסטים צאו מכאן" וכיוצ"ב, תסכים עמי, בודאי, כי הם אינם תוצרת בית מדרשה של היהדות החרדית... כשם שאין אנו אלו המתארים, מציגים, כותבים על הציבור שכנגד כ"מוצצי דמים" "טובלים" ושאר מרעין בישין, אשר בודאי לא היו מביישים אף לא את גבלס וחבריו!!!

אדרבא, עיין נא בשורותיו של הסופר האידישאי מר בשביץ זינגר, הרחוק מריחה של יהדות כרחוק מזרח ממערב. (הדברים פורסמו ברבים לפני מספר חודשים) כיצד מתאר הוא את החמימות הרבה בה נתקבל בסמטאותיה של "מאה שערים", כשלרשותו נקרתה זכות אחת ויחידה: עובדת היותו צאצא לעם היהודי. ואף כי דמותו החיצונית רחוקה מלהעיד על כך...) כנגד זאת שאל נא יהודי עטור זקן ופאות מה היחס לו הוא זוכה בסביבה החילונית ה"מתורבתת" לאור כל הנ"ל, דומני, כי לכתיבתך בדבר "שנאה הדדית" אין כל אחיזה במציאות.

בין יתר דבריך הנך כותב על "מלחמת תרבות" הקיימת כביכול במדינה. האמן לי דרור, דבריך נשגבים מבינתי. אין לי פשוט כל מושג על אלו שתי "תרבויות" הנך כותב. וכי היהדות הדתית נלחמת כנגד איזו שהיא אסכולה תרבותית?! הרי אם לפני שנות דור, כתוצאה מטפוח "אידיאולוגיות" שונות, חייבת היתה היהדות הדתית להתמודד כנגד תופעת ההתפקרות, הרי כיום עיקר מלחמתה מתמקדת ב...הפקרות. זו "ההוגנות" בחלק נכבד ביותר מהצבור החילוני, המרצאה ברמיה בשאיפה לנצל מקסימום ההנאה במינימום ההתחשבות בזולת... הפקרות ברברית, המסכנת את עצם קיומנו כחברה בעלת ערכים, ואינני מתכוון כרגע לערכים דתיים דוקא.

קח נא לדוגמא את האורח וירשובסקי, הרי עם כל מנת המשכל ממנה "סובל" טיפוס זה — הלא לא ניתן להתעלם מהעובדה כי עקב עמדותיו הפוליטיות וקשריו עם אנשי התקשורת ("למה הלך הזהיר אצל הערב"...) זוכה הוא להמנות על המכובדים המפורסמים שבין שונאי ישראל. ("כל המיצר לישראל נעשה לראש"...) הוא בודאי נמנה על ראשי הנושאים ברמה את דגל ההפקרות, קרי: "הדמוקרטיה הישראלית".

היה זה כשנתעוררה שאלת השמעתן של יצירות המלחין הגרמני האנטישמי ואגנר, באמצעות הרדיו הממלכתי בישראל. בתשובה לשאלת עתונאי בדבר דרישתו לבטול האיסור שהיה תקף שנים רבות בנושא זה, טען "הדמוקרט" הגדול כי: "... יש גבול להתחשבות ברגשותיהם של נצולי השואה"!!!...

הנני מניח כי טיפוס זה אכן מעוניין בביסוסה הכלכלי של מדינת ישראל באמצעות כספי השילומים, הוא בודאי גם רואה בעין יפה את קיומם של מוסדות "שנור" שונים המנצלים את זכר השואה למטרותיהם האנוכיות, אולם הוא בשום פנים ואופן אינו מוכן לוותר על "ההנאה האינטלקטואלית" ו"ההוויה הרגשית המיוחדת כמינה" אותן מעניקות לו יצירותיו של הנגר.

ולהזכירך, אף אחד מאזרחי ישראל אינו מונע מלהקשיב ליצירות "מופת" אלו באורח פרטי בביתו הוא, הבעיה היא ש"האינטלקטואל" הגדול דורש לשומען דוקא באמצעות הרדיו הממלכתי...

ואת הוא תובע במצח נחושה מבלי להתחשב כי בכך רומס הוא ברגל גאוה את רגשותיהם של מאות אלפי יהודים, אשר פצעי השואה עדיין פתוחים בקרבם ורחוקים מלהגליד. הישנו מקום, איפוא, להתפלא על חוסר רגישותו לקדשי דתנו, אותה הוא כל כך שונא?!

האמנם "תרבות" היא זו, או הפקרות?!!...

לא דרור, לא שנאה ולא מלחמה במחננו. כי לא על אינטרסינו האישיים הננו נאבקים כה רבות, מבחינת החשבון האנכי היה זה עבודה הרבה יותר נעים, הרבה יותר קל, להתעלם כליל ולנתק מגע מהמחנה החילוני. ואם בכ"ז נאבקים אנו כה רבות על צביונה היהודי של המדינה, ועל נרו הנצחי של העם היהודי אשר דיס בית חפצים, רח"ל, לכבותו — הרי זה למענך דרור; למען עתידך ועתידם הרוחני של אלפי צעירים רבים כמותך.

יחסינו אליכם לא רק שאינו בנוי על שנאה. כי אם אדרבא, מושתת הנהו על אהבה והכנה, רחמים וחמלה. מיצרים אנו על מצבכם, כאדם הכואב ודואב על מחלתו האנושה של קרובו האהוב.

הלא תבין, עבורנו אין כל הבדל אם קרוב משפחתנו נתפס לנגע הסמים, או שמכור הוא לשאר תאוות מכוערות, שכן במתירנות הישראלית רואים אנו סכנה מוחשית מכל הבחינות כולל הבטחונית — "כי תצא למלחמה על אויבך... ולא יראה בך ערות דבר, ושב מאחריך".

מאבקנו בנגע "הסם הרוחני" המציף את המדינה, בין הוא בדרגת ה"חשיש" זה הנמצא גם ב"קבוץ הדתי"; או "ההרואין" זה ה"מרתואנה" בקבוצי ה"איחוד" ה"מאחודי" — ממרה אחת בלעדית לו: לבל ידח מעמנו נידח.

ולתשומת לבך דרור, בחינתנו את הצבור החילוני, בנגוד לצד שכנגד, אינה בנויה על נטיות לב וראיה סלקטיבית המונעת ע"י רגשות ואימפולסים, שכן סולם ערכיו והשקפת עולמו של היהודי המאמין, מעוגנים ומושרשים הם עמוק היטב בדברי תורתנו הקדושה ולאור מחשבת חז"ל, הרואים ביהודי חלק אלוקי ממעל, אות ומופת רוחני לעולם כולו. תורתנו הקדושה לא במות המת היא חפצה, "כי אם בשובו מדרכו הרעה וחיה".

ראה נא אתה עצמך, עד כמה מתחשבת התורה הקדושה בבריה הסוררים, עד כמה "ליברלית" ד"א לעומת כל חוקה אחרת: בודאי מודע אתה לכלל המשפטי המפורסם, האומר כי: "אי ידיעת החוק אינו פוטר"! ואם כך אמורים הדברים בחוק הישראלי — "יצירה בשר ודם (והלא יודע אתה היטב את מי שכולל בתוכו "בית המחוקקים הישראלי"...)

הרי שורת הדין מחייבת כי, בודאי ובודאי, כלל משפטי זה חייב להיות בר תוקף בחוקיו הנצחיים של הבורא יתברך. ואם אכן כך היו מתקבלים הדברים, הרי דרור, או כל צעיר חילוני אחד — מעמדו החבודוי היה כשל עבריין... שכן מהמשואה הפשוטה האומרת: הלכה + העובר עליה = עבריין, אף אחד אינו מסוגל להתעלם. אף לא פוליטיקאי חמקמק כד"ר בורג, או "מבייפיתניק" מושבע כחבריו להנהגה... ואם בכ"ז מבחין אתה כי יחסנו אליכם הנו שונה מהתוצאה המתקבלת, אין זה אלא משום שנאמנים עלינו כדברי חז"ל הרו איש כתינוק שנשבה — אדם אנוס. ומשום כך, דרור היקר, לא בטענות באה אני אליך כי אם בבקשה; אנא! הגיע הזמן לפקוח עיניים עיוורות! להפסיק את שיטת בת היענה! ויפה שעה אחת קודם.

לאור כל הנאמר כאן, הנני תקוה כי תבין, אפוא, את תמיהתי הרבה על בקשתך המוזרה שנתייחס בכבוד ההדדי לדרך בה בוחר כל אחד מאתנו כדרך חיים, שכן עם כל הכרותי את הרקע ממנו צמח דרור, עם כל התחשבותי בעובדה שהוריך מעולם לא נטלוהו להראותו בית כנסת יהודי (אותה שאת כל כנסיות אירופה הנך מכיר כבכף ידך...): לא בימים הנוראים, לא ביום הכנסו למצות, ואף לא ביום חופתו — לכל אלו, יקירי, הנני מודע היטב; אף לעובדה כי בפגישתנו הראשונה נתגלה לך לפתע, שהיהודי החרדי אינו בעל קרנים מאיימות, ואף לא איזה שהוא קאניבאל מסוכן... וכי התאורים מהם שאבת את "ידיעותיך הרבות", באיזה שהוא מקום לא היו כל כך מדוייקים...

לכל הנ"ל הנני מודע, ובהתאם לכך בנוי יחסי אליך ואל חבריך על מקסימום הבנה, הרבה אהבה וחמלה. (הרי יודע אתה היטב עד כמה מושגים אלו הינם נדירים אצלכם...) אולם עם כל זאת קשה לי אליך: אנא ממך, אל תדרוש ממני להתייחס לדרכך החילונית ב...כבוד... וכי מסוגל אנכי להתייחס בכבוד, לאדם המוכר את כל עולמו בזה ובבא תמורת נזיד עדשים?! האינך חושב כי כל דבור בדבר "כבוד הדדי" הנו פשוט מגוחך?! ואין דברי אלו, ח"ו, תוצאה של אדישות או סניורות. אדרבא, בהכירי את מצבך, רחמי עליך נכמרים שבעתיים, שכן כבר אמר גדול הרופאים, הרמב"ם ז"ל: אין מסוכן בחולים, כמי שאינו מכיר בחומרת מחלתו...

וכאן היא גם התשובה לשאלתך — שאלת רבים במחנה החילוני: מדוע אותו יחס של כבוד, אותו הפגינה היהדות החרדית כלפי השלטון בארצות הגולה, מדוע יחס זה אין היא חשה גם כלפי מנהיגיה של מדינת היהודים?

שכן, אם כוונתך לשלטונם של עריצים שונים לאורכה של הגולה המרה, הרי יחסנו אליהם לא נבע מתחושה של כבוד כי אם מחשבון פשוט של רווח והפסד. ואם מתכוון אתה למנהיגים נאורים מסוגו של נשיא צ'כוסלובקיה, תומאס מסריק, לקראתו אכן יצאה היהדות החרדית על מנהיגיה הרוחניים, לחלוק לו את הכבוד הראוי — הרי אין זה אלא על היותו אחד המיוחדים שבין חסידי אומות העולם, שהיוה בחייו סמל להגינות אנושית ולטוהר מידות כלפי אלקים ואדם.

האמנם מצפה אתה דרור, כי יחס זהה נעניק אף למנהיגיה הנוכחיים של המדינה, אלה אשר רבים מהם אינם מסוגלים אפילו להסתיר את יחסם העויין והלעגני לכל דבר שבקדושה?! אתמהה.

אנא הבינני דרור, העובדה שאתה רואה עצמך כ"יהודי חילוני", אינה עדיין פתרון לבעיה. זוהי סה"כ הגדרה לסיבה של המחלה. ודרך אגב, המונח המקובל הזה כל מהותו בטעות, במינולוגיה ההלכתית הוא פשוט אינו קיים, שכן "יהודי" ו"חילוני" הרי הם דבר והפוכו. יהודי מעצם מהותו — בהיותו נין ונכד לאבותיו הקדושים — קדוש הנהו בקדושה עליונה אשר כל בן־נכר לא יוכל להשיגה, (אני מקוה שאיני נכשל ב"גזענות"...).

אם אכן באמת ובתמים חפץ אתה, דרור, למצוא מזור למחלתך, עצתי הכנה לך: שים פעמיך לאחד הסמינריונים הנערכים לרוב ברחבי הארץ. בטוחני כי בפגישתך שם עם צוות המרצים המוכשר, בעל הנסיון הרב כ"קורסי גמילה" מכל אותם "סמים מסוכנים" בהם נגוע הצבור הישראלי. פגישה זו סופה שתביאך אלי תוך מבטחים: אל דרך המלך אשר שרים סללוה וגדולים וטובים עושים בה דרכם בהשקט ובטחה... וזכור נא דרור, יפה שעה אחת קודם!

שלך ביהדות
מ. אלירז

בצלאל לנדוי (מאמר שלישי)

אגודת בני תורה מתיצבת למערכה נגד העתונות החילונית

פעילות נמרצת על צביון החיים הצבוריים — הר"מ בלויא קורא להצטרפות הצעירים — נסיונות לחדש "בית ועד לחכמים"

פעילות נמרצת על צביון החיים הצבוריים — הר"ם בלויא קורא להצטרפות הצעירים — בנסיונות לחדש "בית ועד לחכמים".

פעילותה של "אגודת בני תורה" ולידה "בית ועד לחכמים" היתה ניכרת במשך שנים מספר. היה זה מבעי שהשאלות הראשונות שנידונו על ידם היו בעיות הלכה, כמצוות התלויות בארץ ובירושלים. אולם האגודה ראתה מצורך השעה להרחיק גם לבעיות מדיניות והחליטה על צעדים שיש לנקוט בהם במערכות הצבור וי"ציין לשבחה שעוד לפני כשמונים שנה הבחינה בסכנת העתונות החילונית והחליטה לצאת במערכה נגדה.

כאן כן עתה נטלה העתונות החילונית חלק פעיל בגמצות הצבור נגד ערכי הדת, וביחוד ה"השקפה" (הוא עתונו של בן יהודה) וסיעתו: "כאשר כח ההשפעה מתגבר והולך, וסיבת המלחמה בחז"ל, והיתה זו תקופת המלחמה של רוסיה — יאפאן במזרח הרחוק, הסב כי במעט כל יושבי עיה"ק קוראים אותה, וע"י זה מתפשטת בתוך ההמון רוח הכפירה וחז"ל והעזות נגד הרבנות ויראי ה'. לכן מציעים כעת להשתדל להו"ל עתון שבועי לפי רוח דתינו ולפי רוח העם היושב בירושלים עיה"ק ועל ידי זה ימעט קוראי ה"השקפה" עד שלא יבוא בקהל ה' עוד עד עולם". הנהלת האגודה החליטה איפוא ביום כ"ח אדר תרס"ח "להשתדל להו"ל עתון ירחון בעיר קדשינו ללחום כנגדם".

כאמצעי זמני "הוחלט לדבר בזה עם הרי"ד פרומקין שישתדל להו"ל את ה"חבצלת" בכל שבוע בלי עיכוב, ואם יצטרך להשתדל בועד הרבנים ובועד הכללי שיתמכוהו בתמיכה שנתית, כדי שיוכל להחזיק מעמד".

בין ההחלטות שנידונו ב"אגודת בני תורה" היו כאלה שהיה יחוסן לבעיות פרסונליות, כגון מינוי רבנים, דיינים או גבאים למוסדות התורה והחסד בירושלים, הם לכך יש חשיבות במער־

להדגיש את החשיבות שבדבר, אולם נציין שתים־שלוש עובדות על התערבותם של ראשי ה"אגודה". להצבת אנשים מתאימים בתפקידי ניהול, ולימים היתה להם חשיבות במערכות הצבור.

בימים ההם עמד רבי שמואל סלנט למנות "נאמן ביתו" שיעמוד לימינו. המועמד הטבעי היה ר' נפתלי פרוש אולם כפי שנמסר בפרוטוקול "רבים הקמים להתנגדות מחברות הלא כשורות המתחרים בדבר הזה לקבל אחר מבת שלהם, הוחלט להשתדל בכל כוחינו".

מתוך הספר "שלושה דורות בירושלים" אנו למדים, כי לתפקיד זה הוצעו שמותיהם של שני מועמדים, ושניהם בני משפחותיהם של רבני ירושלים הגרש"ס והאדר"ת, אולם "אגודת בני תורה" שראתה חשיבות למינוי זה, סאבקה לאישו ע"י הר"נ פרוש, ואמנם לא ארכו הימים והתבררה חשיבותו של מינוי זה.

הענין הועלה בישיבת הועה"פ בכסלו תרס"ה והוחלט לגייס את כל אחד מחברי האגודה "יהחוב גמור על כל חבר לסייע, כי יסוד חברותינו היא להרים קרן התורה, והדבר הזה נגיע למטרה זו נכבדה תסדר סדר להגיע להפעולה".

בישיבה שנערכה כעבור חודש ימים יכלו לציין בסיפוק שהתעוררות של חברי האגודה נשאה פרי: הרצ"פ פראנק, הרי"ד טיקטין הרי"ד בהרין והרא"ב ברגמן שוחחו בענין עם רבני ירושלים: הרש"ס, האדרת, הרי"צ בלאזער וגבאי הועד הכללי, ואמנם ר' נפתלי פרוש הוזמן לכהן כסופר ונאמן בבית הגרש"ס.

אם אגודת בני תורה נלחמה למען מינוי זה, עדיין לא היה הר"נ פרוש מוכן לכך. מתוך סירוב להכניס את עצמו בין שני הרים ביקש להתחמק ממינוי זה. "סרבתי לקבל את המנוי — הוא מספר בזכרונותיו, אולם הגרש"ס שלח אחרי פעם ופעמים לבא אל ביתו, ורק כאשר קרא לי בשלישית נעניתי להזמנה, והסברתי לו שאני מתרחק מן המחלוקת, ואיני רוצה שתהיה תרעומת עלי מצד המתעמדים שהם ...

הגרש"ס הורה לו לקבל את המינוי, ועל כתב המינוי חתמו כל גדולי ירושלים ונציין במיוחד את רבי יצחק בלאזער, רבי ליב דיסקין, רבי נחום ראגחנצקי (מבעל עין חיים לפני הר"ים טוקצינסקי) ולידם ממוני כל הכוללים, רבי אלימלך פרלמאן ורבי יואל משה סלומון וכו'.

לא עברו אלא שלושה חדשים ומעמדו זה נוצל למערכה נגד הרפורמה. בישיבת "אגודת בני תורה" מיום ר' אדר שני דיווח רבי יצחק נחום לעוד כי הגיעה לידיו ידיעה על שיירת אורחים בעלי השקפות ריפורמיות העומדת לבקר, בנוסח הדברים שנרשמו בפרוטוקול: "מבגמת פני האורחים מהמעריץ הו"רייטשלאנד, הבאים לסייר את ארצנו הקדושה, להוליך שולל את רבני עירנו ולהוציא מאתם דברים כתובים לטובת זכיות עדת המתקנים ריפורמה בחו"ל".

למרבה הפליאה לא נכתבו הדברים בשנת תשמ"ו אלא בשנת תרס"ה, וכבר אז ניסו הריפורמים לנעוץ את צפרניהם בארצנו הקדושה, למולנו התייצבו חברי "אגודת בני תורה" במערכה, וכבר באותה ישיבה הוחלט לנקוט צעדים להכשיל אותם ולמנוע את ביצוע זוממם, וירושלים לא נפגעה. הרי ההחלטות הרשומות בפרוטוקול "הוחלט להשתדל תיכף ע"י חברנו הר' נפתלי פרוש אצל הגרש"ס שלא לשלוח להם ליפו מכתב "ברוך הבא", וגם חבת הרי"צ לעורר ישתדל אצל הרי"ד חיים זאננפלד שילך גם הוא ויתגבר בזה עם רבי שמואל סלנט". "השתדלותינו עלתה לנו" — מציין ורשם הפרוטוקול.

המערכה למנוע מתן דריסת רגל בארץ לריפורמה, אינה לצערנו, ענין להיסטוריה בלבד, אלא שהפכה להיות אקטואלית כאחת מחזיתות המלחמה הנוכחיות שאנו נאלצים לעמוד בהן ונעמוד בהן בס"ד.

למינוי זה היתה חשיבות גם בשנים הבאות, כאשר הוצעה מר עמדתו של מיכל פינס לפקיד מטעם הועד הכללי למלחמת חרמה שניהל את מערכת התעמולה הנגדית להצגת כללות הפרושים כנגד מסע התעמולה של כוללות החסידים. הר"נ פרוש הצליח לסכל את מינויו של פינס, איש חרמט של גדולי ירושלים, מפני שנתן ידו להתפתחותם של בתי הספר החילוניים. כמה מכרעותיו של ירושלים היו מכוונות כנגד ובני התורה בירושלים לא יכלו להשלים שתהא לו דריסת רגל ב"ועד הכללי" שישמש אז כאחד ממוסדותיה המרכזיים של ירושלים, אם לא המרכזי שבהם.

למינוי זה היתה השפעה גם בהוי החברתי, להבטחת שמירתם של מנהגי ירושלים ולמנוע סכסוכים העלולים להתפתח בירושלים שחוברה לה יחדיו, באשר נתקבצו בה גלויות מארצות שונות וכל עדה השתדלה לשמור על ייחודה ובניה השתדלו לקיים גם כאן את הליכותיהם מארץ מוצאם.

בזכרונותיו מספר רבי נפתלי פרוש על סכסוך שנמנע על ידו בשעה שרבנית אחת, רעיתו של אחד מגדולי ירושלים מיוצאי ליטא, השיאה את בנה לאחת מבנות ירושלים, ותבעה במפגיע שכלתה תחבוש פאה נכרית, וכפי שהיא עצמה נהגה והדבר זה לא היה מקובל בירושלים עד אז.

כמה מעסקני ירושלים באו אל הגרש"ס להתריע על כך, והדגישו שמדובר בכלתו של אדם גדול ובעל השפעה שרבים ילכו בעקבותיה, ר' נפתלי הביא את הנושא לפני הגרש"ס שעמד בפרץ נגד כל נסיון לשנות ממנהגיה של ירושלים מקדמת דנא, אפילו בכל הנוגע ללבוש, והגרש"ס נענה לקריאה, התערב בענין והעניין הסתיים לשביעות רצונם של המ־ענינים.

במאמרינו הקודם הזכרנו את הויכוח ההלכתי בין רבי עקיבא פרוש ורבי מנחם מרדכי פרנקל בדבר פאה נכרית, שנשתמר באהלי תורה בזכות הקונטרסים שבם העלו על הכתב את הדעות השונות, הרי לפנינו הוכחה כי חברי "אגודת בני תורה" היו פעילים בשני מישורים, בתחום ההלכה והמעשה גם יחד. המופלגים שבין בני התורה בירושלים נדרשו גם לעסקנות בשעה שהיא דרושה ורצויה, אולם לפני כן יצאו למערכות הלכה, לבירור הנושא. שתי הקונטרסים שהזכרנו מוכיחים איפא כי מגוא ופשטיה, וכי דברי חז"ל בפסי הדורות י"ג ע"ב לגבי בית שמאי ובית הלל "אלו ואלו דברי אלקים חיים", ואכמ"ל.

על פעילות אגודת בני תורה ובית ועד לחכמים

...הר"ם בלויא מזכיר את "אגודת בני תורה" בזכרונותיו בשני פרקים. בפרק על "ראשית פעילותי הצבורית" הוא מזכיר את "אגודת הסתרים" של לומדי תורה, שהיתה סודית עד כדי כך שלא היה לה שם, והוא מזכיר את התקבלותו לאגודה "לא אשכח את ההשפעה הרוחנית שקיבלתי בשעה עילאית נשגבה ומרוממת זו הייתי הצעיר שבחבורה הצעיר באיכות, כי כלם היו מגדולי גדולי התורה והעסקנות החרדית בירושלים".

בפרק הבא, מפנה מכריע בחיי, הוא מספר "על חכמי הישיבות המצוינים בירושלים שיסדו או מרכז תורני בשם בית ועד לחכמים, בין מייסדי מוסד תורני זה נמנתי גם אנכי", מסיים הר"ם בלויא.

שנים רבות התמודדו ביניהם רבי משה בלויא ורבי מנחם מנדל פרוש במערכות הצבור. בספרו "עבודא דהודאה" מאשים הר"ם בלויא את הר"ם פרוש באחריות לעליתו של הרב קוק לירושלים והתלהטות המערכה בעקבותיה, אם כי בשעתו לא היה הרב גלהב ביותר. לאחר פטירתו של הר"ם בלויא נמשכו הויכוחים. הרמ"מ פרוש כתב את ספרו "בתוך החומות". ובחלקו הגדול נועד להוכיח כי עם הר"ם בלויא לא רק בדבר המסקנות אלא גם על העובדות שצוינו ע"י הר"ם בלויא, אם בספרו "עבודא דהודאה" ואם בזכרונותיו "על חומותיך ירושלים".

לעתים נזקק כותב הטורים לפרשיות אלו הבדוק כלל הוא משתדל להוכיח את צדקת הר"ם בלויא, בויכוחיו עם הרמ"מ פרוש שהוא צודק, ושני המאורעות הנ"ל וכוים בנפרד ע"י הר"ם בלויא מתייחסים לפרשה אחת.

יתר על כן; מתוך אותם הפרוטוקולים, שפורסמו ע"י ר' מנחם מנדל פרוש בספרו "בתוך החומות" אנו למדים על מעמדו החשוב של הר"ם בלויא כבר בימים ההם והוא בן עשרים ושתים בלבד. בפרוטוקול מיום כ"ח בניסן תרס"ז נמסר "הצטרף הרב משה אהרן בלוי לאגודה, וקיבל עליו את כל ענייני האגודה בכל תוקף ועוד". בישיבה שנערכה תוך חודשיים ביום י"א בסיון כבר נבחר כאחד מנושאי התפקידים באגודה.

על יסוד הפרוטוקולים, ניתן להשלים את פרקי הזכרונות שהועלו על הכתב ע"י מו"ר רבי משה בלויא, וכבר הזכרנו דברי רבי יעקב משה חרל"פ, שנמנה על החברים הפעילים של בית הועד: "תקופה מזהירה כזו חלילה שתהא נשכחת, ומה גם כי הרבה

(המשך בעמוד י"ד)

מכתב אותנטי מאורח

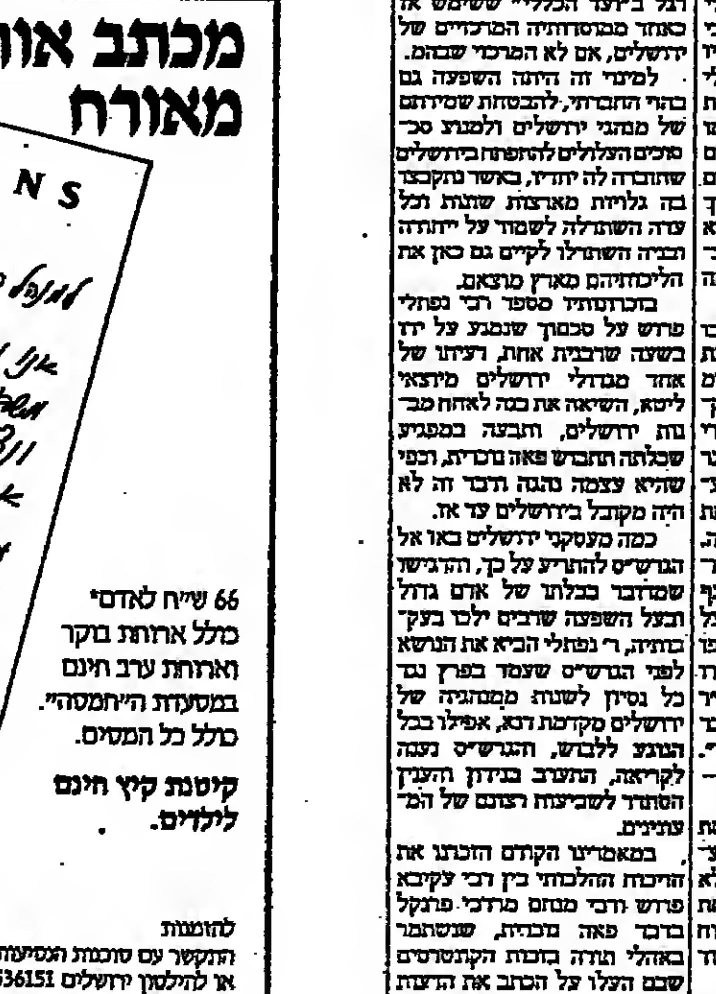

בתוקף עד 31.8.86

66 ש"ח לאדם* כולל ארוחת בקר וארוחת ערב חינם במסעדת ה"ימסה". כולל כל המסים.

קייטנת קיץ חינם לילדים.

להזמנות התקשר עם סוכנות הנסיעות שלך או להילטון ירושלים (02)536151

* בחדר זוגי, בימי חול. לישראלים בלבד.

הילטון ירושלים

המחירים נתונים לשינוי בהתאם להוראות משרד המסחר והתעשייה.

לוח המודיע

דירות ובתים

ירושלים

למכירה

★ בהר-נוף!!! 5 חדרים, נוף מרהיב ללא דמי תיווך "עידית נכסים". יואל 3 גאולה. 287924, 286761

★ ברמות ג', 2 דירות ק"ק 2 חדרים (02)865469

★ מקרית משה, 3½, ק"ב, דודש, הסקה פרטית, 3 מרפסות + סוכה, 524479

★ חייבת להמכר ברוממה 3½, 80 מ"ר נטו, + כניסה פרטית. (02)690568

★ 2 חדרים בסנהדריה המורחבת, ק"ק מרפסת גדולה, גינה בהזדמ-נות. (02)931530

★ מרמות, 4, מסודרת!! + אור-נות וממבח קומפלט. שירותים כפולים. גמיש. (02)866688

★ במרכז קרוב למאה שערים 3½ מרווחת ק"ד, כוונים טובים + נוף 240894

★ 3 (1 קטן) ביחזקאל 42. ק"ב, שמש, מרפסת מגורה. (02)823010

★ 4 ק"ב מרכז בית וגן, בהזדמ-נות. 422439

★ בגאולה 4 + מרפסת ק"א מסודרת, ממבח אמריקאי ברוז' שקם ויפה, 77,000 "דור נוף" 228633 243021

★ בממרסדורף 3 חדרים 2 מפלסים, חדשה, ממבח אמריקאי משופצת, ק"ב + מחסן כחוד 72,000. "דור נוף" 243021 228633

★ בהזדמנות בממרסדורף 3 חדרים קומה גבוהה, נוף מרהיב דרומית, 55,000 "דור נוף" 228633 243021

★ ממורחבת 4 חדרים + פ"א, מרפסת גדולה, ממבח אמריקאי, מסודרת. 69,000 "דור נוף" 228633 243021

★ בהזדמנות 4 + מרפסת ענקית 165 מ"ר מסודרת, כוונים טובים, 85,000 "דור נוף" 243021 228633

בדמי מפתח

★ בתחכמוני 3½ חדרים מרווחת ק"ב + מרפסת 537875 עד 8.00 בערב.

★ דירת 2 חדרים + פ"א, 2 מרפסות ק"ק, בסביבה דוגית (02)539183

★ בהחשמונאים 3, גינה גדולה, סוכה, חצר + מחסן + דוד-ש כניסה פרטית. (03)233...

להשכרה

★ רוממה, לדתיים, 3 משופצת, טלפון, (02)824574 (02)528352

★ בית וגן 2½ ק"ג, מרפסת פתוחה וסגורה + טלפון, לפחות לשנה (02)430548

★ להשכיר לתקופה קצרה, 4, יפה, ריהוט מלא + טלפון ק"א, (02)537168

★ דירת 4½ חדרים, ק"ג, במעלות דפנה, לתקופה ארוכה. (03)621289 (03)985970

★ 2 דירות, 3 חדרים, כניסה נפרדת מיוחד, שערי-תורה, בית וגן. (02)433551

★ בסנהדריה המורחבת 4 לאר-גוסט, ריהוט, מזגן, 816685 534143

★ באנטסדורף, דירה מרוהטת, מכ"ב אס—כ"ז תשרי. להתקשר בערב (02)813876

★ בסנהדריה המורחבת 3 חדרים, ק"א + מרפסות סגורות, אפשרי לתקופה ארוכה. (02)824232

★ בגבעת שאול 3 מרווחים + טלפון + דוד-ש (02)536960

★ 3 ברחוב בית וגן, ק"ג, שטופת שמש, ארונות + טלפון, מידיית. (02)424749

★ להשכרה 4½ ברמות וישורא, ק"א, טלפון (051)884171

ביקוש דירות

★ למשרד דרושה דירה 4-5 חד-רים ברחוב מלכי ישראל (באזור שנלר) לפנות 244323/73

★ דרושה בירושלים דירה מרוהטת 1-3 חדרים לזוג מבוגר לחודש חדשים. (04)664869

קורסים

★ כדאי גם לך לנסות. מיוחד בימות החופשה, חוגים לנשים תפרוח לקרמיקה — כתחביב או מקצוע מצויין. "ירינה" (03)792710

מכירות

★ למכירה ציוד מלא לגן ילדים (03)705485

שידוכים

★ משרד לשדכנות לשם מצוה עם השתתפות בהרצאות לכל הע-דות והגילים ו"יס אברהם (03)794719

הלבשה

★ בבני הירק תצוגת לתחרויות ... "הלבשה מלכ-... ירושלים.

בני ברק

למכירה

★ 2 חדרים גדולים ברחי רזנולה, דרום מזרח. (03)786421 מיום א'.

★ דירת 3 כ-4, משופצת להפליא, בבני גד. (03)702241

★ למכירה וילה בשכון ה' בבני ברק, 5 חדרים + שטח וגינה. (03)705814

★ להשכרה (מכירה), דירת 3 חדרים ע"ע, חזית, באבן גבירול. (03)794468

★ להשכרה אולם גן ילדים + חדר + חצר וציוד ליד רמת אלחנן. (03)765079

בערי הארץ

אשדוד

★ למכירה/להשכרה 3 בבנין חרדי, בקומה שמינית + מעלית. (03)706117 ,(03)798828

ק. ישמח-משה

★ בישמח משה 3 חדרים 86 מ"ר ק"ד + תוספות (03)341389

קייט

★ דירת 2 חדרים. 2 מרפסות, דוד-ש, ק"ק ע"י הים 10 שקל למיטה. (053)41609 מ-9-7½ בבקר-לבקש את קורטפלד.

★ במרכז 3 ק"ג, מרפסת גדולה מ"י תמוה, ל"5 שבועות. 233070

★ בירושלים, במרכז דירת 3 חדרים יפה, מרוהטת קומפלט, ק"ב. (02)287812

עסקים

★ למכירה, מלון בצפת, 40 חד-רים עם כל הציוד (1.500 מ"ר בנין) באזור העיר העתיקה, רצ-ניים בלבד לפנות לת.ד. 115 צפת עבור "מלון"

עבודה

★ זוג + ילדה מחפש מטפלת קבועה בבית מסודר + עבודות בית לחצי משרה תנאים מצויינים (02)231531 (0"2)221945

★ דרוש/ מבשל/ת לישיבה חד-שנית "חורב". הצעות בסגנ, בצירוף נסיון קודם וטלפון לת.ד. 8222 ירושלים

★ דרושים סופרים/סופרות, לכתיבת ספורי ילדים ונוער. לפנות בצירוף, דוגמא ת.ד. 1155, ירוש-לים

★ דרושה טבחית מנוסה למאכ-לים אשכנזיים בדבר פרטים 824414-3 לדוד

★ דרוש מוכר מנוסה חרדי לחנות ההיטים בב"ב תנאים טובים (03)837838

★ דרושות מורות להנהלת חש-בונות והכתבנות בבני-ברק ירושלים וחיפה "מחשבת" (03)702864

★ דרושים סטודנטים שומרי שבת לעבודה בתופשת הקיץ ביקבים זכרון יעקב וראשון לציון נא לפנות החל מיום א' לטל' (03)942021 לאגף כח אדם.

★ לפנימיה חרדית לבנות כי-רושלים דרושות מדריכות רווקות לפנות מלפון 815447 בשעות 5:00-7:00 ;9:00-1:00

מטפלות

★ דרושה ממפלת לפנה"צ עם עבודות בית קלות בתנאים טובים (03)783875 (03)792290

אבדות

★ נאבדה בשבוע בירושלים מעטפה עם מכום כסף. המוצא מתבקש לפנות לטל' 240431

תריס נוי
ביצוע מעולה של כל עבודות אלומיניום
מתן יעוץ ללא התחייבות
זכור!
אם יופי ואיכות רציתה לתרים נוי פריתה
03-768838

דינה-
תשמישי קדושה ומתנות

חדש בשטראוס
כל הדברים הקטנים והחשובים תחת קורת גג אחת.
★ אביזרי אופנה
★ מטפחות
★ כובעים
★ גרביים
★ כלי תפירה וסרטים
★ טליתות וציציות ועוד
★ מתקבלים תיקוני תפירה
רח' שטראוס 22 ירושלים
מרכז — 02-245044

לוח זמני השבוע: שלח-קרח כ"א-כ"ז סיון תשמ"ו

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	2.43	3.42	4.34	7.12	8.08	8.41	9.19	11.42	12.18	3.51	5.22	6.51
[illegible]	[illegible]	2.43	3.43	4.35	7.12	8.08	8.41	9.19	11.42	12.18	3.51	5.22	6.51
[illegible]	[illegible]	2.44	3.43	4.35	7.13	8.08	8.41	9.19	11.42	12.18	3.51	5.22	6.51
[illegible]	[illegible]	2.45	3.44	4.36	7.14	8.08	8.41	9.19	11.42	12.19	3.51	5.22	6.51
[illegible]	[illegible]	2.45	3.44	4.37	7.14	8.08	8.42	9.19	11.42	12.18	3.50	6.21	6.50
[illegible]	[illegible]	2.46	3.45	4.37	7.15	8.09	8.42	9.19	11.42	12.18	3.50	6.21	6.50
[illegible]	[illegible]	2.47	3.45	4.37	7.15	8.10	8.42	9.20	11.43	12.18	3.51	5.21	6.50

לפי אופק ירושלים

הזמנים המודפסים הם לפי השעון הרגיל ויש לאחר בשעה עם הפעלת שעון הקיץ
מתוך כוח דבר יום ביומו

בית החולים "לניאדו" בקרית צאנז

(המשך מעמוד י"א)

מה כולל ביה"ח לניאדו

בית החולים מפעיל כיום את מחלקה היולדות — זו המחלקה הראשונה שהוקמה ועד היום נולדו בה למעלה מ-12 אלף ילדים כ"י. מחלקה גניקולוגית; פנימית; לב — טיפול נמרץ; כירורגית כללית; עיניים; כליות — דיאליזה; שרותי אורטופדיה; שרותי א.א.ג.; שרותי אורולוגיה — שבתכנית אמורים שרותים אלו להפוך למחלקות פעילות כבר בשנה הקרובה; חדרי ניתוח; מעבדות משוכללות; מחלקות רנטגן מן המשוכללות ביותר — כל אלו לצד תרפאות הרב, שרותי מרפא לכיה וחדרים לטיפולי יום.

נהלו הרפואי של בית החולים, מופקד בידים אמונות של הפרופ' מכט, הנושא בעול הפקידה הקשה בצורה "יצאה מגדר הרגיל". פרופ' סורים ידועי שם ובעלי מוניטין עומדים כראש המחלקות המרכ-זיות והשפעתם עליהם מנסיונם הרב ומן העזובה שכבר אמרו גדולים: "ככל שהרופא גדול יותר — מתלווה אליו מלאך גדול יותר".

פרופ' דה-פריה מנהל המחלקה הפנימית, פרופ' כצנלסון — מנהל המחלקה האורטופדית. פרופ' אמנון דוד — מנהל המחלקה הגניקולוגית, פרופ' הנרי נרפלד, מנהל מח' הלב כבית החולים תל-השומר מנהל את מחלקת הלב בבית החולים "לניאדו".

ישנם עובדות משמחות, הצו-לוח דווקא ממספרים יבשים וסטטיסטיים. וראיה אנו חסרי שמים כי אחוז התמותה בבית החולים נמוך — ואת העובדה כי בלי עין הרע, לא אירעה תקלה במחלקה היולדות.

בבטאון שרואה בימים אלו אור מטעם ביה"ח. מוצאים אנו בין יתר הדברים המאלפים, גם את דברי השבח שמעתירים הפרופ-סורים הדגולים להנהלת בית החולים ולדמותו. כמה מהם מציי-נים. כי בתחילה חששו להיכנס לעבודה רפואית במוסד חרדי. מתוך פחד של התנגשות "הכרע הרפואי וההלכה".

אולם פגישתם עם ועד היכבם של ביה"ח, בראשותו של הג"ר צבי אלימלך הלברשטאם, בנו של האדמו"ר שליט"א, ואב"ד קרית צאנז — הפיגו את החששות. להיפך, ההשראה ההלכתית והרוח החרדית נוסכים משהו שלא קיים בבתי חולים אחרים. משהו שלא ניתן להגדירו, אבל הוא תורם המון הן לרמה הרפואית; הן ליחס אל החולים; הן לאתגר ולסיפוק שרואה הסגל הרפואי בעבודתו.

לסיכום. ביום חג למוסד רב-פארות זה, אשר תרם זכות לחולי ישראל ואף נתן זכוה להדרת החרדית בארץ ובעולם, ששום הוכחה כי ביכולתה לפעול בגדלות ונבורות — מוסד בית החולים "לניאדו" ברכה להה' כ"ק האד-מו"ר שליט"א. מתוך ברכה ויחולי לבורא עולם. כי ימים על ימי מלך תוסיף — ויזכה האדמו"ר שליט"א לראות ולרוות נחת בהנהגתו עד ביאת משיח צדקנו.

ברכה מעומק לב, ניתנה מביה החולים. אנשי צוותו. הסגל הר-פואי והחולים שעברו בו אל אותו ועד נאמנים מסור תמרך. אל האנשים אשר על המלאכה העומ-דים לימינו של הרבי. היה מר סידני גרינהלד, יו"ר ועד הנאמנים והרה"ח חיים אלתר ראסה — נשיא ועד הנאמנים.

ברכות, ניתן לשמוע היום, למ-נפתלי מסלד מר"ייתר אריה, ש-תגנו ביום ראשון הקרוב את מעמד הנחת אבן הפינה לבית הספר לאחיות, הנושא שמם., שיבנס בקרוב למבנה הקבע שלו.

היהדות החרדית באהד"ק. שולחת גם היא ברכה: להם וכל העולים עמם. כה לחי ושפע אחולי טוב. וכשבבית חולים עסקין. הרי ברכה היא שלוחה כי יהיש רופא חולי עמו ישראל לרפואה וישועות לכל הנזקקים להם.

חדש
שי לי יבואנים וסיטונאים
המכירה גם ליחידים
רח' ר' עקיבא 36 פינת רח' יחזקאל
(מתחת לבנק דיסקונט)
★ ★ ★
אולם תצוגה ענק של 100 מטר
מבחר ענק של נברשות החל מ-21.90 שקל
מנורות לילה החל מ-9.90 שקל
★ ★ ★
מתנות יפהפיות ב-1.99 שקל
★ ★ ★
★ סכום 24 חלקים מנירוסטה מעולה במציאה רק 9.99 שקל
★ קערה קריסטל יפיפיה על רגל רק 7.50 שקל
★ סכום מעולה רק 14.80 שקל
★ בקבוק ליין איטלקי 5.80 שקל
★ סיר אמייל החל מ-7.35 שקל
★ קרש חיתוך עם ידית 2.90 שקל
★ מגרים במבחר ענק החל מ-1.90 שקל
★ שעון מעורר מיפני רק 18.50 שקל
★ סכום סולינגן 72 חלקים 228.00 שקל
★ מערכת אוכל ל-12 איש 43 חלקים עם ספלי מרק רק 175.00 שקל
★ מערכת אוכל הנצרואיר ל-12 איש רק 298.00 שקל
ועוד אלפי פריטים במחירים שטרם נשמעו
שי לי
יבואנים וסיטונאים
עקיבא 36
חדש

יריד הכיפות
רח' אשתורי הפרחי
(מול בית מרקחת גאולה)
מבחר עצום לכל תוג ולכל גיל
במחיר...

אגודת בני תורה

(המשך מעמוד ה)

מעשים של היום הם פרי עמל מעלליו של "הבית ועד ההוא".

צעירי בני הישיבות נקראים להחזיר עטרת התורה ליושנה

לאחר שנים מספר שבהן גילתה האגודה פעילות נמרצה ופעולתה היתה ניכרת בירושלים חל רפיון מסויים. היה זה בשנות תרס"ח-תרס"ט, כנראה, לאחר שכמה מחברי האגודה הפעילים ביותר הגיעו לעמדות צבוריות ונכבדות מזמן לזמן נעשו נסיונות להחיות את פעולותיה, וכאחד מנסיונות אלה יש לראות את קריאתו של ר' משה בלויא להרחבת המסגרת, ולכלול בתוכה גם את הצעירים שבין בני הישיבות:

את המאמר שפירסם ב"חבצלת" ביום ט' אייר תרס"ט (כלול במכתבי רבי בלויא שהופיעו בהוצאה משאמים (עמ' 39) הוא פותח בדברי כבושים: "צעירים יקרים, אנחנו באים לדבר עמכם בגלוי דברים מעם כבושים, בלי הסתר פנים, אמנם בכבודות הנו גשים אליכם לדבר עמכם מתוך הדפל, אבל מה נוכל לעשות "אם אתר כובב כמצולות הנוכל להח-בוה" אנחנו נמכעים צעירים יקרים יום יום, תחת שעלינו לעלות מעלה מעלה נרד מטה מטה".

צעירי בני הישיבות בירושלים נקראו להעלות קרנה של תורה: "עלינו לדעת שדורנו זה שהוא דור דעה הלוי רק בנו בצעירים פולי יכים, שכחם רב כתורה וב-חכמה. דורנו זה שהוא רוד שהי-רים רפות הברכים כושלות הלב נמוג והצירים תועה להוד פה ושם, אולי יש איזה נקודת אור, איזה ניצוץ הנחומים שיהיה ראוי לה-רים, ולחמם, להעלות על ידו שלהבה אש קודש" ההודך לכך היא "להשבת לב אבות אל בנים ולב בנים על אבותם, דבר זה תלוי רק בנו מפני שאנחנו נמצאים בתוך אורדא דא"י המתכים".

"ואל יפתה אותנו יצרנו לאמר כלום לנו, צעירים לימים, להכנים את ראשנו לתוך דבר גדול כזה, אחרי שנמצאו בתוכנו זקנים וחכמים נבוני דעת ואינם שמים לב לזאת כלל לא ולא. במקום שיש חילול השם אין חולקים כבוד לרב, הוא מדגיש את הצורך להח-זיר את עטרת התורה ליושנה, להרבות השלום בין ת"ח שהם מרבים שלום בישראל, אנחנו צריכים להתעצר מעם לחזיה משפלותנו לעורר את הכתות וה-כשרונות המובים של בני ציון היקרים הסולאים כפז שבין בני הישיבות שבירושלים כן החרדה המגוכה עליהם אנחנו צריכים לפתוח חלון, כבדי שעל ידו יזכלו להכנס קרני אורה של השמש ולשלוט בתוכנו הנערי מעפר קומי שבי ירושלים ואז "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים".

במאמר שני שפרסם כעבור שבוע ימים, ביום י"ב באייר, קרא להרחבת המסגרת ולכלול בה גם את הצעירים, כראשית דבריו פתח בשבח יחומה זו שנקטה על ידי בני ציון היקרים עוד לפני שלש שנים לפני בן הזיק של תקוה הר' פ'עה אז בלבבם הבוערות לרשפי דת קודש ובעזרה צקון שוכבי סלה נפתח הבית הזה, בקודש לתורה ולתעודה, הוא בית ועד לחכמים.

הוא תובע איפוא להרחיב את המסגרת, ולא רק לכלול בה גם את הצעירים אלא גם "להדריך אותם: "יותר מזה היה לוא יסודם סבך להבית ועד לחכמים בעד בחורים צעירים כצעירים שעליהם נאמר "הדודאים נתנו ריח" — אלו בחורי ישראל. לפני שמתחילים להכנס שמהם נוכל לקוות צורבא דרבנן "כיון דנבים נביס" הרבה והרבה מרליות נמצאות על ספסלי הישיבות שבירושלים שהם בכשרונותיהם ... יכולים להאיר את הארץ".

"צעירים ירושלמים אל יפול לבבנו — הוא קורא — אל נהיה נמוגי לב כשפן, אל נעיף, אל נתה, אנחנו כצדנו חיבים להתחיל במצוה התעורר התעוררו קומי אורי כי בא אורך".

למקרא הדברים אנו מכירים יפה את מאמציו של הר"ם בלויא בשנים הבאות לקרב את הצעירים ולמרות עיסוקיו המרובים מצא שעה פנויה להשמיע מדי שבוע את שעוריו כמודש רבה באזני חוני צעירי אגודת ישראל של הי-מים ההם בשנות תרצ"ה תש"ה אולם אנו תוהים לשנות פעילותו ב"אגודה בני תורה".

בשנת תר"ע ההלקתה בירוש-לים המערכה בשאלת השמיטה, ובעקבותיה נגרם פירוד מסוים בין תופשי התורה שדעותיהם היו שו-נות בשאלת היתר השמיטה, ותו-לוקי דעות אלו הביאו לשיתוק מסוים בפעילותו של "בית ועד לחכמים", לאחר שנתיים שלוש של פעילות פוריה מריר משה בלוי נמנה בין קבוצת בני התורה, שנ-אספו ביום ה' אדר תר"ע והחליטו "להחזיר התורה העטרה ליושנה, ולהשיב שוב את "אגודת בני התורה" לתקן תקנות שיהיו ליסוד כל ימיוס, כפי המטרה והתעודה הכתובה בכפר האגודה". ר' משה בלוי נבחר במזכיר אגודת בני תורה המחודשת ור' אהרן פרוש בממלא מקומו.

הורים יקרים!
בטרם תביאו את בניכם בברית הארוסין
פנו לאגודת דור ישרים
בבדיקת דם ניתן למנוע מחלות גנטיות ח"ו
האגודה פועלת ע"פ ברכתם של גדולי הדור באה"ק ובארץ
ביניהם: הגרש"ז אויערבך שליט"א הגרי"ש אלישיב שליט"א
הגר"ש וואזנר שליט"א והגר"נ קרליץ שליט"א
טל. 02-864274 ,02-520369 ,03-792352

מדריך נופש למשפחה הדתית

המדור מוגש ע"י "פרסום קשת"
יפו 97 בנין כלל ירושלים
טל' 02-241163

"פארק המים בחפץ חיים"

קבוץ חפץ חיים הותיק והידוע, גאה להציג סגנון חדש בנופש משפחתי בארק המים ואתר הנפש "אפיקי מים"!!

בפארק משולבים בריכת שחיה, לצד מתקני גלישה חדישים, גן חיות תנכ"י מדשאות רחבות ידיים ומזנון כשר למהדרין מן המהדרין, עם הטעם של חפץ חיים!!

בהקמת הפארק הושקעו מירב האמצעים והשכלולים על מנת לאפשר לציבור הדתי והחרדי, שעות רבות של בילוי נעים לכל המשפחה בחיק הטבע, תוך הקפדה על אוירה צנועה וכשרה ובמחיר השווה לכל נפש!!

הקיץ כולנו לאפיקי מים!

מלון מנורה — ירושלים

מלון מנורה, בית מלון ירושלמי עם סגנון מיוחד הפלון בן 64 החדרים שוכן מול מלון המלך דוד. במרחק הליכה קצר מהעיר העתיקה, מהכותל המערבי מבית הכנסת הגדול בירושלים, וממרכז העיר.

במלון — בית כנסת, אולם לכינוסים ואירועים (200 מקומות ישיבה), מסעדה, קפטריה ובר עם מבחר מגוון של משקאות.

הנהלת המלון שמה דגש מיוחד על נושאי הכשרות ושמירת שבת שיהיו למהדרין. במקום חדר אוכל כשר למהדרין (מלצרים יהודים בלבד) ומעלית שבת לנוחיות האורחים.

מלון רמת תמיר ירושלים

הזדמנות מיוחדת לנופש למשפחה החרדית בירושלים, במלון המפואר רמת תמיד הפועל למעלה משנתיים.

המלון ממוקם בלב השכונות החרדיות של העיר, וסמנו נשקף נוף מרהיב של הרי ירושלים ושכונת רמות המתפתחת.

במלון מיסב השכלולים, חדרים מרווחים עם מיזוג אויר וטלפון בכל חדר. במלון גם בית כנסת מרווח, וחדר אוכל וממבח כשרים למהדרין.

נופש בהרי חברון

בשיתוף עם מלון אשכולות חברון ומדרשת חברון מציעים תכנית נופש יחודית המיועדת לכל ציבור האוכלוסיה.

התכנית כוללת אירוח ברמה גבוהה במלון אשכולות-חברון יחד עם סיורים וליסודים בנושאים מגוונים הנערכים ע"י אנשי מדרשת חברון.

בתכנית הנופש הרצאות בנושאים היסטוריים ויהודיים, סיורים וטיולים, רוחצה בים המלח, סוסים תכנית הווי בשעות הערב והלילה.

לכל זאת יש להוסיף את מיקומה של המדרשה בלב הרי חברון על אוירים הצלול והבהיר.

מדרשת חברון מפעילה גם את מלון אשכולות המספק את כל שירותי האירוח ברמה גבוהה וביחס אישי ולבבי.

ספלנדיד
השכרת רכב
מכוניות חדשות
ללא חיוב שבת
שרות אישי
וסניפים בכל הארץ
טל: 02-242553/242556
בן סירא 3 ירושלים

בס"ד
מלון
"בתוככי ירושלים"
★ שמחות, בריתות, בר מצוה
★ חדרי נופש בלב רחביה באוירה ביתית
★ מטבח הונגרי מעולה גלאט כשר
★ במקום מסעדה גלאט כשר המתמחה באוכל הונגרי אימהי
המסעדה פתוחה מ-19.00
רח' אברבנאל 27 י-ם
טל. 02-639892

בס"ד
בואו להנות לראשונה מהשילוב הייחודי
מלון אשכולות eshkolot hotel בשיתוף עם מדרשת חברון

מציעים לך מבצע נופש קייץ תשמ"ו
• אויר הרים צלול וקריר
• סיורים וטיולים מרתקים
• פנסיון מלא (5 ארוחות)
• שעורים הרצאות ונופש
• רחצה בים המלח
והכל במחיר 30 ש"ח ליום
כולל מע"מ (ללא הסעות)
הנחות לקבוצות
בתאריכים 6-9.7.86, 9-12.7.86, 27-30.7.86, 30.7-2.8.86
★ כשר למהדרין ★ ביקורים במקומות קדושים
★ תכניות לילדים
פרטים והזמנות טל. 02-961311, 02-961710
ת.ד. 64 קרית ארבע

מלון מנורה
רח' המלך דוד 24, ירושלים 94101 טל: 02-223311
(מול בית המלך דוד)
★ אוירה ביתית
★ 64 חדרים מרווחים (עד 5 אנשים בחדר)
★ כשר למהדרין (גלאט)
★ שמירת שבת כהלכתה
★ בית כנסת במלון ומעלית שבת
★ מלצרים יהודים בלבד
★ מרחק הליכה קצר מבית הכנסת הגדול, מהעיר העתיקה, הכותל המערבי ומרכז העיר.
★ מחירים מיוחדים לסופי שבוע ולקבוצות
• מלון מנורה משתתף במבצע "מעורב ירושלמי". פרטים בעתונות.
• אפשרות לעריכת אירועים משפחתיים במחירים עממיים (עד 200 איש)

מלון רמת תמיר
מציע נופש לבני תורה ומשפחותיהם
במחירים מוזלים
★ נוף מרהיב צופה על הרי ירושלים
★ גישה נוחה ומרהיבה אל כל חלקי העיר, ובפרט אל השכונות החרדיות.
★ אירוח חם וביתי ★ כשר למהדרין מן המהדרין
★ לרשותכם חדרים מרווחים וממוזגים
★ הנחות נוספות לשהייה ממושכת
בימי הקיץ, מסעדת המלון תהיה פתוחה גם לאורחים מבחוץ, בין השעות 22:00 - 18.30
פרטים הזמנות טל' 02-824413-4

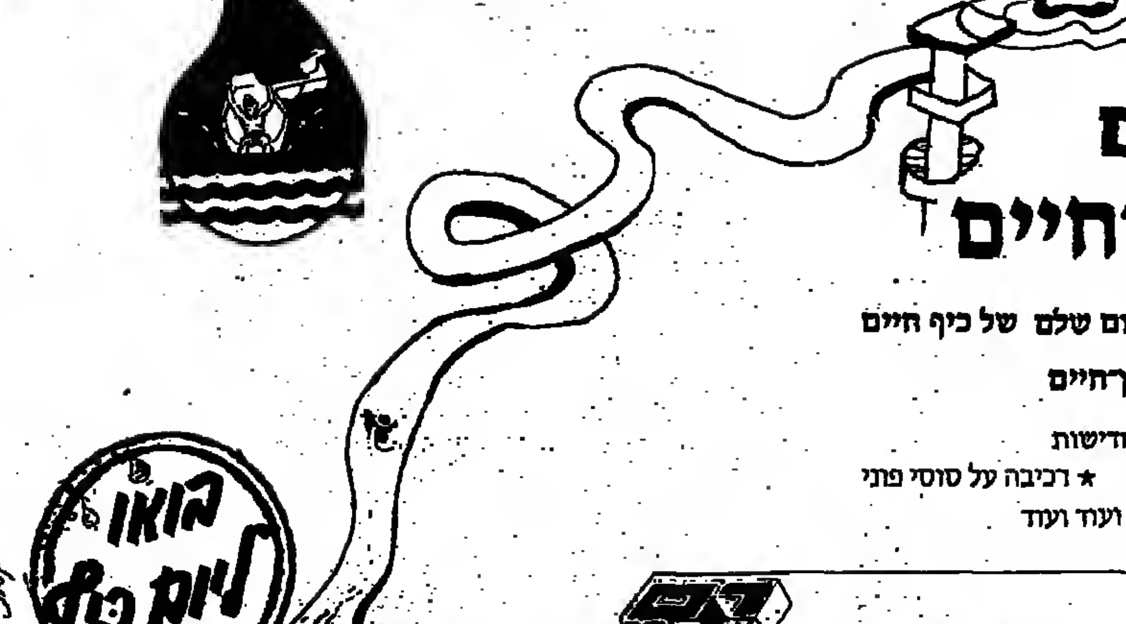

בס"ד
לציבור הדתי והחרדי
הפתיחה אי"ה בכ"ט סיון תשמ"ו
אפיקי מים
פארק המים
בקיבוץ חפץ-חיים
הורים וילדים בחופשת הקיץ הזאת כולנו באים ליום שלם של כיף חיים
בפארק המים החדש בקיבוץ חפץ-חיים
★ בריכת שחיה נפרדת ★ מגלשות מים חדישות
★ גן חיות מגוון ★ גן משחקים ★ מדשאות רחבי ידיים ★ רכיבה על סוסי פוני
★ מזנון כשר למהדרין מן המהדרין (גלאט) ועוד ועוד
בואו ליום כיף
פרטים והזמנת מקומות ליחידים ולקבוצות: **רם-און** שרותי נופש ותירות פנים
רח' הלל 3 י-ם טל: 222806 232296 243115-02
הסעות סדירות מכל חלקי הארץ במשרדי הנסיעות הופמן, בירושלים 02-272222, בבני ברק 03-791464 ובתחבורה הציבורית הרגילה.